

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

77

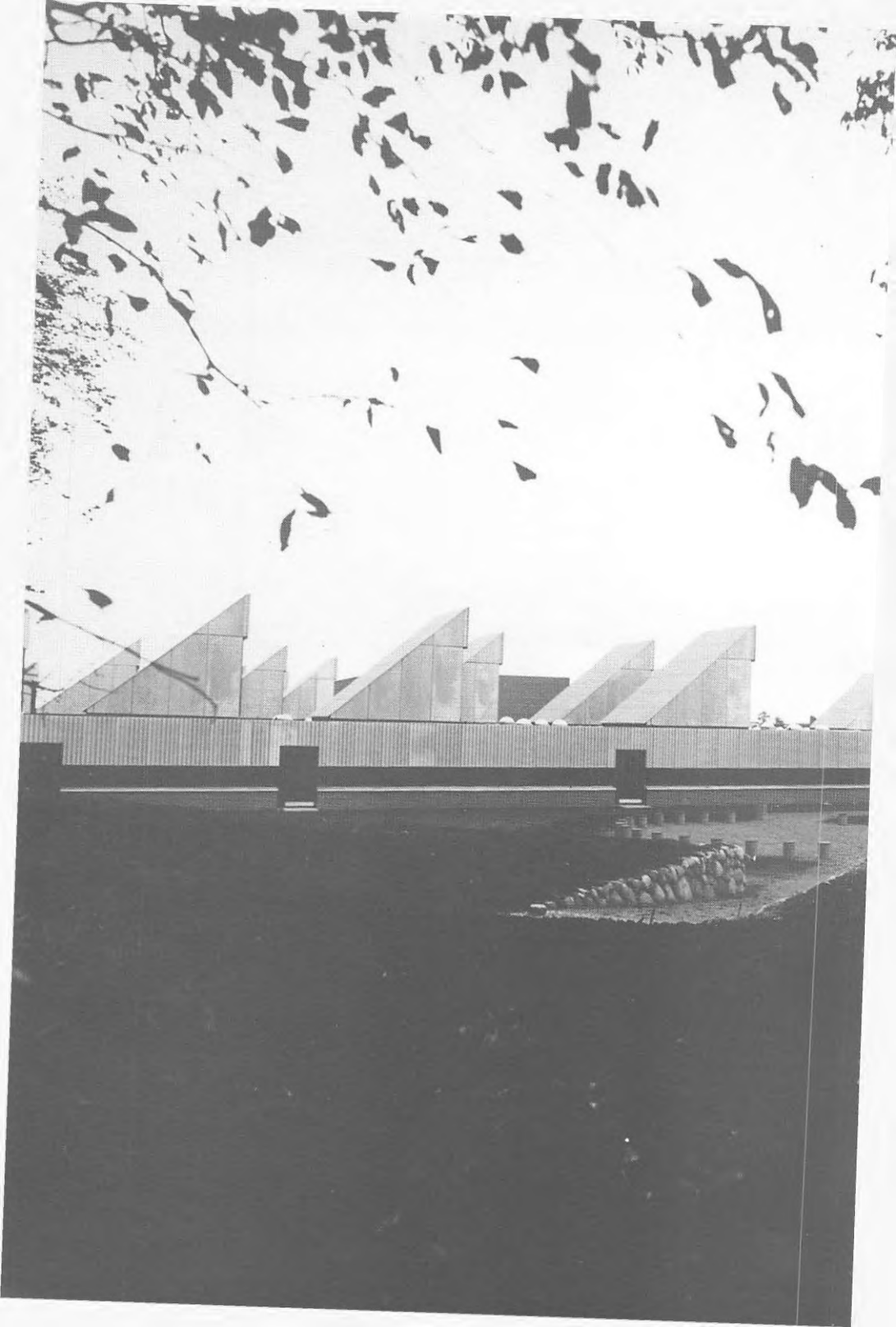

**LANGKÆR
GYMNASIUM**

INDHOLDSFORTEGNELSE (1. DEL)

Plan over skolen .	6
Lærerfortegnelse .	7
Lærerrådet .	14
Elevrådet .	19
Samarbejdsudvalget .	20
Skolenævnet .	23
Mødepligt .	24
Mødepligtsnævnet .	27
Studievejledning HF .	29
Elevrådgivning i gymnasiet .	32
Studieteknik .	34
Erhvervsorientering .	35
Biblioteket .	37
Frivillige musikalske aktiviteter .	40
Fritidsformning .	41
Fritidsidræt .	42
Hootenanny på Langkær .	43
Om morgensamlingen .	44
Info og Kratidende .	46
Ferier og fridage .	47
Ringetider .	47
Praktiske oplysninger .	47

Indholdsfortegnelse (2. del) findes på om-
slagsside 3

A vertical black and white photograph on the left side of the page. It shows a large tree with dense foliage in the foreground, partially obscuring a building with a gabled roof in the background. The lighting is bright, creating high contrast between the dark leaves and the lighter sky and building.

LANG KÆR GYMNA SIUM

77

LANGKÆR GYMNASIUM

Kileparken, Tilst,
8381 Mundelstrup

Kontoret (06) 24 20 11
Lærerværelset (06) 24 18 51

Kontoret er åbent mandag-fredag kl. 8-15

Rektor: Jens Ahm (træffes bedst kl. 13-14,
tirsdag dog kl. 14-15)

Rektors stedfortræder: Henny Mejer Jensen

Administrativ inspektør: Erling S. Sørensen

Boginspektør: Jørgen Christiansen

Indre inspektør: Kurt Oppenhagen Jensen

Tilsyn med AV-materiel, herunder sproglaboratorium:
Karen Ratzer

Skolebibliotekar: Aage Jørgensen

Skemalægger: Ulla Bech Christensen

Studievejledere ved HF: Kurt Finsten og Henny Mejer
Jensen

Elevevådgiver ved gymnasiet: Ole Straarup

Tilsyn med fysik- og kemisamlingerne: Erik Strandgaard
Andersen

Tilsyn med biologisamlingen: Knud Erik Breitenbauch

Tilsyn med geografisamlingen: Knud Stelzner

*

Dette skrift er redigeret af: Kurt Finsten, Poul Aage
Fogde, Henny Mejer Jensen, Aage Jørgensen, Ole
Straarup

Foromslag: Kurt Finsten (variation over skolens bomærke)

Bagomslag: Knud Erik Breitenbauch (refleksion over sko-
lens image)

Med dette skrift har vi dels ønsket at byde nye og gamle elever og lærere velkommen til arbejdet på Langkær Gymnasium i skoleåret 1977-78, dels at orientere en smule bredere om vore gøremål i fortiden, vores placering i nutiden og vore planer for fremtiden. Skriftet er således både en vejledning i brugen af skolen, et bidrag til historieskrivningen og et oplæg til fortsat debat om nogle emner, som forekommer os væsentlige.

Langkær Gymnasium er ikke simpelthen en fabrik, hvor halvfabrikata tages ind og efter en vis forarbejdning atter sendes ud. Vi er tillige en proces, som er i gang, og som vi håber, at mange aktivt vil tage del i og være med til at give retning og mål. En lærer har engang udtrykt det på den måde, at Langkær Gymnasium ikke er en skole, men en livsform. Dette skrift skulle gerne medvirke til at give den formulering betydning og perspektiv.

LÆRERFORTEGNELSE

JA
Rektor Jens Ahm
Augustenborggade 25 H, 8000 Århus C
fransk 3a 14 76 12

ES
Adjunkt Erik Strandgaard Andersen
Mølleparken 6, 8320 Mårslet
kemi 2yF, 2xyzS, 1x, 1y
fysik 3xzF, 2xyzS, 1x 29 08 73

JM
Cand. scient. Jess Mou Andersen
Holmevej 255, 8270 Højbjerg
geografi 2xyzS, 1a, 1b 27 48 06

AB
Adjunkt Asker Bentsen
Egebjergvej 10, 8220 Brabrand
historie 3x, 1p
samfundsfag 3axyzS, 2abS, 1p, 2PQ 26 24 18

EB
Stud. mag. Eva Biehe
Terp Skovvej 84, 8270 Højbjerg
idræt 3yz, 2z, 1pq
gymnastikassistent 3ax, 2by
fritidssport 11 21 24

TB
Adjunkt Thorkild Boas
Rosenvangs Allé 36, 8260 Viby J
dansk 3z, 1b
idræt 3ax, 3yz, 2ax, 2by, 2z, lax, 1pq
fritidssport 11 29 73

KB
Adjunkt Knud Erik Breitenbauch
Egevangen 5, 8900 Randers
biologi 3a, 3yF, 3xyzN, 2PQ 42 68 81

VB
Adjunkt Vibeke Brose
Oehlenschlägersvej 9, 8230 Åbyhøj
fransk 3y, 2a, 1y 15 12 84

ER
Adjunkt Erling Baastrup
Skyttevej 29, 8450 Hammel
fysik 2yF, 2PQ
matematik 2xyzS, 2PQ 96 36 37

OC
Adjunkt Orla Christensen
Lindevej 7, 8260 Viby J
dansk 3x, 2q
engelsk 2abS, 1a 11 45 08

UC
Adjunkt Ulla Bech Christensen
Neptunvej 56, 8260 Viby J
matematik 3yF, 2b, 2xzF, 1z 11 04 77

EC
Adjunkt Elisabeth Christiansen
Elstedhøj 37, 8520 Lystrup
engelsk 1x, 1z
matematik 1p

JC
Cand. mag. Jørgen Christiansen
Rundbjergvej 3, 8381 Mundelstrup
historie 2y, 1a, 1z
samfundsfag 2xyzS, 1q

KF
Adjunkt Kurt Finsten
Parkvej 14, 8270 Højbjerg 27 37 42
dansk 2a, 2b
formning 3az, 3xy, 2ax, 2by, 2z, 2PQ, 1pq
frivillig formning

PF
Adjunkt Poul Aage Fogde
Elstedhøj 24, 8520 Lystrup 22 41 66
religion 3a, 3x, 2z, 2q
engelsk 3aN, 2q

JG
Adjunkt Jens Gellert
Græsvangen 19, Tilst, 8381 Mundelstrup 24 06 46
fysik 2xyzN, 1z
matematik 2yF, 1y

SH
Adjunkt Søren Halse
Halmøvanget 7, Tilst, 8381 Mundelstrup 24 34 61
fysik 3yF, 1y
matematik 3xyzS, 3xyzN, 2a

CJ
Adjunkt Claus Jensen
Silkeborgvej 275, 8230 Åbyhøj 15 35 98
dansk 2z, 1y, 1z
historie 2a, 2z, 1x

HM
Adjunkt Henny Mejer Jensen
Karensmindevej 13, 8260 Viby J 29 15 49
dansk 3y, 1x
tysk 3aNS, 1q

KO
Adjunkt Kurt Oppenhagen Jensen
Søtoften 16, 8520 Egå 22 06 28
engelsk 2abN, 1b, 1p
latin 2abN, 1a

RJ
Adjunkt Ruth Jensen
Tordenskjoldsgade 83, 8200 Århus N 16 08 17
engelsk 1y, 2PQ, 2p, 1q
erhvervsorientering

ÅJ
Adjunkt Aage Jørgensen
Bakkelodden 2, Storhøj, 8320 Mårslet 27 05 37
dansk 3a, 2x, 2p, 1p

UK
Cand. mag. Uffe Karner
Uffesvej 3, 8370 Hadsten 98 31 26
latin 1b
oldtidskundskab 2a, 2b, 2x, 1a, 1b, 1y, 1z

AK
Adjunkt Anni Klein
Martsvej 5, 8210 Århus V 15 29 11
dansk 1a, 1q
fransk 2y, 1a, 2PQ

KØ
Cand. scient. Ulf Kølgaard
Fåborggade 19 A, 8000 Århus C
matematik 1b, 1q

13 55 87

KL
Adjunkt Kirsten Løvschal
Bülowsgade 52, 8000 Århus C
fransk 2x, 1b, 1x
idræt 3ax, 2ax, 2by, 1ax, 1by, 1z
frivillig idræt

19 19 48

LP
Adjunkt Erik Laage-Petersen
Espedalen 25, 8240 Risskov
matematik 3xzF, 2xyzN, 1x, 1a

17 57 23

FO
Adjunkt Finn Olsen
Arnegårdsvej 3, 8230 Åbyhøj
religion 3y, 3z, 2a, 2y, 2p
oldtidskundskab 2y, 2z, 1x
historie 3z, 2p, 1p

15 63 84

BP
Adjunkt Bent Pedersen
Skodshøjen 35, 8240 Risskov
dansk 2y
tysk 2abN, 1a, 1b, 2PQ

17 77 57

HP
Adjunkt Henry Pedersen
biologi 3xzF, 3xyzS, 2xyzN, 1p, 1q
idræt 1by, 1z
frivillig idræt

KR
 Adjunkt Karen Ratzler
 Græsvangen 237, Tilst, 8381 Mundelstrup 24 33 45
 fransk 3x, 3z, 2b, 2z, 1z
 spansk lax, 2PQ

JS
 Stud. psyk. Jytte Schoubye
 Søparken 3, 8220 Brabrand 26 37 52
 psykologi 2PQ

KS
 Adjunkt Knud Stelzner
 Grøfthøjparken 87, 8260 Viby J 28 39 42
 geografi 3xyzS, 3xyzN, 2xzF, 2yF, 2xyzN,
 2abS, 1p, 1q
 erhvervsorientering

FS
 Adjunkt Frede Storborg
 Kærgade 5, 8900 Randers 43 67 67
 kemi 2xzF, 2xyzN, 1z, 2PQ
 fysik 3xyzS, 2xyzN, 2xzF

OS
 Adjunkt Ole Straarup
 Frøsevej 16, Tilst, 8381 Mundelstrup 24 36 36
 musik 3az, 3xy, 2ax, 2by, 2z, 1a, 1b, 1x,
 1y, 1z, 2PQ, 1pq
 frivillig musik

Sø
 Adjunkt Erling V. Sørensen
 Jønhøjvej 11, 8230 Åbyhøj 15 57 51
 religion 2b, 2x
 historie 3a, 3y, 2b, 2x, 1b, 1y, 2q

Skolesekretær Hanne Herms
Haslevangsvej 35, 8210 Århus V

15 46 96

Skolesekretær Jytte Christensen
Sejers Allé 16 A, 8240 Risskov

17 38 86

Pedel Knud Erik Haugaard
Torstilgårdsvej 100, Tilst,
8381 Mundelstrup

24 12 28

Pedelmedhjælper Hans Ottosen
Torstilgårdsvej 80, Tilst,
8381 Mundelstrup

Kantinebestyrer Lis Leth
Langkærvej 18, st. th., Tilst,
8381 Mundelstrup

24 14 17

LÆRERRÅDET

I 1976-velkomstskriftet afrundede Kurt Oppenhagen Jensen sin opsats om lærerrådets arbejde i det første skoleår med en konstatering af, at det havde været præget af, at skolen var under opbygning. Han forudså, at arbejdet ville komme ind i fastere rammer, når skolen fandt sin form. Jeg vil gerne indlede min opsats med en konstatering af, at vi for mig at se er nået et langt stykke frem ad vejen i det forløbne skoleår. Ja, jeg vil vove den påstand, at adskillige lærerråd kan lære en del af os, - ikke hvad angår det formelle, men hvad angår det fundamentale. Hvilket på ingen måde skal afholde mig fra at dvæle lidt ved det formelle:

De generelle rammer om lærerrådets arbejde findes i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 587 af 23.12.1969, hvortil bekendtgørelse nr. 169 af 29.3.1973 bringer nogle ændringer. De specielt langkærse rammer findes i en foreløbig forretningsorden vedtaget 4.11.1975 og "bekræftet" - efter mange nye kollegers ansættelse i sommeren 1976 - 9.11.1976.

I henhold til forretningsordenen består lærerrådet af rektor og de ved skolen fastansatte lærere, samt timelærere på årskontrakt, der begærer sig optaget. Lærerrådet vælger blandt sine medlemmer en formand, idet dog rektor og administrativ inspektør ikke kan vælges, - naturligvis for at undgå, at skolens administrative ledelse får en urimelig stor direkte indflydelse på beslutningsprocessen. Til varetagelse af formandsforretningerne under formandens forfald vælges en næstformand, og til udførelse af sekretærforretningerne, bl. a. udarbejdelse af mødereferater, vælges en sekretær.

Formanden sammenkalder lærerrådet, når han finder det nødvendigt, og skal sammenkalde det, når rektor eller mindst en femtedel af rådets medlemmer kræver det. Møderne indkaldes normalt med 8 dages varsel.

Valg af formand, næstformand og sekretær - samt medlemmer af faste udvalg - gælder for et halvt år ad gangen. Valgperioden er fastsat af lærerrådet, og når vi har besluttet os for så korte perioder, er det ud fra den grundbetragtning, at så mange som vel muligt ad denne vej skal have lejlighed til at erhverve sig indblik i skolens styrelse, med deraf forhåbentlig følgende indsigtfuld deltagelse i lærerrådsarbejdet også efter funktionsperiodens udløb. Vi håber på denne vis at kunne

undgå eller i hvert fald dæmme op for den almindelige sørgelige tendens til, at indsigt i skolens styrelse erhverves og arbejdet udføres af en forholdsvis lille "inderkreds". Ulempen - at man ikke når at få ret megen erfaring i jobbet, før valgperioden udløber - har så afgjort været til at leve med.

Lærerrådets kompetence har at gøre med, hvilken sagstype talen er om. I en række sager er det lærerrådet, der træffer afgørelsen; det gælder f. eks. anvendelsen af de midler, som på driftsbevillingen afsættes til undervisningsmidler, ekskursioner etc. I andre sager er det lærerrådet, der afgiver skolens indstilling; det gælder f. eks. forsøgsundervisning efter gymnasielovens § 21. Endelig er der en række sager, hvor lærerrådet har høringsret (dvs. at rektor eller amtskommunen ved sin undervisnings- og kulturforvaltning træffer afgørelsen, men har pligt til forinden at gøre sig bekendt med lærerrådets mening); det gælder f. eks. stillingsopslag, fagkombinationer ved ansættelse af nye lærere, time- og fagfordeling, budgetforslag, antallet af klasser/grenhold etc.

I sager med direkte elevaffinitet, f. eks. indkøb af undervisningsmidler, bør elevrådet høres "i størst muligt omfang", som der står i bekendtgørelsen. Lærerrådet har besluttet, at elevrepræsentanter kan overvære møderne undtagen ved behandling af nogle få nøjere angivne sagstyper. Iøvrigt kan eleverne naturligvis gennem samarbejdsudvalget få punkter optaget på lærerrådets dagsorden.

Lærerrådets arbejde er tildels lagt ud til en række udvalg, - som dog kun har sagsforberedende og indstillende funktion. Det er, som der står i forretningsordenen, udvalgenes opgave "at fremskaffe, forberede og efterbehandle det materiale, der er nødvendigt for lærerrådets afgørende behandling af sagen". Beslutningerne træffes med andre ord altid i selve lærerrådet, og principielt altid på grundlag af et skriftligt fremlagt bilagsmateriale, hvori alle en sags aspekter berøres og afvejes imod hinanden.

Udvalgene, der får deres kommissorier fastlagt af lærerrådet, er dels "stående", dels "særlige" (dvs. ad hoc-nedsatte). I det forløbne skoleår har lærerrådet haft følgende stående udvalg: økonomiudvalget, ekskursionsudvalget, biblioteksudvalget, teknisk udvalg, årsprøveudvalget og kunststudvalget. Desuden udpeger lærerrådet medlemmerne af stipendienævnet, som fungerer

uafhængigt af lærerrådet i henhold til lov nr. 113 af 19.4. 1975 om Statens Uddannelsesstøtte og skrivelser fra SU til stipendienævnene.

Lærerrådet har desuden i skoleåret 1976-77 haft følgende ad hoc-udvalg: lokalefordelingsudvalget, hvis opgave var at undersøge mulighederne for og konsekvenserne af en overgang fra hjemmeklassesystem til fagklassesystem; udvalget vedr. forsømmelsesnavn for HF, hvis indsats blev udmøntet gennem oprettelsen af det andetsteds omtalte mødepligtsnavn; udvalget vedr. modtagelse af pædagogikumkandidater, som i samarbejde med eleverne skulle forsøge at gøre det muligt for de pågældende at glide naturligt og afslappet ind i skolens liv; rektorbevillingsansøgningsafslutningsudvalget, hvis opgave var at afgive indstilling om endelig fag-for-fag-fordeling af den bevilling, som amtet stiller til rådighed til skolens etablering; udvalget vedr. EDB, der med henblik på evt. udarbejdelse af en ekstrabevillingsansøgning skulle klarlægge interessen og mulighederne for EDB-anvendelse i de enkelte fag og på tværs af faggrænserne. (Et EDB-initiativ hen over hovedet på os fra det uofficielle overadministrationsudvalg, som de amtslige såkaldte rektormøder udgør, samt en tilkendegivelse fra amtet om, at rektorbevillingen ville blive på 2.300.000 kr. plus max. 200.000 kr. til EDB-udstyr, i stedet for som påregnet 2.530.000 kr. plus 170.000 kr. til EDB-udstyr, gjorde arbejdet i de to sidstnævnte udvalg sammenflydende og tildels omsonst.)

Disse 5 særlige udvalg har afsluttet deres arbejde og eksisterer følgelig ikke mere. Det gør derimod et udvalg nedsat fornylig med henblik på at undersøge, hvilke problemer der er forbundet med forsøg med udelt l.g.

Lærerrådet har herudover udpeget medlemmer til samarbejdsudvalget og til 8 udvalg nedsat i årets løb under dette, samt til forsømmelsesnavnet. Lærerrådsformanden er iøvrigt "født" medlem af SAU, ligesom han deltager i skolenævnets møder - undtagen i sager vedr. læreransættelse.

Lærerrådet har i det forløbne år udover de løbende forretninger beskæftiget sig med en række "specielle" sager af mere eller mindre vidtrækkende karakter.

Først og fremmest har rådet, tildels opildnet/provokeret gennem elevinitiativer, været forum for en debat om de arbejdsmiljømæssige forhold (i videste forstand) på skolen. Lærervæ-

relset har i denne sammenhæng ofte spillet en rolle som symbolsk udtryk for lærernes mulighed for at holde sig tilbage fra et egentligt kvalificeret samarbejde med eleverne, og vel at mærke ikke blot om de rent faglige anliggender.

Dernæst har rådet ved flere lejligheder drøftet mulighederne for at sætte pædagogisk udviklingsarbejde i gang på Langkær Gymnasium. En gruppe lærere og elever, som i den op under jul 1976 afholdte studieuge beskæftigede sig med problemer vedrørende fagintegration, præsenterede i februar rådet for et konkret forslag til afvikling af 1.HF-undervisningen i det kommende efterår som et (tilnærmelsesvis) fuldt integreret projekt med EF som overordnet tema og uddannelse, arbejde og fødemidler som del-områder. Rådet gav udtryk for nogle betænkeligheder og anmodede gruppen om at overveje visse problemer nøjere. Resultatet af de fornyede overvejelser blev en skrivelse dateret 20.3.1977, - på hvilket grundlag rådet den 19.4.1977 besluttede, at projektet skulle sættes i værk. - Det er klart, at gennemførelsen af et så omfattende undervisningsprojekt vil stille alle involverede parter, men formentlig først og fremmest lærerne, over for faglige, pædagogiske og sociale problemer, som må håndteres på anden vis end de "traditionelle" problemer, bl. a. gennem et intenst planlægnings- og koordineringsarbejde. På den anden side er det imidlertid også klart, at der under alle omstændigheder vil være meget betydningsfulde landvindinger at gøre gennem en målbevidst satsning på nedbrydning af de traditionelle faggrænser og på revolterende mod den erkendt meningsløse ophakning af arbejdsprocessen i miniblokke. Under alle omstændigheder vil fagintegrationsprojektet utvivlsomt komme til at indvirke stærkt på den pædagogiske debat på skolen og bidrage til at lede den bort fra det abstrakte i retning mod det konkrete.

Lærerrådet har også beskæftiget sig med et rektoralt forslag om, at skolen tager initiativ til forsøgsundervisning med udvalgt l.g. Drøftelserne har foreløbig resulteret i nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af problemerne i forbindelse med et sådant forsøg. Udvalget, som har fået pålæg om også at overveje andre integrationsmuligheder, skal til september fremkomme med et egentligt beslutningsoplæg. I givet fald skal et forsøg af denne art godkendes af direktoratet for gymnasieskolerne og HF i henhold til gymnasielovens § 21.

Endelig kan det nævnes, at lærerrådet fornylig som sin principielle opfattelse har vedtaget, at samtlige honorerede hverv bør opdeles så meget, som det er hensigtsmæssigt ud fra nøjere angivne hensyn, samt cirkulere mellem interesserede lærere på en sådan måde, at funktionsperioden for den enkelte bliver af rimelig længde.

Lærerrådets bekenden sig til "jobrotationsprincippet" kan siges at være karakteristisk i to henseender. For det første er selve sagsbehandlingen udtryk for den grundopfattelse, at lærerrådet er et forum, hvor skolens forhold i videste forstand, dvs. i det omfang kompetencen ikke udtrykkeligt er placeret andetsteds, kan og bør drøftes. For det andet er vedtagelsen udtryk for den grundopfattelse, at så mange som muligt skal inddrages i så meget som muligt, - ikke blot for at arbejdets byrder kan blive bredt ud over så mange skuldre som muligt, men også for at de mange kan få del i det privilegium det er at deltage i skolens liv og være med til at kreere og retningsbestemme det. Formentlig undgår vi på denne vis, at der, efterhånden, som skolen vokser sig stor, sker en koncentration af magt hos et overlærerkleresi, - mens alle øvrige henvises til at udføre deres pligtarbejde ude i klasserne og iøvrigt føle sig frustrerede og fremmedgjorte. Sporene andetsteds fra skræmmer unægteligt!

Aage Jørgensen

Bilag:

Lærerrådets forretningsudvalg, E-76 (valgt 31.8.1976):

OS (formand)

KO (næstformand)

KF (sekretær)

Lærerrådets forretningsudvalg, F-77 (valgt 1.2.1977):

ÅJ (formand)

OS (næstformand)

BP (sekretær)

De faste udvalg, E-76:

Økonomiudvalget: AB, KB, KF, RJ, ÅJ, KO, LP

Teknisk udvalg: KR, ES, KS, OS

Ekskursionsudvalget: KB, OC, HM, KS

Biblioteksudvalget: AB, PF, SH, ÅJ, AK, FO, KO, BP

Kunstudvalget: KF, PF, AK, HM, LO, FS, OS

Årsprøveudvalget: ER, ES, LP, SØ, TB

Stipendienævn: JA, HM, OS, Birthe Jensen

De faste udvalg, F-77:

Økonomiudvalget: AB, ER, ES, KB, KF, KO, OS, RJ

Teknisk udvalg: KR, ES, OS, KS, TB

Ekskursionsudvalget: AB, FS, KB, KS, OC

Biblioteksudvalget: AB, AK, PF, SH, ÅJ, FO, BP

Kunstudvalget: KF, PF, AK, HM, FS, OC

Årsprøveudvalget: ER, ES, LP, SØ, TB

Stipendienævnet: JA, HM, OS, Hanne Herms

Særlige udvalg (med angivelse af nedsættelsestidspunktet):

Udvalget vedr. modtagelse af pædagogikumkandidater (21.12.

1976): AB, FO, HM, KB, KR, KS, OS, RJ, SØ

Lokalefordelingsudvalget (18.1.1977): AK, KB, KO, UK, UC, SØ

Udvalget vedr. forsømmelsesnævn for HF (18.1.1977): RJ, FO,
KS, OS

Udvalget vedr. EDB (29.3.1977): AB, ES, KR, LP, UC

Rektorbevillings(..)udvalget (19.4.1977): HM, ES, KF, KR, SØ

Udvalget vedr. udelt l.g. (4.6.1977): ES, HM, KO, KR, LP, OS,
RJ, TB

Lærerrådsrepræsentanter i SAU, E-76 og F-77: RJ, FO

Lærerrådsrepræsentanter i SAU-udvalg (med angivelse af udpegningstidspunktet):

Studieugeudvalget (31.8.1976): KS, LP, OS

Festudvalget (9.11.1976): HM, KS

Fællestimeudvalget (18.1.1977): TB, FS

Morgensamlingsudvalget (15.2.1977): RJ, FO

Årsskriftudvalget (15.2.1977): ÅJ, OS

Ordensregeludvalget (15.2.1977): AB, KO

Introduktionsudvalget (19.4.1977): KF, KO, HM, OS

Kantineudvalget (18.5.1977): ES, FO

Medlemmer af mødepligtsnævnet (udpeget 19.4.1977): AK, PF, OC,
KS (samt OS, såfremt der oprettes 3 nye HF-klasser)

ELEVRÅDET

Redaktionen beklager, at der ikke er indkommet noget indlæg fra elevrådet. Det vides, at man i det forløbne år har haft en række organisations- og repræsentationsproblemer, og at man fremover vil forsøge at udføre arbejdet gennem en elevforsamling.

SAMARBEJDSUDVALGET (SAU)

De officielle bestemmelser om samarbejdsudvalg findes i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 23.12.1969. I §§ 8 og 14 kan man orientere sig om henholdsvis SAU's sammensætning og opgaver.

I slutningen af skoleåret 1976-77 havde samarbejdsudvalget følgende sammensætning: Bente Jensen (1q), Henny Mejer Jensen (konst. rektor), Ruth Jensen, Aage Jørgensen (lærerrådsformand), Finn Olsen, Jette Møller Pedersen (2x), Tau Steffensen (2y).

SAU har i skoleåret især beskæftiget sig med følgende områder:

1. Nedsættelse af faste udvalg og godkendelse af kommissorier for disse.
2. Kantineforhold.

Medlemmer af udvalgene er interesserede elever og lærere (som regel er der 2 lærere, udpeget af lærerrådet, i hvert udvalg). Formålet er at aktivere og inddrage så mange som muligt i tilrettelæggelse og stillingtagen vedrørende skolens liv. Udvalg med reel kompetence skulle gerne smidiggøre arbejdet og forkorte vejen til "de styrende organer", som mange føler arbejder alt for tungt. Problemet bliver naturligvis ikke mindre, efterhånden som skolen vokser sig stor. Hvis vi betragter udvalgene som led i en demokratiseringsproces, er det vigtigt, at der er eller kan skabes interesse for udvalgsarbejdet, så det kommer til at fungere, helst endnu bedre, end det er lykkedes for os i det forløbne skoleår.

Udvalg under SAU:

1) Morgensamlingsudvalget, nedsat sidste år med det formål at formidle information om forhold på og uden for skolen. Morgensamlingen kan også anvendes til at bringe korte underholdningsindslag. MS er i år blevet ledet af de 2 lærer(råds)repræsentanter i SAU. Der har været MS tirsdag og fredag, overvejende med informativ karakter. Det sidste halve år, hvor adgangsbe-grænsningen har sat sindene i bevægelse, har der ofte været meddelelser af uddannelses- og erhvervsmæssig karakter. - Hvis vi fastholder den nuværende ordning med 20 minutters frikvarter efter 2. time, får vi endnu større mulighed for at højne informations-/kommunikations- og forhåbentlig også underholdningsniveauet/-aktiviteten på skolen. (Se iøvrigt Poul Aage Fogdes indlæg s. 45).

2) Festudvalget, nedsat sidste år med den opgave at tilrettelægge og afholde fester for skolens elever og lærere, har i det forløbne skoleår afholdt 5 fester med stor tilslutning. Festudvalget har i efteråret selv overtaget ølsalget med de to lærerrepræsentanter (Henny Mejer Jensen og Knud Stelzner) som økonomisk ansvarlige. Da overskuddet fra ølsalg ved hver fest har andraget ca. 1.000-1.200 kr., har vi dels kunnet bestille dyrere orkestre, dels været i stand til at yde tilskud til skolens afslutningsfest, hvor vi havde arrangeret festspisning for skolens elever og lærere.

Hidtil har oprydningen været udført af frivillige uden noget vederlag. Hvis denne ordning skal fortsætte (de økonomiske og pædagogiske fordele er vel indlysende), kunne vi måske overveje en ordning til næste år, hvor oprydningen går på skift mellem klasserne. På den måde inddrages flere i arbejdet, og vi sikrer os bedre, at aftalen om oprydning overholdes.

Festudvalget har et par måneder før hver fest holdt regelmæssige møder hver mandag i spisefrikvarteret. Tilslutningen til disse møder har været stor (op til 15), men der har været et betydeligt frafald, når det egentlige arbejde skulle påbegyndes.

Næste og sidste fest, som det nuværende udvalg arrangerer, bliver den velkomstfest, der indgår i introduktionsugen.

3) Fællestimeudvalget har pr. 25.5.1977 fået følgende kommissorium: /a/ Udvalget består af 2 lærerrepræsentanter udpeget af lærerrådet ved semestrets start samt 5 elevrepræsentanter udpeget af eleverne (1 elev fra hvert klassetrin: 1.g., 2.g., 3.g., 1.HF, 2.HF); /b/ Udvalgets opgave er at planlægge afholdelse af fællestimer for skoleåret; /c/ Udvalget administrerer det til fællestimerne afsatte beløb og er regnskabspligtig over for SAU.

4) Årsskriftudvalget, bestående af 2 elevrepræsentanter og 2 lærerrådsrepræsentanter, skulle fremkomme med principielle overvejelser vedr. "skolens årlige skrift". Da disse forelå, nedsatte SAU i samhu med lærerrådet en redaktion bestående af 5 lærere og opfordrede de 2 elever fra det forberedende udvalg til at indtræde og medvirke.

5) Studieugeudvalget (se Ole Straarups bidrag om studieugen).

6) Ordensregeludvalget. Det er SAU's opgave at fastsætte sko-

lens ordensregler, som skolenævnet iøvrigt skal godkende. De regler, som blev fastsat det første år, er ikke blevet overholdt i tilstrækkeligt omfang. SAU har derfor haft et udvalg til at overveje en revision, og dette udvalg har foreslået, at vi får en generel debat om problemerne i begyndelsen af det nye skoleår, således at også de nye elever kan deltage i overvejelserne og således få et ansvarsforhold til resultatet. Det bør naturligvis tilstræbes, at vi får så få forbud og påbud som muligt, - og det lader sig kun gøre, om vi er tilstrækkelig hensynsfulde over for hinanden og over for rengøringspersonalet.

7) Introduktionsudvalget, der har til opgave at planlægge modtagelsen af de nye elever, herunder i år hytteture for samtlige førsteklasse.

8) Kantineudvalget, nedsat 25.5.1977 med 2 lærerrepræsentanter, 2 elevrepræsentanter og kantinebestyreren, har endnu ikke fået godkendt sit kommissorium.

Kantinen:

Kantinens drift henhører under SAU, der i årets løb har haft adskillige kantineproblemer til behandling.

SAU har diskuteret og indført prisforhøjelse på kantinens varer. SAU har også behandlet en anmodning fra elevside om mulighed for at bestille smørrebrød, specificeret for hver klasse, i første frikvarter (således at både bestilling og betaling afleveredes i en kuvert). Ordningen blev vedtaget, men det lader ikke til, at den har fungeret særlig godt. Udgangspunktet var ellers, at vi skulle de lange, irriterende kødannelser til livs, - ligesom mange fandt det urimeligt, at kun lærerne kunne bestille smørrebrød forud.

Da vores kantinebestyrer gennem to år, Kirsten Haugaard, har ønsket at fratræde pr. 1.8.1977, har SAU som ny kantinebestyrer ansat Lis Leth.

Alle de nævnte kantineproblemer har medvirket til, at SAU har besluttet at nedsætte det ovenfor nævnte kantineudvalg, som skal følge driften på nært hold og drage omsorg for, at bl. a. forudbestillingsordningen kommer til at fungere.

SAU afholder som oftest et eftermiddagsmøde hver 14. dag. Dagsordenen udarbejdes af rektor, der er formand. Såvel dagsorden som mødereferater sættes op på den store opslagstavle, ligesom

referaterne læses op på morgensamlingen, så alle har mulighed for at vide, hvad der er foregået. Alle kan få punkter optaget på dagsordenen, enten gennem personlig henvendelse til formanden eller ved at lægge en seddel i SAU's posturum ved lærerværelset. Husk iøvrigt, at møderne er åbne!

SKOLENÆVNET

Skolenævnet trues af sparekniven! I to år har skolenævnet udført de funktioner, som er givet det. De er få og formelt uden afgørende betydning. Alligevel har det vist sig, at nævnet har indflydelse. Det har været med til at opbygge det gode miljø, som er blevet til på og omkring skolen. Det har udfyldt en plads i samarbejde med elever, lærere og rektor.

Nu er samme skolenævn - som alle andre - truet af sparekniven. Et forslag om nedlæggelse var til behandling i april, men fordi der ud over landet blev protesteret, blev folketingets beslutning udskudt. Forslaget ligger altså stadig på bordet, omend det er skjult lidt i bunken.

Eksemplet viser, at folks vilje - når den bliver givet til kende - stadig spiller en rolle. Derfor vil jeg benytte lejligheden her til at opfordre alle, som er interesseret i, at skolenævnene bliver bevaret ved gymnasierne, om at sige deres mening højt til de lokale politikere, til folketingsmændene, ved møder, i læserbreve og hvor det nu ellers kan lade sig gøre. Det virker, når mange gør det.

Johannes Honoré

Skolenævnet består af 5 medlemmer, 3 valgt af amtsrådet og 2 valgt af skolens forældrekræds. I nævnets møder deltager desuden rektor, lærerrådsformanden og 2 elevrepræsentanter. Nævnet har en almindelig tilsynsmyndighed over for skolen. Det kan afgive udtalelser til forslag til amtsrådet om alle spørgsmål, der vedrører skolen, herunder bl. a. budgetforhold. Det skal afgive erklæring i alle forhold vedrørende skolen, der forelægges det af amtsrådet. Nævnet foretager indstilling om ansættelse og afskedigelse af skolens leder og lærere. Endvidere medvirker det ved løsning af sociale opgaver, der er knyttet til skolen, og formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skolen og forældrekrædsen.

Forældrevalgte medlemmer: Seminarirektor Johannes Honoré og hjemmesygeplejerske Karen Hegelund. Amtsrådsvalgte medlemmer: Martinus Hansen, Knud Kildsgaard og Peder Steen.

MØDEPLIGT

Ifølge de almindelige bestemmelser for gymnasiet og HF har enhver elev mødepligt. Direktoratet for gymnasieskolerne og HF har understreget, at også udarbejdelse af skriftlige opgaver hører med til mødepligten. Hvis en elev ikke deltager i undervisningen og ikke udfører det skriftlige arbejde i det krævede omfang, hvad enten det skyldes sygdom eller har andre årsager, bortfalder nemlig muligheden for at tage eksamen med nedsat pensum og for gymnasiets vedkommende bortfald af et par fag til eksamen.

Konsekvensen heraf er, at ikke alene fysisk fravær fra undervisningen, men også manglende opgaveaflevering kommer til at "tælle", når lærerne skal gøre op, om en elev har fulgt undervisningen i alle fag i tilstrækkeligt omfang til, at han/hun kan blive indstillet til det eller de afsluttende eksamensfag, der skal eksamineres i på det pågældende klassetrin.

Det skal understreges, at alle fag tæller lige meget. Der er eksempler på, at elever, der var fraværende i et ikke karaktergivende eller eksamensfrit fag er blevet nægtet adgang til at tage afsluttende eksamen.

Den normale praksis i forbindelse med fravær eller manglende opgaveaflevering vil være, at hvis en elev eller kursist forsømmer meget, vil han/hun fra rektor modtage en mundtlig advarsel. Fortsætter fraværet trods den mundtlige advarsel, får eleven eller kursisten en skriftlig advarsel, og hvis heller ikke denne advarsel bevirker ændring i fraværet, vil der ske indberetning til Direktoratet for gymnasieskolerne og HF. Eleven eller kursisten har ret til at fremkomme med en redegørelse, som sendes ind sammen med indberetningen. For gymnasieelever kan konsekvensen blive, at de i 1. eller 2.g. nægtes adgang til at gå til eksamen i det/de afsluttende eksamensfag, og at de derfor må søge tilladelse til at gå klassen om. 3.g.-elever kan enten nægtes adgang til studentereksamen eller henvises til at tage studentereksamen som privatist, d.v.s. tage studentereksamen for en eksamenskommission i alle fag og med fuldt pensum.

For HF-kursister kan konsekvensen blive bortvisning, således at de må søge at gennemføre eksamen som selvstuderende med

fuldt pensum. (Se endvidere direktoratets skrivelse af 5.8. 1974, samt afsnittet om mødepligtsnævn).

Når en elev har forsømt skolen, skal en seddel med angivelse af årsag og varighed afleveres til klasselæreren den første dag efter forsømmelsen. Elever under 18 år skal have sedlen underskrevet af hjemmet; elever over 18 år kan selv skrive under.

I ganske særlige tilfælde kan en elev få rektors tilladelse til at forsømme skolen, f. eks. ved større festligheder i den nærmeste familie.

Anmodning om fritagelse for idræt for en kortere periode sker ved at aflevere seddel til gymnastiklæreren. Fritagelse for mere end 4 uger kræver lægeattest på en særlig blanket, som udleveres på kontoret. Ved midlertidig fritagelse fra idræt skal eleven overvære undervisningen for at høre de instrukser m. v., der gives. Fritagelse derfra kan kun meddeles af rektor.

Henny Mejer Jensen

Bilag: Direktoratets skrivelse af 5.8.1974 angående mødepligt

Der er mødepligt til undervisningen ved HF-kurserne.

De ny bestemmelser for mødepligten findes i HF-bekendtgørelse af 24. april 1974 i § 5, stk. 1 og 2 samt § 9, stk. 3.

Overholder kursisterne ikke betingelserne for at gå på kursus, skal der ske indstilling til direktoratet om bortvisning og eventuel overførelse til selvstuderende status.

Direktoratet skal herved anmode samtlige HF-kurser om at indrette deres administration af reglerne om mødepligt efter nedenstående retningslinier:

Kursisterne skal orienteres om mødepligten, og om hvilke forholdsregler kursus og direktoratet agter at benytte, hvis den ikke overholdes. Det er rektors pligt at sørge for mødepligtens overholdelse.

Der føres omhyggelig kontrol med kursisters fremmøde, såvel generelt som i de enkelte fag.

Forsømmelighed med aflevering af skriftlige opgaver, stile, rapporter m. m. sidestilles principielt med dage- eller timeforsømmelser.

Der er ikke fastsat nogen fast mødeprocent, men skønner kursus, at en kursist ved fortsat fravær i løbet af kursusforløbet vil

komme op på et fravær, der kan begrunde bortvisning, skal rektor give kursisten en mundtlig advarsel. Studievejlederen bør samtidig gennem en samtale med kursisten forsøge at motivere ham (hende) til at møde til undervisningen. Fortsætter fraværet trods den mundtlige advarsel, skal kursisten have en skriftlig advarsel i anbefalet brev. Hvis heller ikke den skriftlige advarsel har den ønskede effekt, skal der almindeligvis ske indberetning til direktoratet. Forinden bør faglærerne og studievejlederen have haft lejlighed til at udtale sig, og kursisten til at fremkomme med en redegørelse. Såvel udtalelse som redegørelse samt en oversigt over fraværet bilægges indberetningen, som kan have to former:

1) en indberetning om det store fravær, der munder ud i, at kursus trods alt er villig til at lade kursisten få endnu en chance, hvilket man beder direktoratet tage med i overvejelserne;

2) en indstilling om bortvisning af kursisten.

For stort fravær eller manglende aflevering af skriftlige arbejder blot i et enkelt fag kan medføre bortvisning fra kursus.

Det understreges, at mødepligtsadministrationen i modsætning til tidligere omfatter kursusforløbet som helhed. Mundtlig og/eller skriftlig advarsel givet i slutningen af 1. kursusår har således virkning også for det (de) følgende kursusår.

I ganske særlige tilfælde (og i følge HF-bekendtgørelse af 24. april 1974 § 9, stk. 3) kan kursister, der f. eks. på grund af længere tids sygdom eller hospitalsophold har måttet forsømme undervisningen, efter direktoratets godkendelse få tilladelse til at fortsætte kursusundervisningen, dog således at de går til eksamen med selvstuderende pensum i de fag, hvor et sådant findes.

Nærværende skrivelse erstatter direktoratets skrivelse af 20. marts 1972 (j.nr. 11-00-01/72).

p. d. v.

Jørgen Olsen

undervisningsinspektør

MØDEPLIGTSNÆVNET

Den 1. april 1977 vedtoges det at etablere et mødepligts-nævn for HF. Nævnet fik følgende kommissorium:

FORMÅL:

1. at sikre, at der bliver taget det fornødne hensyn til stu-derende med forskellige problemer,
2. at afmystificere mødepligtsadministrationen,
3. at motivere til deltagelse i undervisningen.

FUNKTION OG KOMPETENCE:

1. Mødepligtsnævnet mødes første gang ca. den 1. oktober (efter 7. uge). Derefter holdes møde en gang om måneden.
2. Til hvert møde laver studievejlederen en udskrift af forsøm-melsesregistret for studerende med et faretruende fravær: 10% gennemsnitligt for samtlige fag, 15% for enkelte.
3. Mødepligtsnævnet kontakter de pågældende studerende, som tilbydes en samtale om årsagerne til forsømmelserne.
4. En studerende har mulighed for, i fortrolighed, at henvende sig til enkeltmedlemmer af mødepligtsnævnet, studievejle-deren eller rektor. Disse personers vurdering af den studeren-des årsager til forsømmelserne er vejledende ved beslutnin-ger i nævnet, dog således at sager fremført af studievejle-der og rektor kan holdes uden for beslutninger i nævnet på opfordring af disse og på basis af et direkte udtalt elev-ønske.
5. Forøges forsømmelserne hos den pågældende studerende til 15% generelt (eller 20% i enkelte fag), kontakter mødepligts-nævnet igen den studerende, som kan klarlægge årsagerne til forsømmelserne i nævnet. Nævnet afgør herefter, om den stu-derende skal indstilles til mundtlig advarsel. Den studeren-de forlader mødet under afstemningen.
6. Fortsætter den studerendes forsømmelser efter den mundtlige advarsel, gentages foranstående procedure, og nævnet afgør, om den studerende skal indstilles til skriftlig advarsel.
7. Fortsætter forsømmelserne efter den skriftlige advarsel, gentages foranstående procedure, og nævnet afgør, om den studerende skal indstilles til indberetning. Ved uenighed i nævnet sendes begge synspunkter til rektor.
8. Medlemmer i mødepligtsnævnet har tavshedspligt over for oplysninger, der fremkommer under møderne.

9. Ved forsømmelser med skriftlige arbejder kan faglærere rette henvendelse til nævnet.
10. Mødepligtsnævnet kan konferere med den studerendes faglærere og klasse.
11. Hvis en elev i nævnet skal have sin egen sag for, må han vige pladsen for en suppleant.

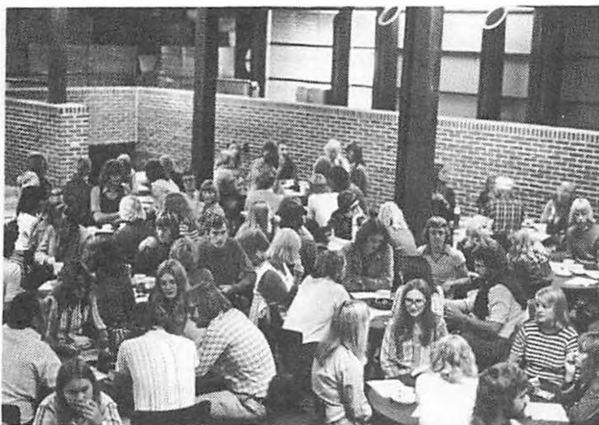
SAMMENSÆTNING:

Mødepligtsnævnet er sammensat af en repræsentant for hver HF-klasse og et tilsvarende antal lærere.

Studievejlederen overværer møderne uden stemmeret.

På baggrund af nævnets korte funktionstid (der har i indeværende skoleår været afholdt 2 møder) er det ikke muligt at give en nærmere vurdering af det konkrete arbejde. De få erfaringer, vi har høstet, vil imidlertid kunne indgå i diskussionen med næste års 1. HF'ere omkring det fortsatte arbejde i mødepligtsnævnet.

Kurt Finsten

Hvornår var det nu, det var?

STUDIEVEJLEDNING HF

Studievejlederens arbejdsområde kan være svært at afgrænse, men kort kan det formuleres sådan, at studievejlederen skal være parat til at yde den studerende bistand i alle forhold, der mere eller mindre direkte påvirker den studerendes udbytte af alle præstationer i undervisningen.

Da studievejlederens opgaver er så alsidige, er det min erfaring, at man altid kommer i kontakt med samtlige studerende på et eller andet tidspunkt, hvor der ønskes en individuel bistand til løsning af et problem.

I det følgende vil jeg omtale nogle af de opgaver, jeg som studievejleder har taget mig af.

Praktiske opgaver:

1. Orienterende møde, arrangeret for nye HF'ere i juni. Formålet med dette møde er at blive "rystet lidt sammen" inden skoleårets start.

I år havde vi følgende program:

- a) Orientering om fagintegration i 1. semester
- b) Orientering om Statens Uddannelsesstøtte
- c) Snak om løst og fast over en øl og en håndmad
- d) Orientering om introduktionsugeprogrammet

2. Introduktion. Studievejlederen er med i tilrettelæggelsen af introduktionen, der skulle have det formål at smidiggøre overgangen fra den ene sociale situation til den anden. En prioritering af trivsel i starten skulle gerne have en positiv indvirkning på det faglige.

3. Støtteundervisning. For de studerende, der har været ude af skolen nogle år og har nogle elementære mangler i henholdsvis engelsk, tysk og matematik, kan der efter ansøgning bevilges støtteundervisning (15 timer i hvert fag). Hvis I har brug for denne ekstra undervisning, tal da enten først med den pågældende faglærer eller gå til studievejlederen.

4. Studieteknik. Der gives af studievejlederen 6 timer i grundlæggende studieteknik, der så gerne skulle følges op af de enkelte fag ved, at lærerne gør opmærksom på de særlige forhold og viser metoder, der kan lette arbejdet med og tilegnelsen af det faglige stof.

5. Tilvalgsorientering. Valg af tilvalgsfag finder sted medio november og april. Da tilvalg er bindende for såvel undervisning som eksamen, og da der kun kan frameldes i ganske særlige tilfælde (rektor ved det enkelte kursus afgør, om framelding - evt. overflytning - er rimeligt begrundet), er det vigtigt, at der gives så grundig en tilvalgsorientering som muligt. I år har faglærerne, bistået af 2 HF'ere, orienteret om de respektive fag i 3 timer, og derudover har undertegnede rådgivet den enkelte med hensyn til tilvalgskombination. Hele usikkerheden omkring adgangsbegrænsningen har yderligere vanskeliggjort tilvalgsproblematikken.

6. Erhvervsorientering. Både i forbindelse med optagelsen og tilvalgsrådgivningen gives der en orientering om studie- og erhvervsforhold. Materialet til erhvervsorienteringen består i det væsentlige af 2 bøger, udgivet af Arbejdsdirektoratet, samt et erhvervskartotek og en samling brochurer fra diverse uddannelsesinstitutioner.

Aktuelle meddelelser og opslag vil i år blive anbragt på en centralt placeret opslagstavle.

2.HF'erne beslutter selv, om erhvervsorienteringen skal gives kollektivt eller individuelt, evt. som en kombination. I år har erhvervskartoteket været flittigt benyttet, efterspørgslen efter ansøgningsskemaer, brochurer om uddannelse etc. været stor, og der har næsten været trængsel hvad angår op-ringninger til uddannelsessteder, hjælp til udfyldning af skemaer og lignende. Adgangsbegrænsningsspøgelset har tydeligt vist sig.

Udover hjælp til de mere praktiske ting kan studievejlederen yde individuel rådgivning. Det går ofte sådan, at man via det praktiske problem kommer til at drøfte problemer af personlig art. For mange HF'ere er det en stor overgang efter et eller flere år i erhvervslivet at vænne sig til skolebænken igen. De studerende har vidt forskellig baggrund, de aldersmæssige og sociale forskelle er store. Der opstår let problemer med at tilrettelægge det daglige arbejde, de faglige krav kan ikke honoreres, - der er kort sagt utryghed i den nye situation. Det vil være naturligt at snakke med studievejlederen om disse problemer, inden man kører

helt fast. En samtale om tilrettelæggelsen af arbejdet kan være gavnlig, da det ofte viser sig, at ens arbejdsvaner er dårlige.

Arsagen til studiemæssige problemer kan også være sproglige vanskeligheder, såsom læsevanskeligheder og problemer med at udtrykke sig mundtligt eller skriftligt. Sådanne vanskeligheder kan måske afhjælpes med specialundervisning; vi har mulighed for at henvise til taleinstituttet.

Ellers kan problemerne vel inddeles i forhold til

- a) skolen (fagene, lærerne, klassen)
- b) hjemmet (forældrene, ægtefælle/samlever, børn, økonomi, pladsforhold)
- c) sig selv (psykiske problemer)

I de 2 år, jeg har fungeret som studievejleder på Långkær Gymnasium, har jeg haft henvendelser fra studerende med problemer af næsten enhver art.

Hvis det drejer sig om svære psykiske eller sociale problemer, etableres der, hvis det ønskes, en kontakt til psykolog, psykiater eller socialkontor. Men det er min erfaring, at "behandlingen" kun lykkes, hvis skolen også gør en indsats. Vi har vel alle behov for at føle tryghed, helst både i og uden for skolen, men mindst et af stederne. Dette gælder i særdeleshed de psykisk og socialt udsatte. Derfor har det stor betydning, at vi er indstillet på at opbygge en fælles holdning, der går ud på at skabe tryghed for den enkelte. Et varmt miljø kan være den bedste stimulans i et studieforløb, der af mange forskellige årsager kan være drøjt nok endda. En studievejleder kan du kontakte, hvis du trænger til at sidde lidt i fred og ro, eller hvis alt går dig på. Så kan en snak over en kop kaffe forhåbentlig give nyt mod. Jeg mener, at en meget væsentlig side ved studievejlederjobbet består i at have tid til at lytte - at være modtagerorienteret.

Fra næste skoleår vil vi være to studievejledere, Kurt Finsten og undertegnede. Foruden den faste træffetid (se opslag uden for studievejlederkontoret i administrationsfløjen) kan I kontakte os når som helst på skolen.

Henny Mejer Jensen

ELEVRÅDGIVNING I GYMNASIET

Med indførelsen af adgangsbeholdning vil den individuelle erhvervs- og studievejledning blive endnu vigtigere for gymnasieeleverne end før. Om den skriver Ruth Jensen og Knud Stelzner side 34-36. Jeg skal her fortælle lidt om en ordning med elevrådgivning, som vi har haft på skolen siden dens start i 1975. Ordningen har kørt på forsøgsbasis på amtets gymnasier og i visse henseender delvis været en forløber for den studievejlederordning, som folketinget nu har vedtaget skal indføres i gymnasiet. Elevrådgiveren har primært skullet tage sig af gymnasieelevers problemer, som ikke direkte var af studieteknisk karakter, men som nærmere kunne kaldes personlige problemer af forskellig art.

Nu giver det imidlertid sig selv, at problemer med skolearbejdet kun yderst sjældent lader sig adskille fra de såkaldte personlige problemer, og jeg har da også i vid udstrækning været involveret i sager, der har drejet sig om forhold i forbindelse med arbejdet i klasserne. Det er bl. a. sket på den måde, at jeg har været til stede ved alle de lejligheder, hvor gymnasieelevernes standpunkt har været taget op til vurdering (lærerforsamlingsmøder) og ofte har fungeret som forbindelsesled mellem enkelte lærere og rektor på den ene side og elever på den anden.

I skoleåret 1977-78 vil studie- og erhvervsvejledningen fortsat være adskilt fra elevrådgivningen af praktiske grunde, men det er meningen, at vi så hurtigt som muligt skal have de to områder ind under samme hat.

Til vore nye elever vil jeg sige, at vi ikke vil lægge skjul på, at gymnasiet for mange af jer vil være et sted, som I kan få vanskeligheder med at vænne jer til. Vi arbejder på en anden måde end i folkeskolen, I skal lære "et nyt sprog", I bliver sat sammen med kammerater, som I ikke kender, I får nye lærere osv. Alle disse forhold kan komme til at skabe problemer: i klassen, i forholdet til lærerne og måske også i forholdet til hjemmet og forældrene. De fleste af disse problemer løses bedst ved, at man snakker så åbent som muligt med de direkte implicerede, men kører man fast, kan man henvende sig til undertegnede. Jeg skal så forsøge at hjælpe, så godt jeg kan.

Der er mange gymnasieelever, som helst ikke vil have deres

forældre "blandet ind i forholdene på skolen". Jeg vil gerne slå til lyd for, at vi får så åbent et forhold mellem skolen og forældrene som muligt (jeg håber, at også forældrene læser dette!). Forældrene er meget velkomne til at henvende sig til skolen og til mig, hvis der er noget, de gerne vil snakke med os om.

Endelig skal jeg anmode jer om, at I, såfremt I tager problemer med jer fra jeres gamle skole, lader mig det vide. Jeg har løbende kontakt med skolevejlederne på de afleverende skoler, men det letter hjælpearbejdet for elever, som har læsevanskeligheder eller lignende, at vi får besked så hurtigt som muligt.

Kontoret for elevrådgivning ligger ved siden af rektors kontor i administrationsfløjen. Mine officielle træffetider vil blive slået op udenfor døren samt på opslagstavlen i fællesområdet, men derudover er I velkomne til at kontakte mig nårsomhelst i løbet af skoledagen eller på mit private tlf.-nummer.

Ole Straarup

STUDIETEKNIK

I slutningen af september og begyndelsen af oktober 1976 blev der i alle l.g.-klasser afholdt 6 timer med en indføring i studieteknik, eller rettere i nogle af de principper, der ligger til grund for en hensigtsmæssig studie- og læseteknik. Grundet kursets ringe timetal måtte introduktionen af de forskellige faser og områder inden for studieteknikken nødvendigvis blive både kortfattet og generel. De enkelte faglærere blev anmodet om at følge den generelle orientering op med specielle faglige råd og vink.

Vi valgte at dele forløbet i 3 gange 2 timer for at få mulighed for at lægge små praktiske øvelser i tilknytning til diskussionen af de teoretiske principper.

Da formålet med kurset er at give de studerende visse forudsætninger for at kunne tilrettelægge deres arbejde, både hjemme og på gymnasiet, på en hensigtsmæssig måde, var det naturligt at lægge stor vægt på det aktiviserende, praktiske aspekt.

En central placering blev givet til opøvelsen af gode arbejdsvaner, herunder en anvendelig og overskuelig notatteknik (både til læste tekster og til mundtlig fremlæggelse) og indarbejdelse af en større individuel aktivitet og selvtillid i forhold til stoffet og indlæringen. Vi håbede hermed at fremme evnen til selvstændig løsning af problemerne og evnen til selv at finde frem til relevant viden.

Endvidere indeholdt kurset en introduktion til læseteknik (forskellige læsemetoder og hastigheder), som blev suppleret med læseøvelser og diskussion af disse.

Endelig behandlede nogle af de almindeligste indlæringspsykologiske faktorer og metoder (hukommelse, glemselskurver, indlæringsmetoder etc.). I tilknytning hertil arbejdede vi også med praktiske øvelser, der illustrerede de forskellige metoder og deres anvendelse.

Hele kurset byggede på den overbevisning, at gode arbejdsmetoder og erfaringer kan viderebringes og læres af andre, særligt hvis de videregives med den nødvendige teoretiske baggrundsviden.

Tilbagemeldinger fra de studerende viser, at mange føler, at de har forbedret deres studiemetode, og atter andre har ved at få øjnene op for visse dårlige vaner, som har en hæmmende

virkning på indlæringen, fået mulighed for at erstatte disse med bedre. Men, og det er alle enige om, forbedring af ens studieteknik kræver et vedholdende og målbevidst arbejde!

Ruth Jensen og Knud Stelzner

ERHVERVSORIENTERING

Erhvervsorienteringens ialt 14 timer i gymnasiet fordeles normalt over alle 3 år med hovedvægten lagt på 2.g.

I år gav vi 1.g.-klasserne en time generel grenvalgsorientering, hvor problemerne omkring valget af linie diskuteredes: hvilke forhold der har indflydelse på valget - miljø, forældre, tradition, lærere, interesser, fravalg på grund af manglende interesse osv. Hvilke uddannelsesmuligheder de forskellige linier åbner for. Om der er forskel på eksaminernes anvendelighed. Etc.

Efter erhvervsorienteringslærernes generelle introduktion fik specialfagene biologi og samfundsfag, som klasserne endnu ikke havde, hver en time til særorientering. Også musik og formning havde lejlighed til at orientere i velvillige kollegers timer, da man skal vælge mellem disse fag fra 2.g.

I 2.g. har vi i år fraveget traditionen for, at størstedelen af erhvervsorienteringen ligger her, idet den ret kaotiske situation i foråret omkring den da uafklarede adgangs begrænsning fik os til at udskyde den egentlige erhvervsvejledning til 3. g., - hvor behovet på grund af uddannelsessituationen vil blive meget stort.

Erhvervsorienteringen bevæger sig normalt gennem forskellige faser som orientering og udlevering af materiale om erhvervs muligheder, herunder kendskab til brugen af erhvervskartoteket, besøg på uddannelsessteder og undersøgelser af erhverv. Valgproblematikken behandles ved hjælp af teoretisk materiale og "case-stories", som diskuteres i grupper eller plenum. Dernæst samarbejder man om at nå frem til en hensigtsmæssig anlægsorientering: Hvad egner jeg mig til? Hvordan kan jeg finde ud af, hvad jeg vil befinde mig bedst ved, alt taget i betragtning? Osv.

Disse generelle retningslinier kan altid underkastes en kritisk analyse og erstattes af andre emner, som vi måtte finde væsentligere. I det hele taget gælder det, at erhvervsorien-

teringen er baseret på et tæt samarbejde mellem de studerende og lærerne, idet de studerende selv skal gennemleve processerne omkring erhvervsvalget, selv nå til en erkendelse af deres situation og deres ønsker og krav til en fremtidig tilværelse.

Vi har i 1977-78 8 timer til rådighed hertil på 3.g.-niveau, og for 2.g. må vi afgøre, hvor mange af de resterende 11 timer vi vil bruge i år.

I det forløbne år har vi ud over det traditionelle arrangement med studenterrepræsentanterne i februar (hvor de orienterede om forskellige videregående uddannelser) afholdt en adgangs begrænsningsdebatdag i vort regi, hvor selve arrangementet var planlagt og blev gennemført udelukkende af de studerende selv i samarbejde med adgangs begrænsningsgrupper fra andre uddannelsesinstitutioner.

Dernæst har vi haft en repræsentant fra Aalborg Universitetscenter til at orientere om de specielle muligheder ved AUC. Udadtill har vi endelig søgt at etablere en fast forbindelse med vore afleverende skoler. Vi har ved en del lejligheder haft besøg af elever fra 9. og 10. klasse, som har fulgt undervisningen i en klasse i nogle timer eller en hel dag. Desuden har vi (dvs. Henny Mejer Jensen, Ruth Jensen, Knud Stelzner og Ole Straarup) sammen med repræsentanter for vore studerende været ude på en del skoler for at orientere om gymnasiet. Begge disse arrangement-typer er blevet vurderet yderst positivt, og vi regner med at fortsætte med at forbedre dem. Endelig har vi fået en fast forbindelse med skolevejlederne på vore afleverende skoler. Dette er et initiativ, vi alle har hilst med glæde, idet vi mener, at vore fælles aktiviteter vil blive meget bedre, og at overgangen fra folkeskole til gymnasium vil blive betydelig nemmere for eleverne, jo mere udbygget samarbejdet bliver.

Husk til slut: Vi har en opslagstavle - se på den!

Ruth Jensen og Knud Stelzner

BIBLIOTEKET

Som nævnt i 1976-velkomstskriftet finansieres indkøbene til skolens bibliotek i etableringsfasen, dvs. frem til 31. juli 1978, i hovedsagen over den såkaldte rektorbevilling. Det er blevet stillet os i udsigt, at denne bevilling, som i skriven- de stund endnu ikke har opnået amtsrådets vedtagelse, vil bli- ve på max. 2.500.000 kr. Hvis man tager udgangspunkt i Skan- derborg Amtsgymnasiums rektorbevilling og forudsætter, at vi gennemfører den samme forholdsvise fordeling på hovedområder, skal der ialt over rektorbevillingen indkøbes bøger for ca. 350.000 kr.

I det første skoleår blev der foretaget bogindkøb for ca. 78. 000 kr., - hvilket beløb blev afholdt over den del af rektor- bevillingen, som blev "frigivet" ved skolens start. I det for- løbne skoleår har indkøbsaktiviteten været stigende, uanset at der en overgang fra amtets side var dekretet "indkøbs- stop"; dette bragtes til ophør i og med, at amtet "frigav" y- derligere 800.000 kr. af rektorbevillingen. Det lader sig des- værre ikke gøre at fastslå præcist, for hvor stort et beløb der er indkøbt bøger i skoleåret, idet amtet pr. 1. januar 1977 overgik til et nyt konteringsystem, som på væsentlige punkter vanskeliggør den interne styring af den del af økono- mien, som vedrører skolens etablering. Imidlertid har vi for- mentlig nu mere end halvdelen af de bøger i hus, som vi kan påregne indkøbt over rektorbevillingen.

Under "normale" omstændigheder, dvs. når et gymnasium og der- med også dets bibliotek har etableringsfasen bag sig og "kun" råder over driftsmidler, påhviler det skolebibliotekaren i samarbejde med faglærere og med en eller anden form for bib- lioteksteknisk assistance at holde styr på en bogbestand, der ekspanderer med, hvad man kan få for mellem 15.000 og 25.000 kr. (afhængig af, hvad lærerrådet og de enkelte fag måtte af- sætte til bogindkøb). Til indkøb af biblioteksteknisk assis- tance er der hvert år på driftsbevillingen afsat et beløb, som har samme størrelse for amtets gymnasieskoler; i år an- drager denne post 15.500 kr. Derimod er der intetsteds afsat noget beløb til biblioteksmæssig behandling af de betydelige bogmængder, som indkøbes over rektorbevillingen!

For ikke at køre af sporet fra starten anmodede skolen i slut- ningen af 1975 amtet om aksept af en enkel fag-for-fag-opstil-

ling af bogbestanden (med en overskuelig underinddeling efter hvert fags behov og med et dertil svarende kartotekssystem), - idet man bl. a. påpegede, at en sådan ordning ville kunne administreres uden væsentlig inddragelse af arbejdskraft med (folke)bibliotekarisk ekspertise. Amtets svar gik ud på, at man måtte henvise skolen til at anvende folkebiblioteksvæsenets katalogiseringssystem (det såkaldte decimalklasser-system), bl. a. fordi skolen efter de daværende forsøgsplaner også skulle bruges af elever, "der traditionelt søger de erhvervsrettede uddannelser".

På denne baggrund udarbejdede skolen i samarbejde med Århus Kommunes Biblioteker et overslag, der udviste, at biblioteket for at kunne løse opgaven på tilfredsstillende vis måtte have stillet 65.000 kr., fordelt over to år, til rådighed (udover det på driftsbevillingen afsatte beløb), - dels til aflønning af en biblioteksassistent med 15 ugentlige arbejdstimer, dels til dækning af nødvendig bistand til klassifikation og katalogisering af udenlandsk litteratur fra Århus Kommunes Bibliotekers tekniske afdeling (idet dette arbejde kræver en bibliotekarisk ekspertise, som en biblioteksassistent ikke er i besiddelse af).

Ekstrabevillingsansøgningen blev med skolenævnets anbefaling fremsendt i slutningen af september 1976 - og afslået af amtets undervisnings- og kulturudvalg den 29. oktober. Skrivelsen desangående oplyser, at udvalget ved sin afgørelse har "henset til, at undervisningsministeriet på grund af uvisheden omkring skolens struktur har forudsat, at der kun indkøbes bøger over rektorbevillingen i forhold til skolens faktiske klassetal". (Det har i parentes bemærket ikke været muligt at verificere denne henvisning til et undervisningsministerielt diktat om, at skolens første årgange skal stilles væsentligt dårligere i biblioteksmæssig henseende end deres "efterfølgere"; tværtimod har vi fået oplysning om, at specielt fagkonsulenterne i dansk over for direktoratet har argumenteret for, at skolens bibliotek udbygges kraftigt, dels fordi forsøgsvirksomhed i modsat fald vanskeliggøres, og dels fordi oplands-elever i almindelighed har vanskeligere vilkår end byelever, hvad angår mulighederne for at trække på de offentlige biblioteker.)

I den af afslaget skabte ret håbløse situation besluttede lærerrådet, at 7.500 kr. af det beløb på 15.500 kr., der som

nævnt er til rådighed på dette års driftsbevilling til biblioteksteknisk assistance, skulle anvendes til aflønning af en deltidsbiblioteksassistent, hvis ansættelse skulle løbe, indtil pengene var brugt. Den resterende del af beløbet anvendes til betaling for biblioteksteknisk assistance fra Hovedbiblioteket i Mølleparken, til indkøb af kartotekskortsæt, til indbinding i de allernødvendigste tilfælde, osv.

Det er klart, at dette er en helt uacceptable løsning, - om man overhovedet kan bruge dette ord i denne forbindelse. Ikke blot har vi stadig et arbejdsmæssigt "efterslæb" fra forrige år. Vi må også - for at nå igennem - præstere 6-9 gange så meget arbejde, som præsteres for de samme penge andetsteds i amtet. Det er ikke blot dybt beklageligt, men pædagogisk set nærmest skandaløst, at i hvert fald de første 3-4 elevårgange på Langkær Gymnasium må studere under så ugunstige forhold, - for nu at sige det mildt!

Hertil kan som et kuriosum føjes, at skolebibliotekaren - i henhold til den nugældende overenskomst - honoreres med 440 kr. om måneden, idet der nemlig overhovedet ikke i honoreringen tages hensyn til, at arbejdet i etableringsfasen er mange gange mere omfattende end under "normale" omstændigheder. Gymnasieskolernes Lærerforening har for nogle år siden haft en arbejdsgruppe til at se på urimelighederne. Det er der kommet en rapport ud af, - men heller ikke mere! Af den fremgår, at man har beregnet etableringsfase-arbejdet til 3600 timer, - hvilket indebærer, at hvervet som skolebibliotekar, såfremt det skal bestrides af en lærer (hvilket jo ingenlunde er indiskutabelt), må "avancere" til en lønstatus "svarende til 15 timers ugentlig reduktion", hvis arbejdet skal udføres "i det omfang og på det niveau, som fremgår af gældende cirkulærer samt af fagudvalgenes udtalelser".

Til alt dette kan føjes, at man, da skolen projekteredes, glemte at afsætte et arbejdsrum til skolebibliotekaren og den tilknyttede biblioteksassistance. Følgelig har det været nødvendigt at inddrage et depotrum til "midlertidigt biblioteksadministrationslokale".

Biblioteket er et "åbent bibliotek", indrettet i den ene ende af det såkaldte studieområde. Formentlig vil åbenheden komme til at volde visse kvaler. Foreløbig ser det dog ud, som om svindet holder sig nede på et "akceptabelt" niveau. Utvivlsomt indser de fleste, at fjernelse af bøger fra biblioteket

er ensbetydende med indskrænkning af kammeraternes studiemæssige udfoldelsesmuligheder.

Iøvrigt vil ikke alle skolens biblioteksbøger blive opstillet i det åbne bibliotek. Dele af bestanden vil blive placeret i samlings- og fagklasseområderne, ligesom en ganske lille del ind til videre har fået plads på lærerværelset. Det kartotek, som om kort tid vil blive opstillet i studieområdet, vil naturligvis komme til at udvise, hvor bøger, som ikke befinder sig i selve biblioteksområdet, kan findes. Iøvrigt vil der formentlig blive foretaget dobbeltindkøb af særligt stærkt benyttede bøger.

Aage Jørgensen

FRIVILLIGE MUSIKALSKE AKTIVITETER

Som det fremgår af omtale andetsteds i dette skrift har der i skoleåret 1976-77 været en del musikalske aktiviteter udenfor skoletiden. Der er afsat 4 timer ugentlig til kor- og orkesterarbejde på frivillig basis, og jeg skal her kort fortælle lidt om, hvad der foregår i disse timer.

Vi har på skolen et kor af varierende størrelse - det er størst, når der er optræk til en eller anden udadvendt aktivitet - samt forskellige orkestergrupper i beatgenren. Deltagelse i kor og orkestergrupper er åben for enhver, som har lyst. Der er ingen optagelsesprøver, og skulle det ske, at en orkestergruppe er fuldttegnet, prøver vi at stable endnu én på benene. Vi har i det forløbne skoleår også forsøgt at få en pigegruppe til at køre. Det er ingen hemmelighed, at det har været forbundet med en del problemer. Disse er dels af repertoiremæssig karakter, dels en følge af, at vi selvfølgelig ikke går fri af den almindelige kønsrollefordeling, der iøvrigt regerer på musikmarkedet, hvor mandsdominansen er næsten total. Vi savner piger, som skriver tekster og musik selv, og som enten kan eller har lyst til at spille selv. Den elektro-tekniske side af sagen skulle ikke være noget problem i skoleåret 1977-78. Fra august 1977 råder skolen over et komplet instrumentarium, forstærker- og sanganlæg.

Først i august måned indkalder jeg til et møde om sagen, hvor vi dels skal snakke om repertoire for koret og for grupperne, dels skal afgøre, om vi i lighed med de to foregående år skal

tage på en musikalsk ekskursion først i oktober måned sammen med folk fra Viby Amtsgymnasium. Vi har på forhånd sikret os, at vi kan få plads på Vestbirk Højskole. På disse ekskursioner har der dels været lejlighed til at tage hul på årets fællesprogram (herom senere), dels været mulighed for at spille og synge sammen i mindre grupper, både vokalt og instrumentalt, og endelig ikke at forglemme under strengt gemytlige former at dyrke nye og gamle bekendtskaber.

Vi har de to sidste år deltaget med såvel korsangere som instrumentalister i de fælles projekter, som Århus-gymnasierne har haft. Disse fællesprojekter går ud på, at man tager et større musikværk op og, når det er færdigindstudert, turnerer på gymnasierne med det i skoletiden. Derudover arrangeres der som regel en eller to aftenkoncerter for familie, venner og bekendte og øvrige interesserede. Det seneste fællesprojekt var Carl Orffs "Carmina Burana". Vores deltagerantal var ikke så stort i år. Det skyldtes bl. a., at folk var lidt udkørte oven på "Electronic Baby".

Det hænder nu og da, at koret og musikerne i forskellige konstellationer træder op og giver et nummer til fælles bedste, - eller, som det var tilfældet i forbindelse med afslutningen i juni måned, stabler et floor-show på benene i samarbejde med vore lyd-, lys- og sceneteknikere. Af sidstnævnte råder skolen over en stor og dygtig stab.

Det forløbne år har vist, at vi kan kombinere flere genrer: dans, teater, musik m. m. Den linie synes jeg vi skal forsøge at køre videre og udbygge. Også for at komme de mennesker til hjælp, som ikke har fantasi til at forestille sig andet end en musikalsk løsning på underholdningsproblemer!

Ole Straarup

FRITIDSFÖRMNING

Formning er ligesom musik et fag, der på skemaet kun kan dyrkes af halvdelen af skolens elever. Vi har derfor i det forløbne år oprettet et formningshold, som har været åbent for alle. Onsdag eftermiddag har ca. 20 elever her arbejdet med bl. a. ler, farver, grafik, batik og foto.

Materialerne er stort set gratis, og man vælger selv, hvad man vil beskæftige sig med.

Tilbudet vil blive gentaget til næste år. Nærmere informationer herom vil blive givet i begyndelsen af skoleåret.

Kurt Finsten

FRITIDSIDRÆT

Vejledning vedrørende idræt i henhold til bekendtgørelse om højere forberedelseseksamen af 24. april 1974, § 42, drejer sig om fritidssport. Der kan, hedder det, arrangeres frivillig træning i et sådant omfang, at alle interesserede får lejlighed til at træne mindst én gang om ugen. Disse timer kan dels ligge i skoletiden, såfremt det skemateknisk er muligt, dels uden for den normale skoletid.

I det kommende skoleår kan vi tilbyde undervisning i følgende idrætter inden for fritidssportsområdet:

1. Atletik
2. Badminton
3. Basketball
4. Volleyball
5. Redskabsgymnastik
6. Trampolin/minitrampolin
7. Håndbold
8. Rytmisk gymnastik
9. Bordtennis
10. Svømning

Ved skoleårets begyndelse vil der blive sendt lister rundt, som man kan skrive sig på. For at et hold kan oprettes, skal der være mindst 10 deltagere. Hvis der melder sig over 17 deltagere på et hold, kan der påregnes to instruktører.

Vedrørende påklædning i forbindelse med idrætstimerne: Da det i det ministerielle cirkulære kræves, at man møder omklædt til idrætstimerne, anbefaler vi, at man som minimum anskaffer sig en langærmet bluse, shorts, gode sportssko samt nogle par sokker. Vi vil endvidere kraftigt anbefale, at man anskaffer sig en træningsdragt.

Eva Biehe / Thorkild Boas / Henry Pedersen

HOOTENANNY PÅ LANGKÆR

Hvad er en Hootenanny? Hvis man slår op i sin medtagne ord-bog, får man den oplysning, at der er tale om et folkesanger-stævne i USA, - men dette er kun den halve sandhed. Skiller man nemlig ordet i dets bestanddele, får man: "hoot", at tu-de, at hyle, og "nanny", en forkortelse af "nanny-goat", en hunged, - og betydningen bliver m. a. o.: "hootenanny", en tudende/hylende hunged. Hertil svarer det andet kendte ud-tryk en Hillbilly, som betyder en hanged fra bakkerne/bjer-gene, eller rent ud sagt en bondeknold. Fælles for begge dis-se to ret besynderlige udtryk er, at de stammer fra USA's sydstater, specielt Kentucky med dets "blue grass", og at de er uløseligt knyttet til den rige amerikanske folkemusiktra-dition.

Hvortil nu alle disse lingvistiske udredninger? - Jo, sagen er den, at vi er to Langkær-Hillbillies, som er blevet enige om at prøve at samle så mange af de herværende Hootenannies og Hillbillies som muligt en gang, når det er blevet Indian Summer, helst sidst i august, her på Langkær.

Alle er naturligvis velkomne, men fidusen er, at man medbrin-ger sit mund- eller maveorgel, guitar, violin, koncertharpe eller redekam, og at man så fører sig frem med musik og sang, enten solo eller sammen med andre. Hvis man ikke spiller, kan man synge, - der bliver sikkert mulighed for at få et akkom-pagnement stablet på benene. Der er ingen nationalitetsgræn-ser, tværtimod, jo flere sprog og genrer vi får repræsente-ret, jo bedre. Hvis man selv har forfattet sange, får man nu chancen for at fremføre dem!

Vi vil bestræbe os på at få trykt nogle sang-ark, som vi kan fællessynge efter, og som kan supple-res fra gang til gang.

Til sidst skal det blot understreges, at vi mener det helt seriøst, omend ganske uhøjtideligt. Og så vil vi ger-ne opfordre alle til at snappe fiolen fra væg og møde op til Langkærs første ægte Hootenanny! Yeah man!

Med folkemusikalsk hilsen,
Frede og Poul Aage

OM MORGENSAMLINGEN

Jeg skal her tillade mig at komme med nogle kommentarer til vort morgensamlingssystem på Langkær. Nogle har sagt til mig, at de synes, at vores MS kan undværes, men langt de fleste synes vist, at den fungerer udmærket som kommunikationsmiddel, og alle synes åbenbart, at den som sådant er ganske tilstrækkelig.

Dette er ikke min indstilling, for jeg tror, at vi kunne få meget mere ud af vore morgensamlinger, hvis vi bare så, hvilke muligheder der egentlig ligger for næsen af os. Nu må dette endelig ikke forstås som en kritik af vores siddende MS-udvalg. Rent faktisk er det følgende forslag resultatet af en række grundtvigske refleksioner fra min side, - hvilket jeg siden skal vende tilbage til.

Jeg mener, at selve princippet om MS som kommunikationsmiddel er udmærket og bør opretholdes.

Men MS kan også bruges til f. eks. at introducere dele af samfundet uden for skolen for skolens elever og lærere og derved blive debatskabende. På en skole her i Århus lavede man for nogle år siden et arrangements-forløb, hvor man inviterede en politiker, en Falck-redder, en husmor, nogle visesangere, en rengøringsdame o. m. fl. til at komme ud på skolen i MS-tiden og give et 10 minutters oplæg om deres dagligdag og bagefter besvare spørgsmål. Dette er kun ét eksempel på mulige MS-aktiviteter.

Jeg mener endvidere, at vi bør bruge MS til at synge en sang i fællig, nogle gange, gerne fra den desværre forsømte og ofte nedrakkede Højskolesangbog. Vi kunne også have solistoptræden eller høre musik fra plade eller bånd.

Jeg indser, at dette vil kræve en del planlægning og engagement fra såvel elev- som lærerside. Jeg forestiller mig endvidere, at man i MS-tiden vil kunne finde en del elever i klasseværelserne - såvel som lærere på lærerværelset. Men ikke desto mindre tror jeg, at morgensamlinger med forskelligt indhold vil give os alle mange nye og positive oplevelser. Det kunne ikke skade, om vi på gymnasier og HF-kurser tog ved lære af Folkehøjskolen og dens traditioner for det frie, u-tvungne samvær og den frugtbare dialog mellem mennesker. Det vil sige noget om, at Langkær ikke bare er et sted, man opholder sig på, fordi man nu engang skal have en eksamen eller

et levebrød, - at skolen simpelthen er det sted, hvor man daglig er i dialog med andre mennesker om meningsfyldte emner, men hvor man også kan have det godt og hygge sig med hinanden. Det vil sige noget om, at skolen er et sted, hvor man skal både leve og lære, samtidig, - og hvor man lærer at forstå, at det gælder om at lære for livet og ikke bare for skolen, som gamle Grundtvig sagde.

Jeg tror, at en morgensamling i denne ånd vil kunne blive et omend beskeden, så alligevel betydningsfuldt bidrag til en yderligere menneskeliggørelse af vores skole.

Poul Aage Fogde

En Hootenanny og en Hillbilly på vej til
morgensamling

INFO OG KRATIDENDE

I slutningen af oktober 1975 besluttede samarbejdsudvalget at udgive et informationsblad og nedsatte en redaktion. I decem-

ber debatterede SAU, om bladet kun skulle udkomme én gang, eller det skulle videreføres. Den debat blev vist aldrig nogensinde tilendebragt, - men under alle omstændigheder udkom der kun et nummer af "Info" (med Erik Bøttger og Erik Laage-Petersen som redaktionelle hovedkræfter). - I skoleåret 1976-77 tog 2r initiativet til udgivelsen af bladet "Kratidende", hvori bl. a. den nedfrosne debat om styrelsesproblemer blev forsøgt genoplivet. Bladet fik, ikke mindst takket være den rørende føljeton-historie om HF-pigen Irene, en trofast læserskare, men nåede kun at udkomme med 3 numre. - Hvad bliver mon det næste?

FERIER OG FRIDAGE

Direktoratet for gymnasieskolerne og HF har for skoleåret 1977-78 fastsat følgende fridage og feriedage, de nævnte datoer medregnet:

1977

Mandag den 20. juni til fredag den 5. august: sommerferie
Mandag den 17. oktober til fredag den 21. oktober: efterårsferie
Fredag den 23. december til onsdag den 4. januar: juleferie

1978

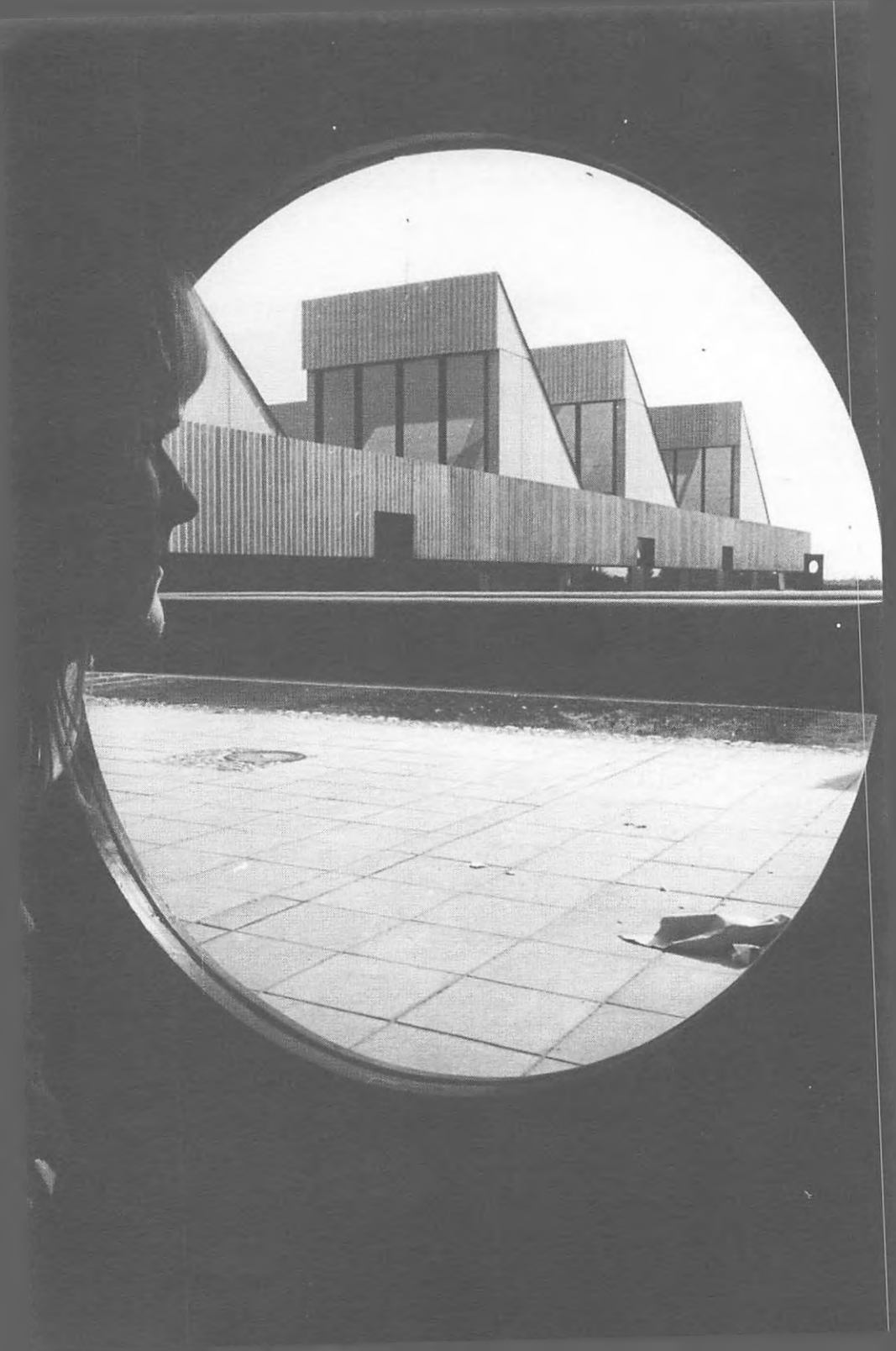
Mandag den 20. marts til tirsdag den 28. marts: påskeferie
Mandag den 5. juni: grundlovsdag
Mandag den 19. juni til fredag den 4. august: sommerferie

RINGETIDER

1. time: 8.00- 8.45
 2. time: 8.50- 9.35
 3. time: 9.55-10.40
 4. time: 10.45-11.30
- Spisefrikvarter
5. time: 12.00-12.45
 6. time: 12.50-13.35
 7. time: 13.45-14.30
 8. time: 14.40-15.25

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Parkering: Cykler og knallerter placeres i kælderen under idrætshallen. Biler og motorcykler placeres på P-pladsen
Overtøj: Afleveres i garderoben i kælderen. Der må ikke efterlades penge og værdigenstande der
Rygning: Der må ryges i kantineområdet og på gangene i fællesområdet

LANGKÆR GYMNASIUM

Af Projekteringsgruppen

(Arkitektfirmaet Friis og Moltke, Ingeniørfirmaet Abraham-
sen og Nielsen)

Langkær Gymnasium er placeret på et plateau i det svagt sti-
gende terræn fra Viborgvej op mod Tilst by.

Bygningskomplekset har adgangsvej og parkeringspladser mod
nord. Mod syd åbner gymnasiet sig mod landskabet, således at
der mellem klassefløjene dannes et forløb af gårdhaver, som
strækker sig helt ind til det centrale fællesområde.

Gymnasiet er disponeret med det centrale fællesområde liggende
som en rygrad i hele bygningsanlægget.

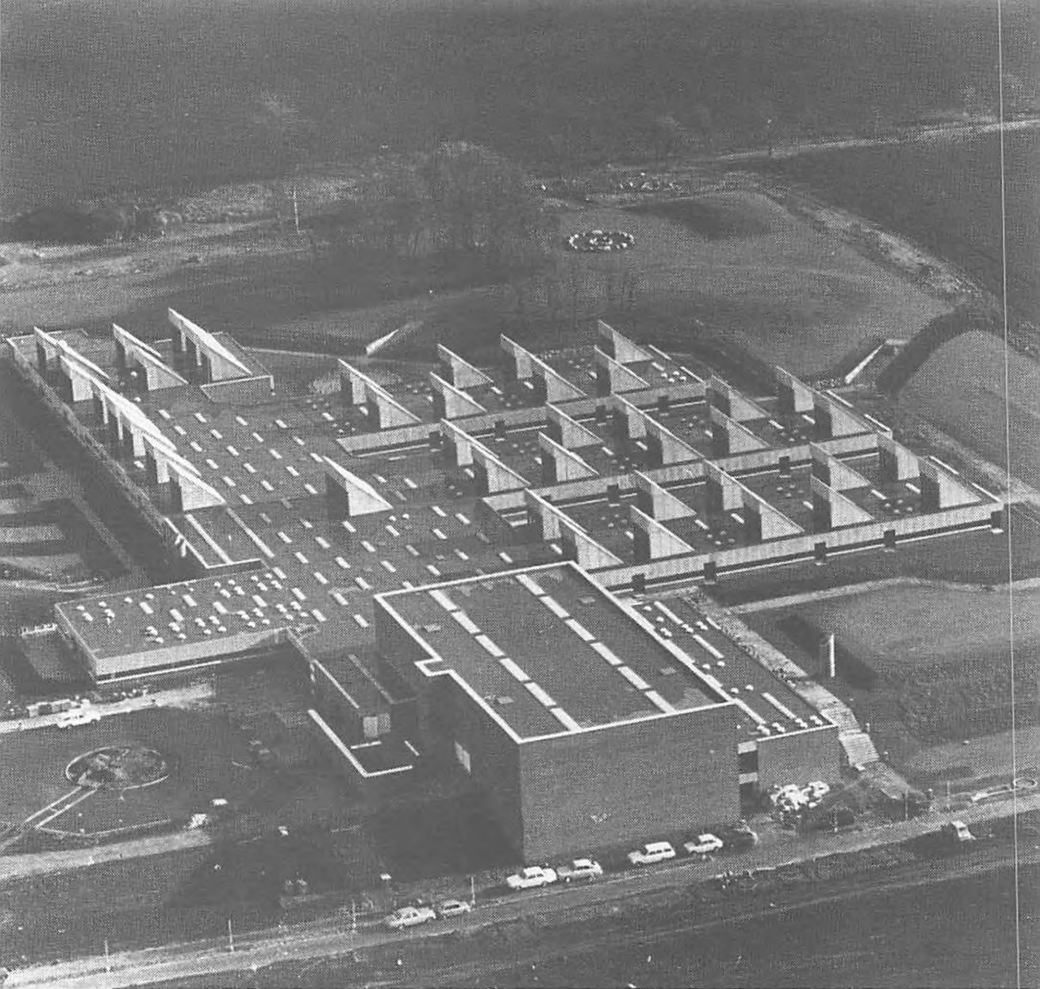
De tre normalklassefløje, naturfagsområdet, administrations-
og lærerområdet og sportshallen har alle direkte adgang til
fællesområdet. Herved bliver gymnasiet, trods sin størrelse
og komplicerede funktion, meget overskueligt og logisk at
færdes i.

Hovedparten af den interne trafik foregår ad forbindelses-
gange i fællesområdets periferi, i samme niveau som de oven-
nævnte afdelinger. Den midterste del af fællesområdet er for-
sænket i forhold til dette niveau for at opnå en rumhøjde,
som står i relation til de store rum.

Dette forsænkede areal rummer opholdsgrupper, anretterkøkken
med spisepladser, biblioteksområde, klassetrinsauditorium og
tilskuerarealer for dramatik, som foregår omkring podium for-
an sportshallen, og som yderligere kan udstrække sin aktivi-
tet ind i denne.

Langkær Gymnasium er det første større byggeri opført efter
et byggesystem, som er udviklet med udgangspunkt i skolens
funktion i videste forstand. Vi har navnlig arbejdet med at
løse bygningernes indendørs klima, som jo er en væsentlig
faktor i undervisningsmiljøet. Dette er årsagen til, at gym-
nasiet i mange henseender adskiller sig fra tidligere tids
måske noget prestigebetonede gymnasiebyggeri.

Et af de største klimaproblemer i det traditionelle skolebyg-
geri er solindfaldet gennem de oftest meget store vinduesare-
aler. I Langkær Gymnasium er problemet løst ved at placere de
store lyspulte over samtlige klasserum. Lyspultene er orien-
teret mod nord og sikrer således rummene et ensartet, rigeligt

lys, samtidig med at man undgår blændende og varmegenerende sollys.

Lyspultene tjener desuden som opsamlingsvolumen for forurennet rumluft, hvor fjernelse til det fri kan lade sig gøre ved naturlig ventilation.

Lyspultene er blot ét - omend meget iøjnefaldende - eksempel på vores stræben mod et velfungerende gymnasium. Vi håber og tror, at man ved den daglige brug vil kunne fornemme de mange brugsmæssige og pædagogiske muligheder, der er tilstræbt med dette byggeri.

Det er nu elevernes og lærernes opgave at arbejde videre med disse muligheder for at opnå det optimale undervisningsmiljø.

(Fra amtskommunens pjece til indvielsen)

LANGKÆR GYMNASIUM

Af Ole Jellingsø

12. november indviede Århus amt atter et gymnasium, denne gang et forsøgsgymnasium beliggende i Tilst lidt udenfor Århus. Gymnasiet er blevet til efter et grundigt analysearbejde, som skulle vise, at med dette gymnasiiums igangsættelse skulle behovet i amtet være dækket, selv med den frie adgang til gymnasiet. Bygningerne er tegnet og opført af arkitektfirmaet Friis og Moltke i samarbejde med ingeniørfirmaet Abrahamson og Nielsen. Den lave bygning, den flittige anvendelse af træ og nøgne mursten viser Moltkes hånd, - Friis er langt mere karakteriseret ved sin anvendelse af beton og cement. Opbygningen af gymnasiet er på en måde meget traditionelt, med fagklasser, depotrum og fællesarealer. Som en af talerne ved indvielsen fremhævede, skulle det ikke være et prestigebyggeri, men funktionelt byggeri, som rammen om et godt miljø. Bygningerne, der er opført i et plan med kælder, er bygget til at rumme 8 gymnasiespor og 3 HF-spor i 3 normalklassefløje, en fagklassefløj, fællesarealer, administrationsfløj samt en sportshal.

Gymnasiet er bygget færdigt uden at nogen af de nuværende brugere har haft indflydelse på udformningen eller indretningen; ansvaret ligger hos et byggeudvalg med rektor Jespersen som konsulent, samt hos de retningslinier, råd og vejledninger, som kommer fra fagkonsulenterne og direktoratets byggespecialister, - især de sidstes store erfaring og stadige eksperimentering og udvikling ses tydeligt i bygningerne. Når det alligevel ikke blev helt traditionelt, skyldes det eksperimenter med store "lyspulte" anbragt på taget over de fleste lokaler. Disse er resultatet af tidligere indhøstede erfaringer omkring sollyset og solvarmens indflydelse på undervisningsmiljøet. Pultene vender imod nord for at begrænse lys og varme. Det er tanken, at den opvarmede og forurenede luft skal opsamles i lyspultene og udskiftes ad mekanisk vej. Det bliver spændende at følge virkningerne af eksperimentet i såvel kolde som varme perioder.

De enkelte lokaler

De enkelte klasselokaler virker små og mørke. Det skyldes dels de meget lavtsiddende vinduer. Lyset er orienteret efter skri-

ve- eller siddehøjde. Læreren må så vælge en placering i mørket, eller sætte sig ned. Dels skyldes mørket anvendelsen af meget mørke farver. Dette gælder såvel de anvendte Friis og Moltke møbler, som altid er holdt i mørke farver, som det nye hylde- og reolsystem, som er holdt i sort. Hylde- og reolsystemet er det samme i samtlige lokaler og skulle være overordentligt fleksibelt. Der er meget lavt til loftet, hvilket giver meget begrænset væghøjde og derfor problemer med tavlepladsen og, måske værre, kort og lærred til overhead-projektor kan ikke ses lige godt alle steder i klassen.

Naturfagsområdet er meget spændende, - det er en videre udbygning af ideerne fra Viborg og Thisted. Alle grupperum og de fleste depotrum er slået sammen til et stort fælles lokale, med de egentlige fagklasser placeret rundt omkring dette. Resultatet er blevet et meget lækkert stort rum: pladsen er rimelig, mulighederne meget store - rummet kan deles efter behov ved hjælp af flytbare skabe og reoler. Det er en god idé, som det var værd at prøve at overføre til andre faggrupper, f. eks. sprog eller historie og samfundsfagene.

Bag dette vellykkede udviklingsarbejde ligger der så stadig et arbejde med detaljerne. Det er især her, det kan mærkes, at bygningerne og indholdet er lavet uden brugernes hjælp. F. eks. giver dørtrin og cementfuger imellem gulvbelægningen ikke gode køremuligheder for borde og instrumenter, ligesom manglende nedsænkning af vaske i bordpladerne ustandselig giver rengøringsproblemer. Runde bordkanter er heller ikke gode til forsøgsopstillinger, og borde med sargen helt ud til bordpladen giver dårlige muligheder for fastspænding af apparater.

Lærerværelset er lille og kun forsynet med et thekøkken, som til gengæld er anbragt som skillevæg midt i lokalet. Det er sandsynligvis tanken, at der skal spises i kantinen, som dog allerede er for lille. Jeg synes det er en god idé, at lærerne spiser i kantinen og alene benytter lærerværelset til hvile- og mellemtimelokale. Dette kræver til gengæld, at der disponeres konsekvent, - der bør være rigelig plads i kantinen, og lærerværelset bør alene indrettes til opholdsrum. Arbejdspladser til stilretning, karaktergivning o. lign. er der ikke mange af. Det er sikkert det mest forsømte område i de vejledende byggeplaner. Næsten alle steder er det inderligt små rum, med totalt fastlåst inventar, faste hylder m. m. Her er muligheder for nytænkning og forøget fleksibilitet.

I tilknytning til skolen har amtet opført en sportshal, som skolen kan benytte i skoletiden og amtet resten af dagen. Det er en meget god løsning, som giver gymnastikken meget gode arbejdsforhold, - der bliver gode samarbejds- og tilvalgsmuligheder. Også her er der en lille mistelten: af sparehensyn er gulvbelægningen, ligesom i Brabrandhallen, af cement med vinylfilt over; det er alt for hårdt et underlag. Det tilknyttede HF-gymnastiklaboratorium kan slet ikke fungere som sådan, og der mangler helt tørrerum eller skabe til tøj og håndklæder.

Fælleslokalerne

Fælleslokalerne, der er centralt placeret, som en slags midterakse i hele anlægget, er tiltalende. De står i røde mursten med ret lave lofter, hvilket giver hygge i de store rum. Man har forsøgt at variere de store lokaler lidt ved at forsænke den midterste del en smule. Dette giver en god variation og en bedre oplevelse af sammenhæng; til gengæld taler man om et opvarmningsproblem nede i bunden af områderne.

Her kan der siges meget om systemet med fællesgarderobe, som benyttes ved ankomsten, og med taske- og boghylder, som benyttes i løbet af dagen, så alt ikke skal slæbes med rundt i de store områder. Desværre viser disse overvejelser sig rigtigere i teorien end i praksis, - det er meget få af eleverne, som følger denne struktur. Der er usikkerhed om placeringen af tøjet i kælderen, og der synes at være modvilje imod at benytte bog- eller taskeskasserne, som her på Langkær er nogle grimme trådkasser.

Til lykke

Efter alle disse kommentarer skal der dog ikke herske tvivl om, at det er et godt, lækkert, velindrettet gymnasium, Århus har fået. Alle, som underviser på ældre gymnasier, vil le ønske sig sådanne bygninger, hvis de kunne låne Aladdins lampe en kort stund. Så har dette byggeri tilmed den fordel, at det er billigt: 26,8 millioner kroner. Billigheden gør det forståeligt, at andre amter ser med begejstring på netop dette byggeri.

Jeg vil slutte med at lykønske alle på Langkær med den nye og dejlige arbejdsplads de har fået, og ønske held og lykke med arbejdet fremover, hvad det så end kommer til at bestå af, - det er jo et forsøgsgymnasium, selvom det hverken kan ses på bygningerne eller på økonomien.

(Gymnasieskolen 1976, s. 5-8)

SOLVARMEANLÆGGET PÅ LANGKÆR GYMNASIUM

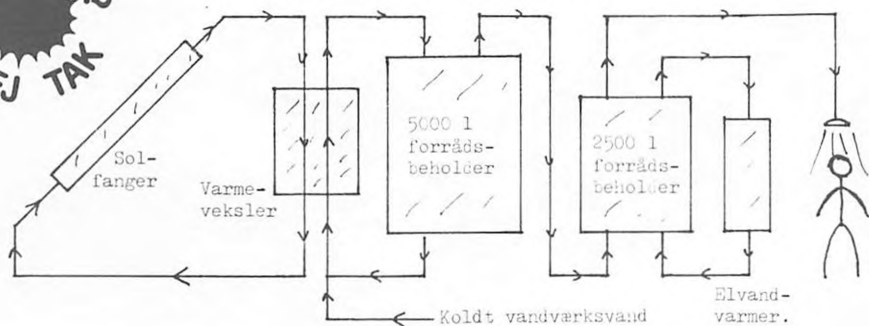
Af Frede Storborg

Når man ser Langkær Gymnasium sådan lidt fra oven, er der en ting, der falder én i øjnene, og det er de trekantede lyspultene. Man skal ikke have beskæftiget sig ret meget med vedvarende energikilder for at se, at netop dette byggesystem er oplagt til installation af en eller flere solfangere. Lyspultenes skrå flader vender nemlig mod syd og danner en vinkel på 40° med vandret, hvilket er noget nær det ideelle for en solfangers hældning under vore breddegrader.

Alle lyspultene er ens i størrelsen med undtagelse af lyspulten over fællesauditoriet, som er ca. 50 % større end de øvrige. Det er da også over fællesauditoriet, at man besluttede at anbringe den solfanger, som skulle hjælpe med at opvarme badevandet til brusebad efter idrætstimerne.

Solvarmeanlægget er projekteret af ingeniørfirmaet Abrahamsen og Nielsen i samarbejde med adjunkt Frank Bason, Silkeborg, og i amtskommunen har man været så flinke at bevilge 75.000 kr. til forsøget. Selve anlægget blev installeret i december 1976 og startede op før jul.

ATOMKRAFT ?
NEJ TAK

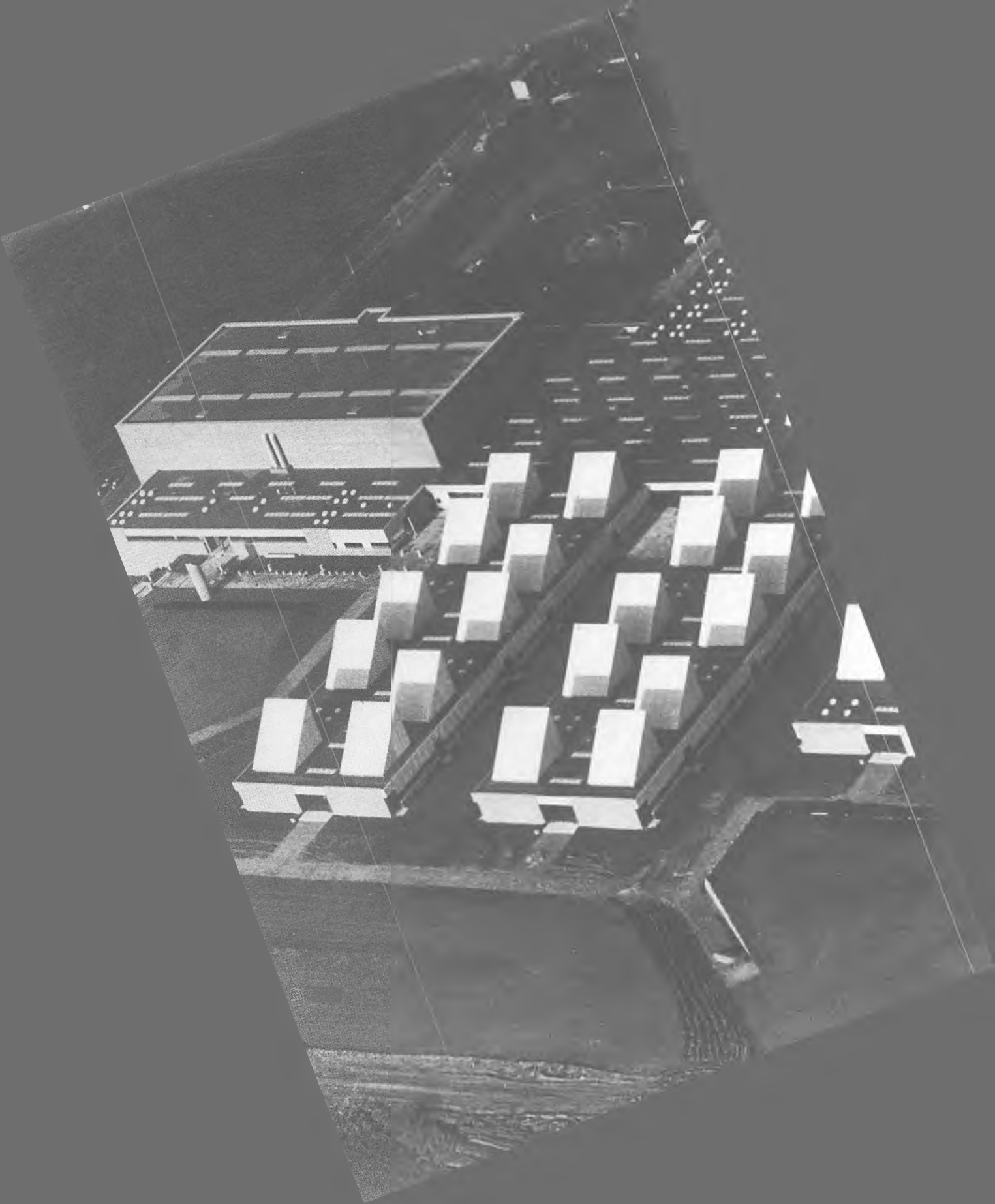
Ovenstående lidt forenklet skitse viser, hvordan anlægget er opbygget. Yderst til venstre ses selve solfangeren, som består af en sortmalet aluminiumsplade, hvorpå der er svejset tynde aluminiumsrør. Disse rør indgår i et lukket kredsløb, hvorigennem "solfangervæsken", en blanding af ethylenglycol (kølevæske) og vand, cirkulerer.

Grunden til, at man ikke anvender rent vand, er, at anlægget så er sikret mod frostsprængning om vinteren, idet den pågældende blanding først fryser ved temperaturer lavere end -25°C . Endvidere er væskens kogepunkt omkring 150°C , så der er yderst minimal risiko for, at det hele begynder at koge på en brandvarm julidag. Endelig udsættes solfangerelementerne ikke for tæring, når det ikke er det iltholdige vandværksvand, der pumpes igennem dem.

Solfangerelementernes samlede areal er ca. 50 m^2 , og de er på undersiden isoleret med 28 cm mineraluld. Ovenover ligger et enkelt lag ganske almindeligt drivhusglas.

Når solen skinner over Langkær, opvarmes solfangervæsken i solfangeren; det elektroniske styringspanel fortæller, at nu kan det betale sig at gå i gang, og diverse pumper og ventiler får væsken til at cirkulere i kredsløbet til venstre. I varmeveksleren opvarmes det kolde vandværksvand og oplagres, dels i den nye 5000 l forrådsbeholder, dels i den gamle 2500 l do. Der- som opvarmningen ikke er tilstrækkelig, kan elvandvarmeren til højre på skitsen klare resten, så eleverne ikke behøver at tage kolde styrtebade.

Hvor meget kan man så spare på elregningen?, vil nogle måske spørge. Ja, anlægget er i øjeblikket ved at blive kørt ind, og

den sidste rapport fra ingeniøren, der beskæftiger sig med de dele, fortæller, at man regner med snart at nå op på den forventede ydelse, som er 30 % af den mængde solenergi, der rammer solfangeren. På årsbasis skulle ydelsen så være 18-19.000 kilowatt-timer, hvilket svarer til en besparelse på elregningen på omkring 5000 kr. årligt med de nuværende elpriser. Hvis el- og energipriserne fortsætter deres himmelflugt, skulle anlægget altså være yderst rentabelt, selv set ud fra en snæver økonomisk synsvinkel.

Så er det blot spørgsmålet, om man kan nøjes med at anvende en sådan synsvinkel på de alternative energikilder. Såvel fremstilling som installation af anlæggene kan klares af dansk arbejdskraft, - dvs. flere mand i arbejde og færre penge til arbejdsløshedsunderstøttelse. Endvidere medfører energibesparelse en mindre kul- og olieimport og altså bedre betalingsbalance og mindre inflation. Endelig er de vedvarende energikilder fuldstændig forureningsfri.

Til slut skal Shahan af Iran citeres for hans udtalelse om, at "det er forbryderisk at anvende olie til boligopvarmning, når man i stedet kan opvarme huse med de vedvarende energikilder, som f. eks. solenergi", og at "olie er en forædlet væske, som der kan fremstilles ca. 70.000 forskellige stoffer af". Og således er Langkær-forsøget altså blevet et forsøg med solvarme...

Billedet s. 59

Den første spektakulære begivenhed på Langkær Gymnasium var aktivitetsdagen d. 29.8.1975. Klasserne fik bl. a. til opgave at producere bidrag til dekoration af den træskillevej, som under byggeriets sidste fase adskilte kantineområdet fra sportshallen. Som billedet viser, var der en betydelig bredde i Langkær-kunsten dengang. Hammeren yderst til venstre befinder sig i hånden på Carl Toft, det første skoleårs formningslærer og en af aktivitetsdagens hovedaktører.

INDVIELSEN

Af Aage Jørgensen

Med en vis ret kan man sige, at Langkær Gymnasium kom ind i historien den 3.4.1973, - idet Århus amtsråd da, på basis af overvejelser og beregninger foretaget af en af undervisnings- og kulturudvalget nedsat arbejdsgruppe og offentliggjort i "Gymnasieplaner" (udgivet i oktober 1972), vedtog at opføre et nyt gymnasium i Århus Vest-området. Placeringen på Tåstumgårds jorder i Tilst fandt sted efter samråd med Århus kommune og Undervisningsministeriets byggedirektorat, hvorefter man den 15.1.1974 overdrog byggeriet til projekteringsgruppen Friis og Moltke/Abrahamsen og Nielsen. Det første spadestik blev taget den 1.8.1974, og nøjagtig et år efter blev skolen taget i brug, dog med undtagelse af den ene normalklassefløj og sportshallen, der først var klar til overtagelse i begyndelsen af november 1975. Den samlede byggeudgift er i en pjece udarbejdet af amtskommunen til indvielsen angivet til 26.870.000 kr.

Selve indvielsen fandt sted den 12.11.1975. Skolens egne elever og lærere fik - selvom det en overgang så ud til, at man fra amtskommunens side havde glemt dem - mulighed for at sætte præg på arrangementet, som dog naturligvis forblev på amtsslige hænder. Højtideligheden afvikledes i to tempi, først en formel, hvor man i kantineområdet hørte på taler og deltog i musikalske excesser, dernæst en uformel, hvor man i sportshallen tog for sig af lækre retter og skyllede efter med årgangsvin. Under den formelle del var der gennem et sindrigt farvekodesystem draget omsorg for, at honoratiores og indbudte gæster blev blandet med lærerne og eleverne ved bordene.

Arrangementets konferencier var amtsskoleledelse Herluf Rasmussen. Celebreste taler var undervisningsdirektør Rikard Frederiksen, som bl. a. gav udtryk for store forventninger til forsøget med integration/koordination af traditionelt gymnasiale uddannelser og erhvervsfaglige grunduddannelser; forsøget ville, udtalte han, få væsentlig betydning for de reformer, der skal gennemføres på uddannelsesområdet omkring 1980.

Også amtsborgmester Robert Svane Hansen gjorde det klart, at man ventede sig meget af det planlagte forsøg, ligesom han i det hele taget lod forstå, at de unges uddannelse ligger amtsrådet meget stærkt på sinde. "De mange debatter, der i de seneste år har fundet sted både i forbindelse med den nye folkeskolelov og omkring de fortsatte skoleuddannelser, munder netop i disse dage ud i beslutninger, som beviser, at der bliver behov for at gøre forsøg af den art, der tænkes gennemført i denne bygning. Undervisningsministeren har bebudet et lovforslag om, at der gives fri adgang til gymnasiet efter folkeskolens 9. klasse. Det kan måske virke inkonsekvent, at porten slås op for alle unge, der vil i gymnasiet og HF, når man ved, at der samtidig arbejdes med planer om adgangs begrænsning. Man kunne synes, at den ene hånd måske ikke vidste, hvad den anden gjorde. Men sandheden er nok den, at man fra regeringens side nu for alvor vil tage fat på de ulige vilkår, der hidtil har været budt de unge i samfundet". Formanden for undervisnings- og kulturudvalget, Karl Anker Pedersen, der har været formand for byggeudvalget, understregede, at der ved opførelsen ikke var blevet stilet efter at skabe et prestigebyggeri, men et funktionsdygtigt gymnasium, - så fleksibelt, at dets lokaler også kan bruges uden for skoletiden.

Rektor Jens Ahm talte især om den planlagte forsøgsuddannelse.

Langkær Gymnasium

Nyt lokalt kulturcenter

Sætningen »hvis eleverne ikke kan lide mosten, kan de forlade bageriet« gælder ikke her

Under denne overskrift bragte "Lokalavisen/Brabrand og Omegn" 19.11.1975 uddrag af talerne ved skolens indvielse. Undervisningsdirektør Rikard Frederiksen citeres bl. a. for følgende: "Det er mit håb, at Langkær Gymnasium vil være blandt dem, der foruden at varetage sin helt selvfølgelige undervisnings- og uddannelsesmæssige opgave vil markere sig som et lokalt kulturcenter, der er åbent over for befolkningens ønsker og selv vil tage initiativer, så en frugtbar dialog mellem skolens miljø og samfundet udenfor kan komme i stand".

Ordene om mosten og bageriet stammer fra et afsnit af talen, hvor gymnasieskolen karakteriseredes. Rikard Frederiksen kom her bl. a. ind på elevholdninger til undervisningen. Han citerede, hvad en skoleleder fra en anden skoleform havde sagt desangående, nemlig at eleverne kunne forlade bageriet, hvis de ikke syntes om mosten, og understregede, at gymnasieskolen har et andet synspunkt: "Vi ønsker ikke, at eleverne skal bestemme alt, men de skal helt afgjort have medindflydelse".

"Den betyder, at gymnasieelever og lærlinge, unge med forskelligt mål, skal kunne færdes sammen og respektere hinanden. I lærerforsamlingen skal gymnasielærere på samme måde kunne arbejde sammen med lærere fra teknisk skole og handelsskole. Mennesker, der ikke tidligere har haft nogen forbindelse med hinanden, skal i fremtiden kunne arbejde sammen inden for disse velegnede mure.

Vigtige uddannelsespolitiske beslutninger tages i forbindelse med skiftende regeringers forsøg på at løse landets økonomiske krise. Politikerne vedtager besparelser, hvis berettigelse både lærere og elever kan have svært ved at forstå. Indførelse af adgangsbegrænsning og nedskæring af uddannelsesstøtte gør mange elever utrygge. Og faren for arbejdsløshed gør mange lærere urolige og skeptiske over for ændringer i uddannelsessystemet.

Vi står ved begyndelsen til en ændring af elev/lærer-forholdet. Interessen samler sig mere om den enkelte elevs arbejdsform end om lærernes undervisningsmetode. Måske kan den nylig foreslåede frie adgang til gymnasiet fremme denne udvikling".

Også eleverne havde fået tildelt taletid. Det blev en kollektiv tale, idet en halv snes piger gik til talerstolen, hvor tre af dem trådte frem foran mikrofonen, mens de øvrige placerede sig bagved som kor. I talen udtrykte de forundring over, at de ikke var repræsenteret i det udvalg, som var blevet nedsat for at udstikke hovedlinierne i den stærkt omtalte forsøgsuddannelse. De beklagede også, at håndværkerne ikke var blevet inviteret med til indvielsen. Og de kom ind på deres beskedne medindflydelse, på de - som det havde vist sig - alt for små bevilgninger til indkøb af undervisningsmidler, på urimelige besparelser iøvrigt, på adgangsbegrænsningsplanerne og andre overgreb mod unge under uddannelse, osv.

Amtsskoleinspektør Herluf Rasmussen replicerede, at det ville have været alt for dyrt, om de ca. 400 håndværkere, der har bygget på gymnasiet, skulle have været inviteret med, og at eleverne nok skulle blive hørt, når man kom så langt med planlægningen af forsøgsuddannelsen, at indholdet skulle fastlægges.

Rektor Jens Ahm gav over for pressen udtryk for, at han fandt elevernes aktion "sober". "Uddannelsessystemet og de unge under uddannelse har alvorlige problemer at kæmpe med. Det er i

Til s. 63

Elevernes kollektive tale var ikke det eneste "utrusionelle" punkt på indvielsens dagsorden. Også de musikalske indslag må henregnes under det utrusionelle. Det drejede sig indledningsvis om korets af Ole Straarup ledede udførelse af Ellingtons "Freedom" med dansk tekst af Poul Aage Fogde ("Frihed er sød, rytmen blød, frihed er sød som rabarbergrød", etc.), men dernæst og først og fremmest om verdensurpremieren under hele forsamlingens medvirken af det til lejligheden producerede modernistiske lyddigt "Opus 2". Af partituret vil det formentlig fremgå, at man (på kanonvis delt i to hold) dels skulle bruge stemmen, dels frembringe lyd ved at gnide og ryste papir, for tilsidst at lade det falde til jorden/gulvet. "Den traditionelle kantate var ikke savnet", skrev "Aarhus Stiftstidende" under det her gengivne billede af adjunkt Straarup på podiet.

FÆLLESSANG /opus 2

HOLD 1.

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *TRUM TRUM* (musical notation: two notes with double arrows)

STEMME: *ng* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff)

HOLD 2.

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *QID QID QID* (musical notation: three notes with double arrows)

STEMME: *ng* (musical notation: note on staff) *la la la la* (musical notation: four notes on staff) *æ æ æ æ* (musical notation: four notes on staff)

HOLD 1.

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *TRUM TRUM* (musical notation: two notes with double arrows)

STEMME: *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *CHORUS* (musical notation: note on staff) *ng* (musical notation: note on staff)

HOLD 2.

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *TRUM TRUM* (musical notation: two notes with double arrows)

STEMME: *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *CHORUS* (musical notation: note on staff) *ng* (musical notation: note on staff)

HOLD 1

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *TRUM TRUM* (musical notation: two notes with double arrows)

STEMME: *ng* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff)

HOLD 2

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *TRUM TRUM* (musical notation: two notes with double arrows)

STEMME: *ng* (musical notation: note on staff) *la la la la* (musical notation: four notes on staff) *æ æ æ æ* (musical notation: four notes on staff)

ALLE

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *TRUM TRUM* (musical notation: two notes with double arrows)

STEMME: *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *CHORUS* (musical notation: note on staff) *ng* (musical notation: note on staff)

ALLE

PARIR: *RYST* (musical notation: wavy line) *TRUM TRUM* (musical notation: two notes with double arrows)

STEMME: *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *la* (musical notation: note on staff) *CHORUS* (musical notation: note on staff) *ng* (musical notation: note on staff)

orden, at de unge trækker disse ting frem. Det hører med til 'livet på et gymnasium".

Rektor refererede ikke blot til den kollektive tale, men også til en happening i sportshallen, da spisningen var på sin højde. Med trommeslager i spidsen gjorde en elevgruppe sin entré for at indbyde til deltagelse i lykke-lotto om en højere uddannelse: "Træk et lod", lød opfordringen, "måske bliver det en nitte". Et par stykker fik efter sigende laksen og saltmandlerne i den såkaldt gale hals, - men amtsborgmesteren gik, som det fremgår af billedet s. 65, foran med et godt eksempel, og uden at det vist blev fastslået, om det blev en nitte.

Det var en aktion, som gjorde indtryk, og som fortjent kom i avisen, - tilmed på forsiden af "Århuus Stiftstidende", der iøvrigt erkendte, at det var eleverne, der "stjal billedet" ved indvielsen. Journalistisk mindre renfærdig var "Ekstra-Bladet"s udnyttelse af elevindslagene til et Glistrup'sk udfald mod den hellige almindelige pamperisme.

Iøvrigt var der skolefest om aftenen, - med hele to orkestre: "Poul Aages Spillemand" og "Minds".

Regnskabet for den del af indvielsesarrangementet, som skolen stod for, blev opgjort til 19.737,74 kr.

En uforglemmelig indvielse - og et uforglemmeligt tal!

ØDSELT PAMPER- GILDE MEN INGEN SKOLE- BØGER

Ekstra-Bladet 13.11.1975:

I strømme af fine ord, fersk røget laks og en mangfoldighed af drikkevarer blev indvielsen af et nyt 25 millioner kroners gymnasium i går i Århus et særdeles pinligt politisk ædegilde. Det skete, da eleverne på det nye Langkær Gymnasium midt under den store og fornemme ståhej afslørede lidet flatterende kendsgerninger om de herrer politikere og embedsmænd, så saltmandlerne sad fast i halsen og hovederne rødmede af skam på de selv samme herrer.

Alt dette, imens sværmen af tilstrømmende honoratiorens fra ministerier, amter, kommuner, arkitekter, m. m. med amtsborgmester Robert Svane Hansen i spidsen takkede hinanden for veludført gerning. (...) Men politikerne fik ikke lov til at dø i synden. Pludselig blev den ellers fredelige politiker- og embedsmandsnak om egen fortræffelighed afsløret som fedt flask. Eleverne rullede ind med skarpe taler, løbesedler, plakater og materiale, der fortalte andre sandheder end dem, der kom til udtryk i de officielle hilsener. (...)

Elevprotest mod kunst køb til og pompøs indvielsesfest af nyt gymnasium, som mangler nødvendigt undervisningsmateriel

Eleverne stjal billedet

Da Århus Amts nye Langkær Gymnasium i Tilst blev indviet

De pøse, optimistiske og var der mange af ved indvielsen i går af Århus Amts nye Langkær Gymnasium i Tilst. Amtsborgmesteren sagde dem, undervisningsdirektøren fra København og byggeudvalgets formand sagde dem. Men der var også alvorlige, holdende og bittere ord. Dem sagde de unge Gymnasistene elever.

Eleverne stjal billedet ved indvielsen. Med en utraditionel

kollektiv tale og med et "helt øjeblik på en alvorlig baggrund, reklame" for udgangsbe-grænsningen. "Ikke-lette" "Tørk et lod", opfordrede en trommeslager. "Måske bliver det en nytte."

Og både amtsborgmesteren og undervisningsdirektøren trak. Der blev smilet. Men der blev også sagt alvorlige ord mand og mand imellem om elevernes uprovokerende til-

demonstration. Enkelte var forargede over, at en festlig indvielse skulle have sådanne indslag. De fleste forstod de unges situation.

I den kollektive tale indledte eleverne sig over, at de ikke var repræsenteret i det indvalg, som skal udstikke hovedlinjerne i den nye forordning om Langkær Gymnasium. De kunne tænke sig, at den menige håndværker ikke kunne være med til indvielsen.

De talte om mundte medind-flydelse, for små bevillinger til bogindkøb, kommunikation-sproblemer, urimelige bes-pærelser, adgangsbegrænsning og andre overgreb mod de unge under uddannelse. De sagde også noget om lærere, der holdt sig på kant og var borte af end sammen med eleverne på fællesarrangementer.

NEKROLOG OVER LANGKÆR-FORSØGET?

Af Peter Møller Nielsen

Nogle få langkærianere med sans for det kuriøse og hang til nostalgi husker måske Langkær-forsøget.

Faktisk var der engang et udvalg, behørigt nedsat af en minister. Dette udvalg arbejdede ganske seriøst med en idé om en ny uddannelse - en slags krydsning mellem gymnasieuddannelsen og de erhvervsfaglige grunduddannelser (EFG).

Langkær-udvalget, som Ritt Bjerregaard nedsatte i september 1975, blev sammensat af repræsentanter for undervisningssektoren, fagbevægelsen og arbejdsgiverne.

Undervisningsministeren gav udvalget til opgave "at udføre det forberedende arbejde med henblik på, at der til august 1976 ved Langkær Gymnasium i Tilst kan påbegyndes en integreret forsøgsundervisning mellem gymnasiet/HF og erhvervsforberedende uddannelser, der ellers er henlagt til handelskoler og tekniske skoler".

Det er ikke for meget at sige, at der dermed var lagt op til det hidtil mest ambitiøse og vidtgående forsøg i den del af undervisningssektoren, der - som det kære barn med mange navne - undertiden kaldes de 16-19 åriges uddannelser, til andre tider 10.-12. uddannelsesår og ved særligt festlige lejligheder ungdomsuddannelserne.

Udsat to gange

Jovist. Det var faktisk hensigten, at det nye gymnasium i Tilst skulle være rammen om Langkær-forsøget fra skoleårets start i august 1976.

Nu er der taget hul på skoleåret 1977-78. Der er altså gået to år, uden at en eneste forsøgselev har sat sine ben i de hellige haller i Tilst. To gange er forsøget udsat, og man skal være super-optimist for at tro, at det kommer i gang i 1978.

Det var skam ellers en fin model, Langkær-udvalget barslede med i juni 1976. Med en vis ret kan modellen for forsøgsuddannelsen siges at være bygget op af et beskåret EFG-basisår og et kraftigt beskåret gymnasieforløb.

Den erhvervsfaglige linie, som Langkær-udvalget døbte forsøgsuddannelsen, skal rumme 800 timers erhvervsfaglig undervis-

ning, der fremkommer ved at beskære basisåret inden for EFG jern- og metalområdet.

Den erhvervsfaglige undervisning kan gøre forsøgseleverne til smede - eller næsten smede. De skal imidlertid også være studenter. Det kræver gymnasieloven (§ 21) simpelthen.

To slags kompetence

På en eller anden måde måtte Langkær-udvalget altså udtænke en proces, der kunne munde ud i et produkt, som vittige sjæle i dag ynder at kalde "studentersmede". Nøgternt set var udvalgets opgave at skabe en forsøgsuddannelse, der på én gang kan give eleverne studiekompetence og en form for erhvervskompetence.

En af grundene til, at forsøget endnu ikke er startet, er, at der mildt sagt er usikkerhed omkring kompetence-spørgsmålet. Men lad os se lidt nærmere på Langkær-udvalgets model, der er

ret så detaljeret, hvad angår den erhvervsfaglige del af forsøget.

Forbilledet er EFG jern- og metalområdet, der normalt byder på seks valgmuligheder: 1) maskin- og værktøjsteknik, 2) smede- og VVS-teknik, 3) el-teknik svagstrøm, 4) el-teknik stærkstrøm, 5) transportmiddelteknik og 6) finmekanisk teknik. Af praktiske grunde har man set bort fra de to sidste valgmuligheder i forsøgsmodellen.

Det er nu hensigten, at de 96 forsøgs elever, som udvalget regnede med på den erhvervsfaglige linie pr. år, skal følge en undervisning, der veksler mellem erhvervsfaglige fag og almene gymnasiefag.

I én uge skal der afsættes 20 timer til erhvervsfaglige fag og 10 timer til almene gymnasiefag. I den følgende uge skal der udelukkende være undervisning i almene gymnasiefag - 30 timer i alt.

Efter den model vil undervisningen så fortsætte gennem 80 uger, svarende til 10. og 11. skoleår.

Udskyder erhvervsvalget

Ideelt set skal de 96 forsøgs elever være i stand til at udskyde erhvervsvalget fra slutningen af det 9. til udgangen af det 11. skoleår.

Inden da har de imidlertid været ude i to valgsituationer, der udelukkende går på det erhvervsfaglige indhold i uddannelsen. Første valg kommer 24 uger efter uddannelsens start. Da skal de 96 forsøgs elever gøre op med sig selv, om de vil gå på "basis mekanisk linie" eller "basis el-linie" inden for jern- og metalområdet.

Efter yderligere 12 uger - omkring slutningen af det 10. skoleår - træffer eleverne på de to basis-linier et nyt valg, der er en konsekvens af det første.

De elever, der valgte "basis mekanisk linie", fordeler sig nu på to fag: maskin- og værktøjsteknik eller smede- og VVS-teknik.

Eleverne, der i første omgang foretrak "basis el-linie", har valget mellem el-teknik svagstrøm og el-teknik stærkstrøm. Helt afgørende er, at eleverne endnu ikke har været tvunget til at afgøre, om de vil sigte mod studie- eller erhvervskompetence.

Den situation opstår først ved udgangen af det 11. skoleår. Eleverne kan da vælge mellem et særligt tilrettelagt studie-

forberedende 12. skoleår på Langkær Gymnasium eller en uddannelse, der giver fuld erhvervskompetence, og som gennemføres uden for gymnasiets mure.

Restgruppen

Så meget om selve oplægget til en erhvervsfaglig linie på Langkær Gymnasium.

Forsøget skulle være med til at bane vejen for en reform af ungdomsuddannelserne ved at efterprøve en model, der kombinerer teoretisk skoleundervisning med praktisk indlæring, og som derved kan tiltrække restgruppen - uddannelsessystemets dårlige samvittighed.

Ved restgruppen forstås den del af de unge, der i 18-19 års alderen ikke er under nogen form for uddannelse, og som heller ikke har gennemført en faglig uddannelse.

I de senere år har restgruppen udgjort mellem 20 og 30 % af en årgang unge. For de fleste unge i restgruppen, der iøvrigt er særligt udsat i tider med stor arbejdsløshed, gælder, at de er skoletrætte og finder den teoretiske skoleundervisning uvedkommende. Langkær-forsøget kunne sandsynligvis have givet nogle af svarene på restgruppens problemer.

Men lad os et øjeblik vende tilbage til Langkær-udvalgets forsøgsmodel, der, som Ritt Ejerregaard har udtrykt det, rummer nytænkning af væsentlig betydning for overvejelserne om ud-

dannelserne inden for 10.-12. uddannelsesår.

Alvorlige svagheder

Modellen har alvorlige svagheder, der nok er at finde blandt de væsentligste årsager til, at Langkær-forsøget er udsat et par gange uden udsigt til at komme i gang med det første. Trods gode råd om det modsatte valgte Langkær-udvalget det lidet fleksible gymnasieforløb som det studieforberevende element i forsøget - i stedet for at tage HF, der ligner EFG ved at bygge på et tilvalgssystem.

Det Centrale Uddannelsesråd (CUR), der er overordnet rådgivningsorgan for ministeren i alle uddannelsesspørgsmål, har udtrykkeligt anbefalet HF i forsøgssammenhæng.

Som det erhvervsforberedende element i forsøgsvirksomhed har CUR ganske vist peget på EFG - men samtidig fundet EFG inden for handels- og kontorområdet specielt velegnet.

Langkær-udvalget valgte EFG inden for jern- og metalområdet. Måske skævede udvalget til CUR's gode råd, men fulgt dem har det i hvert fald ikke.

Blandt andre har Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) sat et stort spørgsmålstegn ved, om forsøgseleverne kan nå studiekompetence, således som gymnasieloven kræver. Kurt Stolt, formand for GL, har udtalt, at forsøgsmodellen simpelthen er i strid med gymnasieloven. Forsøgseleverne kan ikke opnå studiekompetence, mener han, når 800 timer af den almene gymnasieundervisning skæres bort til fordel for den erhvervsfaglige undervisning.

Undervisningsminister Ritt Bjerregaard erkender, at problemerne omkring forsøgselevernes studiekompetence er et af de spørgsmål, der er under overvejelse og må afklares, inden Langkær-forsøget kan starte.

Gymnasiefag falder bort

Men hvad skal der egentlig ske med de traditionelle gymnasiefag, når 800 timer af den normale undervisning skæres bort? Langkær-udvalget har ikke været særligt åbenmundet i den sag. Derimod siger Ritt Bjerregaard: "Opbygningen af et integreret forsøg må nødvendigvis indebære, at visse fag i gymnasiet falder bort eller undergår ændringer til fordel for de erhvervsrettede fag".

Men hvilke fag og hvilke ændringer? Kildne spørgsmål, der også skal besvares, inden Langkær-forsøget kan køre.

Heller ikke læreransættelser har Langkær-udvalget taget stilling til. Hvem skal undervise i EFG-fagene. Gymnasieskolernes Lærerforening vil nok sige, at det skal være akademikere. Andre vil mene, at det skal være faglærere som hidtil. I hvert fald er det et af de store problemer, der skal løses, inden forsøget kommer op at stå.

Der er faktisk en lang række uafklarede punkter i Langkær-udvalgets forsøgsmodel - punkter der er under overvejelse på ubestemt tid.

Endelig ved Ritt Bjerregaard, at det ikke just er milde politiske vinde, der blæser mod reformtanker omkring ungdomsuddannelserne.

Med større eller mindre afsky er samtlige borgerlige partier imod dybtgående reformer af 10.-12. uddannelsesår og i hvert fald imod den integration af studieforberedende og erhvervsforberedende uddannelser, som for eksempel Langkær-forsøget er udtryk for.

Frygter enhedsskolen

Ritt Bjerregaard lagde op til principdebat om 10.-12. uddannelsesår i folketinget både i januar og december 1976. Undervisningsministerens tanker blev ved begge lejligheder mødt med kraftig modstand fra de borgerlige partier. Det var jo simpelthen den 12-årige enhedsskole, undervisningsministeren ville have indført, mente blandt andre forhenværende undervisningsminister Tove Nielsen, Venstre.

Alt i alt har Langkær-forsøget de bedste betingelser for at blive syltet. Både fordi Langkær-udvalgets oplæg har lige så mange svagheder som kvaliteter, og fordi den politiske stemning er imod integrationsforsøg.

Endelig har arbejdsgiver-repræsentanten i Langkær-udvalget, der i mellemtiden er opløst, understreget, at der i arbejdslivet ikke er behov for de "studentersmede", der skulle komme ud af forsøget.

I Holstebro har gymnasiet, teknisk skole og handelsskolen gennemført integrationsforsøg, omend på et meget lavere plan end det, der var lagt op til i Langkær-modellen.

Tilsyneladende har Holstebro læst tegnene i sol og måne. Man vil gerne i gang med mere dybtgående forsøg á la Langkær, men først når folketinget har vedtaget principperne for en reform af ungdomsuddannelserne.

Mon ikke Langkær Gymnasium må vente lige så længe på sit forsøg? Nøgternt set må man i dag kigge langt efter politisk enighed om den reform, som Langkær-forsøget skulle være et skridt på vejen til.

Nekrolog over Langkær-forsøget? Tja...!

*

APPENDIKS: Undervisningsministerens skrivelse af 5.10.1976 til Langkær-udvalgets medlemmer (j. nr. 1975-014211-19)

Den indstilling jeg i juni måned modtog fra udvalget om forsøg ved Langkær Gymnasium rummer, som jeg også har udtrykt det over for folketingets undervisningsudvalg en lang række konstruktive ideer til og overvejelser over igangsætning af forsøg, som anses for væsentlige i det fremtidige arbejde med en reform inden for 10. - 12. uddannelsesår. Jeg vil gerne hermed takke udvalgets medlemmer for dette udmærkede arbejde.

Forslag af så vidtrækkende karakter, som det udvalget har fremlagt, rummer imidlertid en lang række problemer, der må løses, før et forsøg kan iværksættes på forsvarlig måde, og det er derfor ikke muligt at iværksætte forsøg som foreslået i 1977. Vi vil nu fra ministeriets side i samarbejde med bl.a. Århus amtskommune, lokale arbejdstagere og arbejdsgivere og erhvervsuddannelserne i området søge en række af disse problemer afklaret. Disse overvejelser vil formentlig indebære arbejdsopgaver af en sådan karakter, som det ikke er rimeligt at pålægge udvalget. Jeg afbeskikker Dem derfor som medlem af udvalget og udtrykker endnu engang min tak for det udførte arbejde.

./.

Jeg vedlægger til orientering kopi af min skrivelse af d.d. til folketingets undervisningsudvalg.

Ritt Pjerregaard

Niels Hummeluhr

STUDIEUGEN 1976

Af Ole Straarup

I ugen fra den 15.-21. december 1976 afholdtes den første studieuge på Langkær. Ideen til en sådan var ret tidligt dukket op og blev i første omgang i lærerrådet foreslået som en studieuge med ét overordnet emne. Da lærerrådet havde sagt god for ideen, overlod man imidlertid det egentlige planlægningsarbejde til et udvalg bestående af elever og lærere. En spørgeskemaundersøgelse viste, at der var flertal for et bredt udbud af emner, og efter en del papirarbejde kunne udvalget bekendtgøre, at følgende emner havde samlet tilstrækkelig stor interesse (= deltagerantal) blandt elever og lærere:

Alternativ energi

Apartheid

Dramatik

Fagintegration

Hvad er det vi spiser?

Hvorfor atomkraft?

Kønsrollemønstre og kvindefrigørelse

Lav en musical

Normal-unormal

Psykologi

Sport

Stimulanser

Trampolinspring

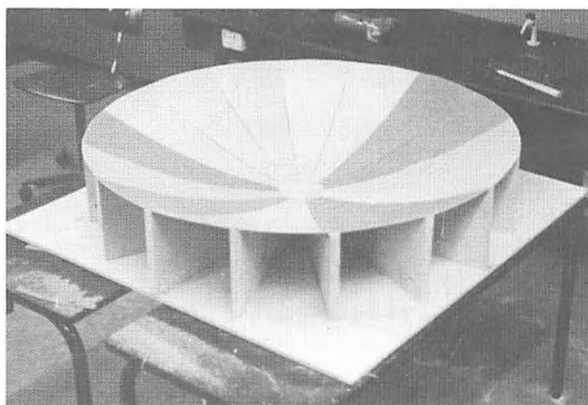
Det endelige valg af emner lå klar i god tid før studieugens begyndelse, og studieudvalget "pålagde" de enkelte grupper at mødes i hultimerne med henblik på nærmere fastlæggelse af emneområde, arbejds materiale og arbejdsform m. m., - således at man ikke skulle starte på bar bund ved selve studieugens begyndelse. Endvidere planlagdes 3 fællesarrangementer i ugens løb: Elever fra Det jydsk Musikkonservatorium opførte Sven Møller Kristensen og Bernhard Christensens jazz-oratorium "Livet er en drøm", adjunkt Frank Bason holdt foredrag om solvarme og solenergi, og beatgruppen Bifrost gav koncert.

Det vil føre for vidt at gå i detaljer med de enkelte gruppers arbejde, bl. a. fordi det ret snart viste sig, at nogle grupper var så store, at man blev nødt til at dele sig op i mindre grupper; således blev f. eks. psykologigruppen delt i fire. Der er imidlertid nok grund til at opholde sig en smule ved spørgsmålet om, hvorfor man overhovedet afholder en studieuge.

Fra Direktoratet for gymnasieskolerne og HF lyder det: "Studieuger skal tjene en række formål, deriblandt etablering af elevgrupper på tværs af grene/tilvalg, mulighed for gennemførelse af en faglig fordybelse, som ikke kan nås med det almindelige timetal og etablering af forståelse af nye helheder for elever og lærere" (citeret efter skrivelse af 3.12.1976).

Fra de grupper, som arbejdede bedst (sammen), vil man af referater af studieugens forløb kunne erfare, at de mål, som opstilles i direktoratets skrivelse er nået, for visse gruppers vedkommende endog mere end det: fagintegrationsgruppens arbejde kommer f. eks. til at præge de nye l.HF'eres første semester i afgørende grad (og dermed sandsynligvis også hele deres HF-forløb), ligesom opsætningen af en musical på fem dage blev en forudsætning for den andetsteds omtalte "Electronic Baby" - for blot at nævne nogle eksempler. Et flertal af grupperne rapporterer endvidere om positive erfaringer med arbejdsformen, med sammensætning af hold på tværs af klasserne og med ønsket om at fortsætte det arbejde, som påbegyndtes i studieugen, men som man ikke nåede at gøre færdigt (bl. a. kvindegruppen).

Når dette er sagt, må det imidlertid ikke forties, at en del af grupperne havde store samarbejdsvanskeligheder, at der lød beklagelser over manglende forberedende arbejde og koordination. Vi står her overfor et problem, som man i forbindelse med eventuelle kommende studieuger må tage op til alvorlig overvejelse: Hvorledes sikrer man, at en studieuge, der som vores omfattede alle skolens indvånere, også reelt medfører en aktivitet, som omfatter hele skolens liv, lige fra den første planlægning til den endelige gennemførelse? Vi er nået et stykke ad vejen, men kan blive dygtigere endnu.

Til afslutning endnu et citat fra den direktorale skrivelse af 3.12.1976, som foruden at meddele tilladelse til studieugens afholdelse og det allerede bragte citat også indeholdt følgende passus: "Det er dertil en styrkelse af ideen, hvis man kan fastlægge anvendelsen af studieugen flere år frem i tiden, så elever, der når at deltage i flere studieuger, ikke oplever dem som isolerede fænomener, men som arbejde med løbende sammenhæng med det daglige arbejde".

Alternativ energi-gruppen fremstillede i studieugen en parabol-solfanger. Den ses her henholdsvis før og efter beklædning med staniol.

Det var intet mindre end en Europa-premiere, Langkær Gymnasium kunne byde på, da man den 25. marts 1977 lod John Austins og Kathleen Lombardos amerikanske rock-opera "Electronic Baby" gå hen over scenen. Uden Ole Straarups fantastiske indsats - en journalist har i anden sammenhæng kaldt ham Langkærs svar på Leonard Bernstein - var der næppe blevet nogen baby ud af det. Men alene om det var han jo rigtignok ikke. På de følgende par sider anføres en hob navne, afskrevet efter det af Poul Aage Fogde kreerede program, hvis forside ses over disse linier.

AJ

Produktion:

Dansk oversættelse: Ruth Jensen, Henrik Noer, Ole Straarup

Musikalsk ledelse: Ole Straarup

Scene og kulisser: Asker Bentsen, Jesper Deleuran, Knud Haugegaard, Michael Krøtel, Keld Laursen, Karsten Møller, Hans Ottosen

Lys og lyseffekter: Erik Strandgaard Andersen, Jan Brogård, Keld Laursen, Carsten Nielsen, Thomas Olesen

Lyd og lydeffekter: Kenneth Pedersen, Bjarne Vestergård

Kostumer og sminke: Rie Honoré, Pia Nygård, m. fl.

Regissør: Karsten Møller

Plakat: Kurt Finsten

Instruktion: Karsten Møller, Ole Straarup

Koreografi: Bibs Carlsen, Karsten Møller, Jette Møller Petersen, Karen Schytter

Producer: Ole Straarup

Orkester:

El-klaver: Ole Straarup

Guitarer: John Lyng Bilstrup, Anders Elbek, Erik Jeppesen

Trækbasun: Kim Neergaard

Trompet: Willy Kristensen

Alt-sax: Uffe Karner, Marianne Søjberg Petersen
El-bas: Steen Ray Petersen
Trommer: Søren Sørensen

Rolleliste:

Electronic Baby: Nanna Voss
Moderen: Ruth Jensen
Faderen: Kurt Oppenhagen Jensen
Musikpædagogen: Ole Straarup
Kolde Benny: Henrik Noer
Billardspillere: Peter Aldershaab, Jan Bennetsen, Jens Dalsgaard, Jesper Deleuran, Ole Juul Hansen, Flemming Mogensen, Jan Rasmussen
Pastoren: Poul Aage Fogde
Koret: Peter Aldershaab, Pia Brøgger Andersen, Jan Bennetsen, Marianne Berg, Helle Bossow, Bibs Carlsen, Hanne B. Christensen, Pia Ditlev Christensen, Jens Dalsgaard, Dorthe Gottlieb, Dorte Lund, Kirsten Michelsen, Flemming Mogensen, Anne Kirsten Møller, Bodil E. Pedersen, Nina Helland Pedersen, Nanna Schmelling, Karen Schytter, Lea Stitz, Birgitte Spanner Thomsen

ELECTRONIC BABY

Af Karsten Møller

Den 25., 26., 28. og 29. marts 1977 belønnedes flere måneders anstrengelser med lange klapsalver. Det var rock-operaen "Electronic Baby", der løb af stabelen. Ca. 60 mennesker havde i måneder arbejdet hårdt, men haft det sjovt.

En gruppe havde oversat den amerikanske originaltekst til "moderne" dansk.

Knud og Hans havde lavet scenen.

En gruppe havde taget sig af belysningen på scenen.

En gruppe havde taget sig af lyden.

En gruppe havde arbejdet med kostumerne.

Kor, orkester, solister, kapelmester, instruktør, koreograf, scenograf, sminkøser, osv. havde slidt bravt i det.

Alt i alt, hvad man forstår ved en rigtig teaterforestilling, med alt, hvad der hører til foran og bag scenen!

Arbejdet med "Electronic Baby" begyndte for nogles vedkommende flere måneder før forestillingen, da kor og orkester indøvede sange og melodier, - mens andre først blev involveret senere. Men arbejdet tog for alvor fat ca. en måned før premieren. Man startede med prøver alle ugens dage, hvor bl. a. dansetrin skulle indøves, replikker skulle læses, og lys, lyd og optræden skulle koordineres. Prøverne var lagt sådan, at ikke alle skulle møde hver dag. F. eks. dansede koret én dag, mens solisterne øvede en anden dag. Først i den sidste uges tid skulle alle mand være med hver dag.

For alle de 60 medvirkende, der har haft nogle travle, men festlige dage, har det drejet sig om at være med og have det sjovt. Samtidig har vi så lavet en forestilling, som ca. 1000 mennesker har haft fornøjelse af at høre og se. Musical'en har også kunnet høres i radioen.

Men næste år bliver forestillingen, som vi selvfølgelig denne gang selv laver, endnu større og endnu bedre. Vi laver kort og godt verdens bedste forestilling, vi overhaler Broadway med flere længder og danser og synger dem baglæns ud af scenen. Og året efter - bare vent!

Af Monna Deleuran

Langkær Gymnasium havde ikke mindre end Europa-premiere, da rock-operaen "Electronic Baby" blev opført fredag aften. Ole

electronic baby

LANGKÆR GYMNASIUM

Straarup, skolens dygtige og inspirerende musiklærer, fandt stykket i Amerika og erhvervede rettighederne til det. Et dristigt eksperiment, der lykkedes ved en helstøbt holdindsats af ca. 70 elever og lærere.

Holdet er startet helt fra bunden med opbygning af scene. Der er indkøbt 300 m² alukraft til at beklæde den med, anskaffet forstærkeranlæg, mikrofoner samt diverse spots og projektører. Farvelysbilleder på bagvæggen illustrerede handlingen.

Kostumerne har ikke voldt de store problemer. De består faktisk af de gode gamle cowboybukser, pyntet op med staniolstrimler, T-shirts og læderjakker. Det virker hårdt og kontant, men det handler også om en pige, der forelsker sig i en mekanisk ting i stedet for i levende mennesker. Forældrene er fortvivlede, og så er der ikke engang en "happy ending".

Instruktion og koreografi - dybe knæbøjninger og strittende fingre - er i typisk amerikansk musicalstil, og det glider i et friskt tempo over scenen. Det 10 mand store orkester, med kun én indforskrevet hjælper, har styrke og velklang, koret og den kvindelige hovedrolle klarer med bravour de ikke helt nemme sange. En herlig Fred Astaire-parodi udført af lange lemmedaskere vakte jubel. Der er gå-på-mod og spilleglæde, som mange professionelle kan misunde. Sangteksterne gik man i det store og hele glip af, men efter gennemlæsning af programmet, hvor de var trykt, gør det samsænd ikke så meget. Ved premieren kvitterede en fyldt sal med langvarige klapsalver. Det var ikke kun kammerat- og forældrevelvilje, men en ærligt ment tak for en strålende indsats.

Tilbage står problemet for indtil flere af de medvirkende: Hvordan får man vasket brillantine ud af håret?

(Tilbudsavisen/Brabrand og omegn 30.3.1977)

LANGKÆR-AKTIONEN MOD ADGANGSBEGRÆNSNING BASERET PÅ KARAKTERER

Af Aage Jørgensen

Mandag d. 28.3.1977 var det dronning Ingrid's fødselsdag og følgelig skolefridag, - hvilket gav lærerkollegiet på Langkær Gymnasium mulighed for at samles til "pædagogisk dag". Blandt diskussionsemnerne figurerede den adgangsbegrænsningsordning, som direktoratet for de videregående uddannelser var i færd med at færdiggøre, og som efter det allerede dengang oplyste ville være baseret hovedsagelig på karakterer opnået ved de såkaldte "adgangsgivende eksaminer", dvs. studenter- og HF-eksamen.

Aktionen beslattes og forberedes

Efter et par timers debat nåede man til enighed om, at der var god grund til at nære betænkelighed over for en sådan udformning af adgangsbegrænsningen, fordi den ikke blot ville indebære en utålelig akcentuering af bedømmerrollen ved eksamen, men også gribe meget afgørende ind i det daglige undervisningsarbejde og få yderst kedelige pædagogiske konsekvenser. På denne baggrund blev det besluttet, at lærerkollegiet dels burde markere sin holdning i forbindelse med den aktion, som elevorganisationerne havde planlagt til afholdelse d. 30. og 31.3., dels forsøge at få gymnasieskolens lærere til på landsplan at tage afstand fra tanken om, at karaktererne skulle spille en afgørende rolle i forbindelse med adgangsbegrænsningen. Beslutningen indebar, som man vil forstå, ikke nogen politisk stillingtagen til adgangsbegrænsningsproblemet i almindelighed, - den var meget entydigt pædagogisk motiveret.

Hvad elevaktionen angår, så vidste vi, at der var dannet en række grupper, som dels skulle diskutere problemerne igennem på selve skolen, dels aflægge besøg og modtage orientering på andre uddannelsesinstitutioner. Men vi vidste også, at op imod halvdelen af eleverne (specielt i 1.g.-klasserne) havde besluttet ikke at deltage i undervisningsboykotten. Opgaven for lærerne blev altså at respektere disse elevers legitime ønske om at modtage undervisning og samtidig forsøge at bibringe dem en forståelse af, at adgangsbegrænsningsproblematikken også vedrørte dem eller i hvert fald kunne komme til at vedrøre dem på meget væsentlige punkter, allerede i gymnasietiden. Det blev besluttet, at undervisningen skulle gennemføres på grundlag af et til lejligheden sammenstillet tekstmateriale, der aktualise-

rede nogle af de problemer, som trænger sig på i forbindelse med en adgangsbegrænsning baseret på karakterer. Det kom til at dreje sig om tekster af Egon Clausen, Erik Håkonsson, Jørgen Knudsen og C. C. Kragh-Müller (om skolens samfundsmæssige funktion, forholdet mellem ideologi og pædagogik, karaktersystemets indvirkning på samarbejdsmulighederne, samt problemet om ansvarlighed for undervisningen).

Det ville være synd at sige, at det lykkedes os at klare denne forholdsvis umulige opgave helt og fuldt, men på den anden side er der ingen tvivl om, at det gik op for ganske mange elever, at adgangsbegrænsningsproblemet lå lærerne meget stærkt på sinde og også var ganske anderledes alvorligt, end de havde forestillet sig.

Hvad den udadvendte aktion angår, så besluttede vi at opfordre samtlige landets gymnasieskoler og HF-kurser til at gøre d. 26. 4. til en aktionsdag, hvor man på forskellig vis (f. eks. gennem fællesarrangementer, resolutionsvedtagelser, undervisningstemativering og -omlægning, udadrettet virksomhed, osv.) søgte at skabe forståelse for, hvorfor en adgangsbegrænsningsordning baseret på karakterer nødvendigvis må mødes med en pædagogisk begrundet totalafvisning.

Det stod os klart, at en afgørende betingelse for, at aktionen kunne få gennemslagskraft, måtte være, at man lokalt sørgede for at skaffe sig massemediernes bevågenhed. Denne side af sagen lod vi en mediegruppe tage sig af. Der var også enighed om vigtigheden af, at forældrene orienteredes og involveredes i aktionen, enten indirekte gennem skolenavn og forældreforeninger eller direkte gennem forældrearrangementer, diskussionsaftener, osv. Vi udpegede for vort eget vedkommende en gruppe, der i nært samarbejde med eleverne skulle organisere denne del af aktionen.

Desuden nedsatte vi en gruppe, der fik til opgave at kontakte og informere de øvrige gymnasier og HF-kurser, samt Gymnasieskolernes Lærerforening. Denne gruppe sørgede for, at der d. 30.3. kunne udsendes en aktionsopfordring med relativt udførlige oplysninger om, hvordan vi selv havde tænkt os at skride til værket (således at ingen behøvede at starte på helt bar bund). I løbet af påskeferien udarbejdede gruppen dernæst den såkaldte basistekst, dvs. en systematisk redegørelse med inddragelse af foreliggende undersøgelser for de forudselige til-

bagevirkninger på den daglige undervisning af en adgangsbe-
grænsning baseret på karakterer. Dette materiale, der skulle
fungere dels som vort debatoplæg og dels som underlag for
presseindlæg (kronikker, læserbreve, osv.) blev efter lærer-
kollegiets godkendelse rundsendt d. 13.4.

Inden jeg går nøjere ind på den i basisteksten fremlagte, de-
taljerede argumentation, bør det nævnes, at mediegruppens ar-
bejde resulterede i, at alle de landsdækkende dagblade, som
på daværende tidspunkt ikke var strejkeramte, fattede inter-
esse for sagen og gav os mulighed for at behandle den i kro-
nikform. Kurt Finsten skrev i "Information" d. 25.4., Ruth Jen-
sen i "Land og Folk" d. 27.4., Asker Bentsen i "Minavisen" d.
29.4. og Aage Jørgensen i "Aktuelt" d. 4.5. Efter bladstrej-
kens ophør har Aage Jørgensen tillige haft kronikker i "Kri-
steligt Dagblad" d. 11.5. og i "Fyens Stiftstidende" d. 7.6.
Desuden har dagspressen bragt adskillige debatindlæg og jour-
nalistiske behandlinger. (Nævnes bør også i denne sammenhæng
et par kronikker af lærere ved andre gymnasieskoler: Thomas
Mikaelson i "Horsens Folkeblad" d. 30.4. og Jan Preisler i
"Kristeligt Dagblad" d. 7.6.)

Desuden drog gruppen omsorg for, at et indslag om aktionen
kom på TV-skærmen, nemlig i programmet "Landet rundt", hvor
Preben Heide interviewede Kurt Finsten (lærer), Karsten Møl-
ler (elev) og Karen Hegelund (forældrevalgt skolenævnmedlem).
Aktionen blev desuden omhyggeligt dækket af Østjyllands lokal-
radio.

Den gruppe, som skulle tage sig af forældrekontakten, afholdt
d. 21.4. en "pædagogisk aften". Bl. a. på grundlag af en arti-
kel af Ole Jellingsø, som blev udsendt sammen med invitationen,
og et mundtligt oplæg af Ruth Jensen udviklede der sig på mø-
det en livlig og givtig diskussion, som efterlod det indtryk,
at der blandt forældrene var stor interesse for og en vis be-
kymring over, hvilke konsekvenser adgangsbe-
grænsningsaktionen som andre emner af fælles interesse, og man
nåede til enighed om at institutionalisere sådanne møder.

Det bør nok også nævnes, at der d. 18.4. på Langkær Gymnasium
blev afholdt et møde mellem lærerrådsformænd og GL-tillidsmænd
ved gymnasierne i Århus amt. Man diskuterede såvel adgangsbe-
grænsningsaktionen som andre emner af fælles interesse, og man
nåede til enighed om at institutionalisere sådanne møder.

Pædagogiske og metodiske konsekvenser af adgangsbegrænsning på karakterer

Af Lærerkollegiet, Langkær Gymnasium

Indførelse af adgangsbegrænsning på karakterkøntent ved eksaminer har fremkaldt modstand, bl. a. fordi det er blot rimeligt mål af retfærdighed, have alvorlige virkninger for eleverne, ind i dele af fo...

Karakterræs eller klasse kamp

Adjunkt Ruth Jensens kronik i onsdagsavisen om de pædagogiske tilbagevirkninger på gymnasiets og HF-undervisningen af en adgangsbegrænsning baseret på eksamenskarakterer er et problem, som alle uddannede og interesserede i den sorte skole vil være opmærksomme på.

En tilbagevendende sorte skole?

Om konsekvenserne for gymnasiet af en adgangsbegrænsning baseret på karakterer

I KURT FINSTEN

NEJ TIL ADGANGSBEGRÆNSNING

Flertallet i tinget går ind for adgangsregulering men er imod den foreslåede fremgangsmåde

En dag i den sorte skole

Jyllandredaktionen
ÅRHUS. Eleverne på Langkær Gymnasium i Tiljåll...
til de højere læreanstalter kan...
Lærergruppen...

Eksamenskarakterer bliver en motivationskabende pisk

Adgangsbegrænsning på karakterer fører til brutal præstationskamp mod Adgangsbegrænsning ødelægger arbejdet i gymnasieskolen

Adjunkt Ruth Jensen er lærer på Langkær Gymnasium, og hun har skrevet om konsekvenserne af adgangsbegrænsning på karakterer i gymnasieskolen.

Så hellere lod trækning

En tilbagevenden til landets gymnasier og HF-kurser er nødvendige til universiteter og højere læreanstalter. Adjunkt, remsætter som gymnasielærer en række synspunkter imod den høje grad end

Vesttyske tilstande i skolerne - oder was?

af ASKER BENTSEN

Lærere, elever og forældre imod adgangsbegrænsning

Startskuddet til karakterræs

Adgangsbegrænsning betyder flere arbejdsløse, rundsave på albuerne og lærerstyret undervisning i gymnasiet

Alle har arbejdet på at få Men undervisningsministeren har opfundet, sortering af eleverne til universiteterne ved hjælp af karakterer bliver...

Lærere vil ikke være bødler

En trussel mod solidaritet i klassen

Så hellere lod trækning

Sort skole igen?

diskussionen om adgangsbegrænsning - specielt ved karakterer som kriterium - markerer lærerforeningens og lærerforeningens diskussion om adgangsbegrænsning på s, adjunkt BENTSEN.

VESTTYSKE TILSTANDE TRUER GYMNASIESKOLEN

På basis af basisteksten

Det følgende er ikke en gengivelse i fuldt omfang af den redegørelse, som udgjorde og stadig udgør aktionens af lærerkollegiet godkendte fundament, - og som iøvrigt vakte så megen interesse, at det blev nødvendigt at genoptrykke den (i hvilken forbindelse et par bidrag til yderligere belysning af adgangsbegrænsningsproblematikken - af Asker Bentsen, Steen Folke, Poul Jensen, Peter Kuhlman og Kurt Stolt - blev tilføjet). På den anden side er der tale om et forsøg på at fastholde hovedlinierne i redegørelsen. Tekstens basis er altså dog basisteksten!

"Studentereksamenskarakteren er et overordentligt dårligt kriterium til adskillelse af studieegnede og studieuegnede, og den giver derfor som kriterium ved adgangsbegrænsning helt tilfældige virkninger".

Således konkluderer en af de foreliggende få undersøgelser af forholdet mellem eksamenskvoient og studieegnethed - en undersøgelse omfattende 1138 personer, som i 1947-62 påbegyndte det statsvidenskabelige studium ved Københavns Universitet. Ole Jellingsø har i en artikel i "Gymnasieskolen" nr. 21, 1976, anfægtet konklusionens værdi, dog ikke uden at give udtryk for enighed med undersøgelsen i, at "lige gyldig hvilken begrænsningsform der vælges, så vil alle de målemidler, vi kan anvende, være af begrænset nøjagtighed", således at "lodtrækning statistisk betragtet vil give et lige så retfærdigt resultat".

En anden undersøgelse, foretaget af Mogens Wohlert og omfattende 826 studerende, som i 1972-73 påbegyndte forprøvestudiet ved det lægevidenskabelige fakultet ved Aarhus Universitet, peger på visse punkter tilsyneladende i en anden retning, selvom man ikke kan give Mogens Jensen, der har refereret undersøgelsen i "Gymnasieskolen" nr. 23, 1976, ret i, at den viser "det stik modsatte resultat". Nogle af konklusionens hovedpunkter er indeholdt i præsentationsartiklens overskrift: "Det er lykken at være ung, at være matematiker, at være vestjyde, at have over 8 til studentereksamen, hvis man vil bestå forprøven ved det medicinske fakultet i Århus".

Når Mogens Jensen ikke kan erholde ret i, at den århusianske undersøgelse dementerer resultatet af den københavnske, skyldes det for det første, at det ikke i sig selv kan betragtes som mærkværdigt, at der viser sig en sammenhæng mellem relativt hø-

Formand Mao: Vor nuværende måde at afholde eksamen på svarer til den metode, vi bruger over for fjenden, ikke den metode vi bruger over for folket. Det er overraskelsesangrebsmetode, hvor vi stiller forblømede og dunkle spørgsmåld. Det er samme metode som de gamle ottefodede essays (ved de kejserlige eksamener). Jeg bryder mig ikke om det. Det har ændres fuldstændigt. Jeg går ind for at udlevere spørgsmålene i forvejen og lade de studerende sætte sig ind i dem og besvare dem med brug af bøger. Hvis man for eksempel stiller 20 spørgsmål i Drømmen om Det Røde Værelse, og nogle elever kun besvarer halvdelen af dem, men hvor nogle af besvarelserne er virkelig gode og indeholder originale ideer, så skal de have 100 i karakter. Hvis nogle elever besvarer alle 20 spørgsmål og besvarer dem korrekt, men hvor besvarelserne bare er en afskrift af deres lærerbøger og forelæsninger og ikke indeholder nogle originale ideer, så bør de have 50 eller 60. Eleverne skal have lov til at hviske til hinanden under eksamen, fordi de jo kun forsøger at få andre til at fortælle dem det, de ikke selv kan forstå. Forståelse

er en gevinst for ens viden. Hvorfor skal man lære det hele udenad? Eleverne bør have lov til at gå til eksamen for hinanden. Hvis du har skrevet en korrekt besvarelse, og jeg skriver den af, så bør min også regnes for god. Tidligere hviskede man til hinanden og skrev hinandens opgaver af i det skjulte. Nu bør man kunne gøre det åbenlyst. Hvis der er noget, jeg ikke kan, og du skriver svaret ned for mig, som jeg så skriver af, så er det helt i orden. Lad os prøve det. Vi må gøre tingene på en levende måde — ikke på en livløs måde. Der findes lærere, som bliver ved med at væve og væve, når de holder forelæsninger; de burde i stedet lade deres studerende tage sig en lur. Hvis jeres forelæsninger ikke er interessante, hvorfor så insistere på, at andre skal lytte til jer. Det er da bedre at tage sig en forfriskende lur end at prøve på at holde øjnene åbne og høre på jeres kedsommelige forelæsninger. Det er da indlysende, at de hellere vil hvile deres hjerter end høre på alt det nonsens. I står og siger.

(Uddrag af Mao Tse-tung's »Samtale om uddannelse ved Forårsfesten«, 13. februar 1964.

je eksamenskarakterer og relativ stor gennemførelsesprocent inden for højere og videregående uddannelser, - for uanset, hvordan man udformer en adgangsbegrænsningsordning, må man naturligtvis kunne gå ud fra, at den bedste tredjedel af de studenter og HF'ere, som påbegynder højere og videregående uddannelser, også vil opnå en højere gennemførelsesprocent end de to trediedele længere nede på resultatavlen.

For det andet må det pointeres, at undersøgelsen også kan læses som et vidnesbyrd om, at der knytter sig et meget stort problem til sammenligningen af karakterer opnået i forskellige klasser og grene, på forskellige skoler og med forskellige lærere og forskellig sociogeografisk baggrund. Herom mere i det følgende!

Som nævnt er det i denne forbindelse mindre interessant, at der kan påvises en forholdsvis høj gennemførelsesprocent for studerende med en god studentereksamen. Hvad der er af altafgørende interesse er gennemførelsesbetingelserne for den store "mellemsgruppe" i gymnasiet og på HF, for disse skoleformers "typiske elever", om man så må sige. Og undersøgelserne er, for så vidt angår denne gruppe, kun meget lidt entydige i deres konklusioner.

Den diskussion, som har været ført i forbindelse med adgangsbegrænsningen, har mest drejet sig om, hvilke uddannelsesområder der skulle prioriteres, og hvilke udvælgelseskriterier der skulle lægges til grund. Om disse ting blev der skabt klarhed gennem den vejledning, som skolerne modtog kun ganske kort tid før afgangsklassernes sidste skoledag. Hvad angår kriterierne, så pointerer undervisningsminister Ritt Bjerregaard i en redegørelse tilstillet Folketingets undervisningsudvalg, at karak-

teren ved den adgangsgivende eksamen "som hovedregel" indgår i optagelseskriterierne, dog "ingen steder" som eneste kriterium.

Ole Jelingsø anfører i en omtale af redegørelsen i "Gymnasieskolen" nr. 7, 1977, at det er ligegyldigt, hvor eventuelle prøver placeres, - "de vil aldrig være udtryk for en rimelig retfærdighed". Når undervisningsministeren hertil anfører, at "summen af retfærdighed er konstant", vil dette nok vise sig at være en pauver trøst for den, hvis muligheder forringes, for at sidekammeratens kan forbedres!

Diskussionen har derimod kun i ringe omfang beskæftiget sig med de forvridninger, som adgangsbegrænsningen under alle omstændigheder, uanset dens "tekniske" udformning, vil medføre, fordi den ikke indgår som led i en samlet uddannelsespolitik, der er i overensstemmelse med den totale samfundsmæssige udvikling og baseret på en målformulering for uddannelsesområdet ud fra og med henblik på denne udvikling. Problematikken, som ikke vil blive taget op her, er senest blevet belyst af formanden for gymnasiet og HF's samfundsfagslærereforening, adjunkt Peter Kuhlman, i en artikel i "Information" d. 6.4.1977. Det må dog lige pointeres, at en adgangsbegrænsningsordning som den, vi nu har fået, ikke er ensbetydende med, at vi får en styring af de højere og videregående uddannelser, - den overflødiggør på ingen måde en egentlig samordning af uddannelserne, herunder etablering af alternativer til de gymnasiale uddannelser, og den tilbyder da slet ikke noget overordnet mål for uddannelsespolitikken. At forestille sig den som et vigtigt skridt på vejen imod afskaffelse af arbejdsløsheden i almindelighed og akademikerarbejdsløsheden i særdeleshed må forekomme utilgivelig naivt.

Diskussionen har heller ikke drejet sig ret meget om, hvordan en adgangsbegrænsningsordning baseret overvejende på karakterer ved studenter- og HF-eksamen (eller på stopprøver placeret tidligt i fagstudieforløbene - som ved visse studier kan blive prøver i stof og færdigheder tilegnet og erhvervet i gymnasiet og på HF) vil komme til at påvirke det daglige pædagogiske arbejde netop i gymnasiet og på HF, med dertil hørende dønninger ned i folkeskolen, uanset om adgangen til gymnasiet bevares mildt begrænset, eller det lykkes højrekræfterne at få vedtaget en "hårdere" optagelsesprocedure.

Da vi her står over for et problemområde, som må formodes at interessere de involverede lærere meget stærkt, og da det tilmed forholder sig således, at Gymnasieskolernes Lærerforening har formuleret en klar politik mod adgangsbegrænsningen netop med henvisning til, at den bl. a. vil få uønskede tilbagevirkninger på dette område, er det ikke umiddelbart indlysende, hvorfor der ikke for længst er kommet en debat i gang, - en debat, der f. eks. kunne have underbygget GL's politik, således som den er formuleret i en udtalelse trykt i "Gymnasieskolen" nr. 1, 1976, med en omfattende og nuanceret pædagogisk-didaktisk begrundelse.

At debatten først på det allersidste, bl. a. under indtryk af aktionen og dens materiale, er kommet ordentligt i gang, hænger måske sammen med en vis gymnasielærerdefaitisme og med manglende tradition for egentlig samlet optræden i pædagogiske anliggender. Defaitismen kan man udlæse f. eks. af en spidsartikel af GL-formanden Kurt Stolt i "Gymnasieskolen" nr. 10, 1976, - en artikel, som gentager og uddyber foreningens afstandtagen fra adgangsbegrænsningen (med dertil svarende plædering for en åbning af de uddannelser, som allerede længe har haft adgangsbegrænsning): "Det må stærkt beklages, at et politisk flertal (...) har besluttet sig for en samlet dimensionering og en regulering af tilgangen til de enkelte uddannelser, men kendsgerningen er ikke til at komme udenom".

Der er nu gået godt og vel et år, siden Kurt Stolt tog kendsgerningen ad notam og gav udtryk for en iøvrigt prisværdig vilje til at "begrænse skadevirkningerne mest muligt". I mellemtiden er en konkret udformning af adgangsbegrænsningen, hvor karaktererne fungerer som væsentligste udvælgelseskriterium, blevet offentliggjort og ikraftsat, - men jo rigtignok ikke uden at der er blevet givet udtryk for utilfredshed med udformningen. Undervisningsministeren har selv givet udtryk for en vis tvivl om karakterernes fortræffelighed som udvælgelsesgrundlag, - selvom hun tilsyneladende stadig har den opfattelse, at "begrundelserne for at anvende karakterkriteriet (...) er holdbare".

Hvad det (stadig) må dreje sig om er at styrke tvivlen og at kvalificere argumentationen i pædagogisk henseende, - men en ufravigelig forudsætning for at opnå resultater er tillige, at der etableres en hele det danske skolesystem omfattende aktiv

enighed om, at en adgangsbe­grænsning baseret hovedsagelig på karakterer er en så urimeligt dårlig løsning, at uddannelses­systemet ikke ret vel kan leve med den, fordi den får en række virkninger i det daglige pædagogiske arbejde, som i reali­teten vil medføre, at de betydelige fremskridt, der er sket gennem det sidste par årtier, tabes på gulvet.

Den usikkerhed, der knytter sig til vurderingen af karakterer i "middelområdet", modsvares af den usikkerhed, hvormed karak­tererne gives. Da vi opererer med en temmelig differentieret skala, bliver specielt tilfældighedsspillet omkring skalaens middelpunkt, hvor flertallet placerer sig, suspect, idet en­hver "tilfældighed" her under kvotientudregningen omsættes til decimalværdier, der kan være afgørende for, om man be­findes at være "studieegnet" eller "studieuegnet", og for, på hvilket uddannelsessted man eventuelt får anvist en studieplads.

Karakterer fra forskellige skoler, klasser, fagområder etc. er som ofte påpeget vanskeligt sammenlignelige, - hvilket forhold selvfølgelig ikke bliver mindre problematisk af den tilsløring deraf, som finder sted gennem kvotientudregningen.

Om vi et øjeblik vender tilbage til Mogens Wohlerts undersø­gelse, så tillader den en tolkning gående ud på, at et 8-tal erhvervet på den matematisk-fysiske gren ved et vestjysk gym­nasium er "bedre" end et 8-tal erhvervet på den samfundssprog­lige gren ved et østsjælland­sk gymnasium, - i hvert fald for­såvidt angår procentuel chance for at bestå forprøven ved det medicinske fakultet i Århus. Man kan forestille sig, at den inflatoriske tendens, som uden al tvivl vil kunne registreres som umiddelbart resultat af indførelsen af adgangsbe­grænsning, kommer til at akcentuere sådanne faglige og regionale forskel­ligheder.

Hele denne sammenligningsproblematik er selvfølgelig uhyre væ­sentlig, når karaktererne skal danne grundlag for en afgørelse, der i realiteten kan komme til at bestemme, hvilken tilværelse et menneske kan "få".

Udgangspunktet for indretning af et sådant system er, at ka­rakterer er umiddelbart sammenlignelige. En vesttysk undersø­gelse af Karlheinz Ingelkamp, refereret af Arnt Hovmand i ar­tiklen "Karakterernes pålidelighed og anvendelse" ("Gymnasie­skolen" nr. 10, 1976), konkluderer imidlertid: "Karakterer har overhovedet ingen sammenligningsværdi ud over klassens rammer".

Og videre med et mere generelt perspektiv: "Ved alle lejligheder, hvor karaktererne overtager den funktion at sammenligne elever fra mange klasser, (..) falder den forudsatte, men ikke eksisterende sammenlignelighed af karakterer skæbnesvangert ud for den enkelte og for samfundet".

Ingelkamps afhandling er offentliggjort i bogen "Die Fragwürdigkeit der Zensurengebung", som i sin tid (den udkom i 1971) vakte en del opsigt i Tyskland. Som bekendt har netop sammenlignelighedsproblemet voldt forbundsrepublikkens centralkontor til fordeling af studiepladser vanskeligheder, - og vel at mærke vanskeligheder af en art, som ikke kunne klares gennem supplerende indkodning af f. eks. geografisk baggrund, og som man nu overvejer at klare gennem standardisering af læremidler og centralisering af prøver (jfr. Poul Jensens artikel "Sådan virker adgangsbegrænsning ved karakterer" i "AC-Debat" nr. 6, 1976).

Den løsning på sammenlignelighedsproblemet, som man forsøger sig med i BRD, vil måske forekomme en og anden "utænkkelig" i dansk sammenhæng. Det bør imidlertid ikke glemmes, at der i det politiske liv ofte fremsættes ønsker om en drejning af udviklingen på det uddannelsesmæssige område netop i denne retning, og at der gennem oprettelsen af landscentralen og amtscentralerne for undervisningsmidler i realiteten er tilvejebragt et apparat, der i givet fald kan administrere en sådan styring. Claus Westh har i et radioforedrag (trykt i "Dansk-Noter" nr. 1, 1977) meget klart påpeget denne fare og advaret imod den. Han nævner også, at centraliseringstendensen ikke konflikterer med den decentraliseringstendens, som samtidig kan iagttages, og som på folkeskoleområdet allerede har manifesteret sig på den måde, at lokale skolenavn ved flere lejligheder har taget konkrete skridt til udskillelse af bestemte skoløbøger. Som bekendt foregår der i øjeblikket i skolestyrelsesudvalget overvejelser, der kan resultere i en ændring af gymnasieskolenavnenes sammensætning og arbejdsbetingelser - i samme retning. Gymnasieskolen har i løbet af de sidste 15-20 år været igennem en meget positiv forvandringsproces, som bl. a. dens lærere særdeles nødigt ser gentaget som "baglæns film". Meget generelt kan man sige, at der er skabt en åbenhed og givet mulighed for en eksperimenteren på mange områder, som der slet ikke var plads til i den sorte skole, som Claus Westh i det nævnte foredrag fremmaner erindringer om. Man kan også ud-

trykke det på den måde, at skolens væsentligste bestræbelser udfolder sig på andre - højere - taxonomiske niveauer, end tilfældet kan være i en skoleform, der lægger hovedvægten på det rent vidensformidlende og stiller sig tilfreds med eleverne, om de indtager en reproduktiv holdning til det formidlede.

Gymnasieskolen af i dag er i langt højere grad end den skole, som mange af dens lærere har gennemgået, orienteret imod processen. Det drejer sig om gennem samarbejde om stillede opgaver at opnå færdigheder og indøve arbejdsmetoder, - om problemformulering og problemløsning i klar overensstemmelse med de krav, som et moderne dynamisk samfund stiller til sine borgere. Kun i mindre grad drejer det sig om opøvelse af færdigheder i mekanisk gengivelse af lærerformidlet viden, der ved et eksamensbord forholdsvis entydigt kan måles og omskrives til en talværdi.

Det er formentlig umiddelbart indlysende, at de krav til gymnasieskolen om nogenlunde præcision i udmålingen af undervisningseffekten må medføre en (delvis) tilbagevenden til paratvidensformidlingen og dermed også til undervisningsformer, som i den henseende er hensigtsmæssige. Med Claus Westh's ord: "Arbejdsformerne vil blive dem, man anser for at være effektivt på kort sigt". Hvad vi kan risikere, er at blive administratorer af en pædagogik, der gennem "godt gammeldags terperi" placerer og fastholder os i autoritetsroller, - men vel at mærke ikke på grund af vores faglige kompetence.

En sådan udvikling ville ikke blot være ganske overordentlig ulykkelig, også ud fra en lidt mere langsigtet samfundsbetragtning, men tillige skabe en betydelig afstand mellem gymnasieskolens målformulering og undervisningsarbejdets barske realiteter.

Karaktergivningen kan have meget forskelligartede funktioner (jfr. atter Arnt Hovmands artikel i "Gymnasieskolen" nr. 10, 1976, - hvor følgende funktioner omtales: udvælgelsesfunktion, kontrolfunktion, opmuntringsfunktion, disciplinerende funktion og kompetencegivende funktion). Poul Jensen giver i sin artikel i "AC-Debat" nr. 6, 1976, udtryk for den opfattelse, at karaktererne i den ovenfor beskrevne, af gunstige konjunkturer understøttede udvikling i gymnasieskolen især har hævdet sig i deres elevvejledende funktion, altså som interne præstations-

opmuntrende og adfærdsjusterende midler, - dvs. kun i mindre omfang tjent de højere og videregående uddannelsers instituti-
oner som signaler om studenternes og HF-kursisternes "studie-
egnethed"

Bliver karaktererne hovedingredienser i en centralt organiseret adgangsregulering, vil de om ikke miste den internt vejledende funktion, så dog komme til at hævde sig stærkt i udvælgelsesfunktionen. Eksamenskaraktererne og uden for skolen placerede instansers anvendelse af dem vil blive den motivations-
skabende pisk over vore elevers nakker.

Som allerede omtalt vurderes evnen til at arbejde med løsning af konkrete problemstillinger og opgaver i dag meget positivt i gymnasieskolen, - så positivt, at megen pædagogisk stræben direkte sigter imod udviklingen af denne evne.

At der ikke behøver at herske tvivl om, at en adgangsbegrænsningsordning baseret på afgangskarakterer vil få særdeles mærkbare følger for arbejds klimaet og -situationen i klasserne, fremgår af, at en ændring af de trivselsmæssige forhold allerede mange steder er indtrådt under indtryk af den debat, der har været ført gennem det sidste års tid.

Først og fremmest kan det konstateres, at eleverne især i afgangsklasserne så småt opprioriterer en individualistisk målrettethed, som f. eks. kommer til udtryk som et ønske om, at den i evalueringscirkulæret foreskrevne anvendelse af karakterer til procesevaluering må vige for en individcentreret niveau-evaluering, hvor altså produktet ("resultatet") stilles i fokus, ikke undervisningsforløbet.

Det såkaldte karakterræs ytrer sig gennem etablering af konkurrenceforhold eleverne imellem, til skade for samarbejdet, der bliver til "snyd", og da ganske specielt til skade for gennemførelsen af sådanne fællesprojekter, der netop skal udvikle samarbejdsevnen, opøve studiefærdigheder, osv. Det er klart, at læreren over for en sådan udvikling må føle det urimeligt vanskeligt at efterleve evalueringscirkulærets ideale fordring om, at lærer og elever i fællesskab skal tilrettelægge undervisningen og foretage procesevaluering af den.

Om fremtidsperspektivet i denne udvikling giver Poul Jensen et begreb i sin artikel i "AC-Debat", nemlig ved at citere, hvad "Die Zeit"s uddannelsesmedarbejder d. 28.11.1975 skrev om det tyske gymnasiums "brutale præstationskamp": den kendetegnes

ved "strategisk beregning, der udelukkende er rettet mod at forme fagvalg og indlæringsintensitet på en sådan måde, at eksamen giver det bedst muligt karaktergennemsnit - selv når dette må ske på bekostning af skolekammeraterne, der mere og mere forvandles til forbitrede konkurrenter".

Samme medarbejder skrev sammesteds d. 2.4.1976, at karakterfetichismen torpederer selve kernen i den tyske uddannelsesreform, "fordi den skaber mere terperi og præstationstvung i stedet for mere frihed og selvstændighed, forstærker den sociale uretfærdighed, (osv.)".

Den skitserede, allerede igangværende udvikling indebærer, at lærernes pædagogiske arbejdsituation ændres. Idet nemlig de arbejdsformer og metoder, der er egnede til at fremme de mål, som gymnasieskolens formålsformulering pålægger læreren at virke hen imod, må vige for en stærkt lærerstyret, overhøringsdomineret undervisningsmetodik (klasseundervisning), forvandles læreren uvægerligt fra vejleder og inspirator til kontrollant og bedømmer.

Det siger sig selv, at betingelserne for tværfagligt samarbejde og for fagintegration samtidig ændres radikalt, - hvad der er så meget mere beklageligt, som der jo i de senere år har udviklet sig et dybt følt behov for at "overkomme" visse af den stærkt fag- og timeopdelte skoletilværelses viderværdigheder gennem initiativer af denne art.

Tilsyneladende var der i det debatoplæg til en ny gymnasieordning, som direktoratet fornylig har lagt i skrivebordsskuffen, markeret en vilje til at imødekomme dette behov gennem en forbedring af forsøgsmulighederne. Man må formode, at viljen stadig er til stede, men at forsøgsvirksomheden i de kommende år vil blive underlagt en stærk centralistisk styring, - samt at eleverne og forældrene vil vægre sig imod at deltage i den, medmindre de kan få udstedt temmelig kontante garantier for, at forsøgskaninerne efter endt gymnasietid ikke stilles dårligere end de traditionelt avlede studenter, netop på grund af adgangsbegrænsningen.

Man kan undre sig over, at undervisningsministeren har insisteret så stædigt på, at ikrafttrædelsestidspunktet for en adgangsbegrænsningsordning, hvorom der er så meget ufordelagtigt at sige, ikke kunne udskydes f. eks. et år. Her må det imidlertid ikke glemmes, at det fantasiforladte jo udmærket kan

være politisk tillokkende. Om ikke andet, så kan ordningen måske på kort sigt overbevise befolkningen om det, som den så forfærdelig gerne vil overbevises om, at viljen til at styre udviklingen på uddannelsesområdet er til stede. Men en politisk defineret strukturændring af uddannelsessystemet byggende på de behov, som arbejdsmarkedet er i stand til at prognosticere for de kommende 5-10 års beskæftigelse, forbliver halsløs gerning, når alle og enhver jo ved, at kræfternes frie spil på arbejdsmarkedet umuliggør forudsigelser af uddannelsesbehovet blot 2-3 år frem.

Den sorte skoledag

Selve aktionsdagen d. 26.4. stod på Langkær Gymnasium i den sorte skoles tegn. Lærerne mødte op i deres stiveste antikverede puds, incl. for rektors vedkommende håret, - mens eleverne, der for en gangs skyld var mindre velforberedte, optrådte i "normalt tøj". De måtte tage opstilling klassevis i "skolegården", hvor de støjende og de forsinkede iøvrigt blev noteret. Herfra marcherede de to og to og anført af klasselærerne ind i sportshallen, hvor der var morgensang ("Nu titte til hinanden"), og hvor rektor fra den dannebrogsspydede ta-

lerstol med rund hånd uddelte reprimander og gav formaninger om betydningen af flid og disciplin.

Derefter marcherede man til klasseværelserne, hvor undervisningen gennemførtes på god gammel vis med stram lærerstyring og med indtæring af lærebogsstof og overhøring af de enkelte elever, og hvor der selvfølgelig nidkært blev givet karakterer for præstationerne. Således forløb de tre første timer. I fjerde time blev der i fællesområdet foranstaltet en offentlig eksamen, der bl. a. skulle demonstrere irrelevante faktoreres indflydelse på karaktergivningen. Der var også uddeling af flidspræmier.

En 2.g.-elev skildrede den sorte dag på følgende vis: "I begyndelsen var det komisk at opleve den 'nye stil', men efterhånden som timerne gik, blev det også uhyggeligt. Vi fornemmede, hvordan samarbejdet i klasserne afløstes af indbyrdes konkurrence om at være den bedste. Man fik eftersidning, hvis man

hjælp en elev, der ikke kunne svare. De dygtigste elever sad på første række, og det var kun dem, der blev hjulpet af læreren".

Hvad der på aktionsdagen skete andetsteds i monarkiet har vi ikke noget præcist overblik over. Størst opmærksomhed vakte tilsyneladende Horsens Statsskoles aktiviteter, dels fordi der fra et afsluttende fællesmøde ikke blot udgik en resolution med opfordring til undervisningsministeren og folketingets undervisningsudvalg om at udsætte adgangsbegrænsningen, "indtil hele spørgsmålet om optagelseskriterierne har været genstand for en ny og mere omfattende offentlig debat", men også fordi der fra afgangsklasserne til samtlige skoler udgik en opfordring til eksamensboykot, under forudsætning af, at 3/4 af landets øvrige gymnasister og HF-kursister traf en tilsvarende beslutning. Fællesmødet vedtog tillige at gennemføre en demonstration i Horsens centrum d. 28.4.

Også på andre gymnasier og HF-kurser blev der holdt fællesmøder og vedtaget resolutioner, af hvilke adskillige har været trykt i "Gymnasieskolen" (dette gælder resolutionerne fra følgende skoler: Amtsgymnasiet i Roskilde, Hobro Gymnasium og HF-kursus, Horsens Statsskole og HF-kursus, Nykøbing Katedralskole, Rødovre Statsskole, Skive Gymnasium, Statsgymnasiet Schneekloths Skole, Viborg Amtsgymnasium, Aalborg Katedralskole og Aarhus Akademi). Hertil kan lægges støtteerklæringer og positive tilkendegivelser, som vi har modtaget fra Birkerød Statsskole, Herning Seminarium, Toftegaard Statskursus, Vallensbæk Statsskole, Viby Amtsgymnasium, Sct. Knuds Gymnasium og Aalborg Studenterkursus.

Manøvrer udi det politiske

Politisk set var der som bekendt i sommeren 1976 bred enighed om at give undervisningsministeren bemyndigelse til at indføre en adgangsbegrænsningsordning, - men denne enighed skrumpede betragteligt ind, efterhånden som det blev klart, at ordningen i sin konkrete udformning i alt væsentligt ville blive baseret på eksamenskvoteienterne. "Folketinget imod - men stemmer ja", lød en overskrift i "Aarhus Stiftstidende" 30.4.1977, - og: "Flertal for udsættelse, hvis regeringen vil", hed det i "Land og Folk" 7.5.1977. Situationen syntes på det tidspunkt at være den, at Mogens Glistrup og hans venneskare yderst til højre i folketinget ville fryde sig, såfremt regeringen trodsede fornuftens bud og gennemførte ordningen. Længere inde mod midten ville man formentlig græde temmelig tørre tårer i samme anledning!

Undervisningsministeren klyngede sig i denne groteske situation til en fiks idé om, at ordningen ville komme til at fungere, al den stund hun ikke (selv) kunne påvise, at der ville ske et sammenbrud. Chancerne for et sådant var dog ganske store, - men hertil kom som noget meget tungtvejende, at intet talte for en gennemførelse af adgangsbegrænsningen netop i år. Tværtimod var der slet ikke så lidt, der talte for en udsættelse med tilhørende fornyet overvejelse af hele problematikken. Blandt de forhold, som kan nævnes i denne sammenhæng, er det celebreste måske, at den udformning, adgangsbegrænsningsordningen har fået, er i klar uoverensstemmelse med Socialdemokratiets uddannelsespolitik gennem de sidste 10-15 år. Det er naturligvis grunden til, at meningene om udformningen i partiet og i folketingsgruppen tilsyneladende var så stærkt delte, at spørgsmålet om partiloyalitet kunne være blevet aktuelt, om sagen fra undervisningsudvalget var kommet tilbage til tinget.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at der i overvejelserne af betimeligheden af at stable en aktion på benene indgik et svagt håb om, at et pres på undervisningsudvalget i form af en nuanceret redegørelse (givet i den omtalte basistekst) for de forudselige tilbagevirkninger af en adgangsbegrænsningsordning baseret på karakterer på den pædagogiske arbejdssituation i gymnasiet og på HF ville kunne forstærke politikernes tvivl om en sådan ordnings fortræffelighed, således at en udsættelse

kunne komme i stand. At der var visse muligheder i den skitse-rede politiske situation, blev understreget af, at en socialdemokratisk toppolitiker gav os et halvt løfte om at kanalisere et spørgsmål frem til undervisningsministeren (om, hvad hun agtede at foretage sig i anledning af den uro og usikkerhed, som udsendelsen af direktoratet for de videregående uddannelser's vejledning om adgangsbegrænsningsordningen for 1977 gav anledning til blandt lærere, elever og forældre). Løftet blev ikke indfriet. Efter at undervisningsudvalget havde truffet sin beslutning om ikke at udskyde ikrafttrædelsestidspunktet, underrettede den pågældende politiker, Svend Auken, os imidlertid om, at "en række store begivenheder på arbejdsmarkedet" havde bevirket, at hans indsats til støtte for vore synspunkter havde måttet indskrænke sig til fremsendelse af den af os udarbejdede redegørelse til undervisningsministeren og de socialdemokratiske medlemmer af undervisningsudvalget - med et følgebrev, hvori han argumenterede for "de betænkeligheder, som også jeg nærer ved indvirkningen på det pædagogiske klima i gymnasieskolen af indførelsen af en karakterbestemt adgangsbegrænsning". Den pågældende skrivelse fortjener at blive citeret i sin helhed:

"For nogle uger siden modtog jeg vedlagte materiale om de pædagogiske konsekvenser af adgangsbegrænsning baseret på karakterer fra lærere på Langkær Gymnasium ved Århus. I materialet gives en meget overbevisende argumentation for de kedelige pædagogiske indvirkninger på gymnasieskolens undervisningsform, en sådan udformet adgangsprøvebegrænsning ville give. Jeg er meget ked af, at jeg først får fremsendt dette materiale nu, da jeg synes, det på en udmærket måde resumerer en række af de betænkeligheder, der kan anføres mod en adgangsregulering baseret på karaktergivning.

Jeg erkender blankt, at man ikke kommer uden om at regulere tilgangen til de højere uddannelser. Omvendt skal jeg ikke skjule, hvad jeg og mange andre også flere gange har sagt i gruppen, at en regulering baseret på stopprøver tidligt i studiet på et fagligt relevant grundlag er langt at foretrække frem for en adgangsregulering baseret på eksamen i HF og studentereksamen. Under alle omstændigheder er det oplagt, at der vil være en tilbagevirkning på undervisningssituationen i gymnasiet af, at de karakterer, man opnår, skal bruges i forbindelse med ansøgning om optagelse ved en eller flere højere læ-

reanstalter. Jeg ville derfor bede Jer læse materialet igennem og lade det indgå i Jeres overvejelser, også når I skal vurdere erfaringerne med det første års adgangsregulering. Måske var der ligefrem grund til at iværksætte sådanne kontrolforanstaltninger, at man eksempelvis nøje får et indtryk af den pædagogiske udvikling ved gymnasier og HF?"

Iøvrigt har vi naturligvis i forbindelse med aktionen fremsendt basisteksten til en lang række instanser og personer, bl. a. til undervisningsministeren, medlemmerne af folketingets undervisningsudvalg, de uddannelsespolitiske ordførere, direktoratet for gymnasieskolerne og HF, direktoratet for de videregående uddannelser, rektorforeningen, foreningen af studievejledere og lærere i erhvervsorientering, samt studenter- og elevorganisationerne. Ind til videre har kun undervisningsministeren svaret os. Hun anfører indledningsvis, at de principper, som er blevet lagt til grund for den udsendte adgangsbegrænsningsordning, følger retningslinierne i bemærkningerne til det af folketinget vedtagne lovforslag. Derefter hedder det i ministerens skrivelse:

"Adgangsreguleringsmetoderne er imidlertid noget, der til staidighed må arbejdes med i lyset af de erfaringer, vi får fra optagelser inden for en generel adgangregulering. Dertil kommer, at selve adgangsbetingelserne - adgangsvejene - vil blive taget op til overvejelse, og en ændring i dem kan medføre ændrede adgangsbegrænsningsmetoder.

Iøvrigt vil jeg bede to af de faglige landsudvalg om at udarbejde forslag til forsøg med adgangsbegrænsning med stopprøver".

Henimod en pædagogisk enhedsfront

At undervisningsudvalget trods alt vedtog ikke at udskyde adgangsbegrænsningens ikrafttræden betyder selvfølgelig på ingen måde, at løbet er kørt til ende. Det, som sagen nu drejer sig om, er aktionens strategi fremover. Ole Jellingsø har i "Gymnasieskolen" nr. 10, 1977, peget på muligheden for at afbøde en del af skadevirkningerne gennem en adskillelse af den interne og den eksterne evaluering, - og naturligvis bør det betimelige i en sådan adskillelse overvejes. Derudover må det dreje sig om at skærpe og nuancere argumentationen mod karakterernes anvendelse som adgangskriterier mest muligt for derigennem at opnå en maksimal påvirkning af de politiske, administrative og faglige instanser, som har magt til at foranledige ænd-

ringer af rammerne om vort pædagogiske arbejde. Under alle omstændigheder vil ordningen uden al tvivl skulle justeres til næste år, bl. a. på baggrund af den løbende debat og den voldsomme afskrækkelseeffekt, som den drastiske nedgang i søgnin- gen til universiteterne viser, at den har haft.

Det vil ikke være korrekt at hævde, at det gennem aktionen lyk- kedes os at hale den samlede danske gymnasielærerstand op af starthullerne. Dertil er maskineriet for tungt og interessen for overordnede pædagogiske problemstillinger for beskedent, - man holder sine timer og dyrker sin have (og diskuterer, når det går højt, sine frustrationer over peberbøfferne og rødvi- nen lørdag aften). Der er dog ingen grund til at give op på forhånd, - så den mest nærliggende opgave må stadig under alle omstændigheder være at bidrage til en videreførelse af debat- ten inden for gymnasiets og HF's egne rammer. Men i videre for- stand må opgaven nok være at få debatten "bredt ud", så den kommer til at omfatte hele spektret af pædagogisk kompetence. Det kan ikke nytte, at man vedbliver med at tulle rundt i sin egen enklave inden for det samlede uddannelsessystem, hvis man er af den (rigtige) formening, at systemet udgør - eller i det mindste burde udgøre - en sammenhæng. Opgaven går med andre ord ud på at etablere en pædagogisk enhedsfront!

Påpegningen i vores basistekst af, at en adgangsbegrænsnings- ordning baseret på karakterer ikke blot vil få meget alvorlige konsekvenser på gymnasie- og HF-niveau, men også vil sende dønn- inger ned i folkeskolen, gør det naturligt at gøre forsøg på at komme i dialog med folkeskolens lærere. Som led i aktionen tog vi et par skridt i den retning. Først sendte vi basistek- sten til redaktøren af "Folkeskolen" med en indtrængende an- modning om ad denne lige og brede vej at få den bragt til samtlige folkeskolelæreres kundskab, - hvilket indbragte os en blank afvisning. Derpå rettede vi henvendelse til Danmarks Lærerforening, hvis bestyrelse reagerede anderledes positivt, idet den besluttede at videresende redegørelsen til et udvalg, der forbereder et uddannelsespolitisk oplæg til efterårets kongres. Man må håbe, at det pågældende udvalg har forståelse for, at den nye folkeskolelov ikke ret vel kan føres ud i li- vet samtidig med, at et par årtiers landvindinger på det gym- nasiale niveau prisgives.

Når adgangsbegrænsningsproblematikken i høj grad berører fol- keskolen, hænger det bl. a. sammen med, at der verserer planer

om fremover at give visse gymnasiegrene og HF-tilvalg højere pointsværdier i forhold til visse videregående uddannelser end i forhold til andre, - hvilket jo i realiteten vil forskyde erhvervsvalget ned mod folkeskolen og så småt forvandle dens afgangsklasser til slagmarker i den præstationskamp, som må imødeses. En række forhold vil her spille ind med forstærkende effekt. Først og fremmest vil det naturligvis spille ind, at den frie adgang til gymnasiet ikke blev sikret. Dernæst vil det næppe kunne undgås, at eleverne vil betragte de erhvervsfaglige grunduddannelser som mindre attraktive end den gymnasiale uddannelse, fordi der hverken vil blive ydet uddannelsesstøtte i basisåret eller garanti for, at der er praktikpladser nok. Endelig vil den almindelige krisesituation, som jo specielt udgør en trusel mod de unge, selvfølgelig medvirke til, at man forsøger at tilkæmpe sig en plads i gymnasiet, - hvilket dog altid er bedre end en plads i køen foran socialkontoret.

Der er således al mulig grund til at tage hul på en debat, der tager påstanden om, at en adgangsbegrænsningsordning baseret hovedsagelig på karakterer vil sende yderst ubehagelige dønninger ned i folkeskolens ældste klasser. I denne debat må ikke blot lærerne, men også forældrene inddrages. Deres principielle vilje til at interessere sig for deres egne børns skoleforhold og deres naturlige ønske om, at børnene må vederfares alt muligt godt i den skole, der skal kvalificere dem til deltagelse i "samfundslivet", bør kunne udnyttes og frugtbargøres i kampen mod de kræfter, der forsøger at presse skolen ind i en snæver pædagogisk ramme og gøre den til instrument for bestemte kortsigtede erhvervsmæssige og politiske interesser.

Denne debat må føres konkret, men med fastholdelse af visse overordnede målsætninger og visse forestillinger om skolens samfundsmæssige placering og funktion. F. eks. kan debatten tage fat på det i forbindelse med adgangsbegrænsningen helt centrale spørgsmål, om en datamaskine fodret med 20.000 uddannelsessøgendes eksamenskvotienter og studieønsker skal have lov til at bestemme, hvordan studiepladserne bør fordeles, - og på det ikke mindre centrale spørgsmål, hvem der ud fra hvilke betragtninger skal afgøre, hvor mange studiepladser enkeltstudierne skal have tildelt af den samlede pulje.

En sådan debat vil formentlig kunne bidrage til, at befolkningen får en langt bedre forståelse af skolens rolle i et moder-

ne, højindustrialiseret og -teknificeret samfund. For det må jo nok erkendes, at forståelsen på dette felt i dag lader meget tilbage at ønske, - hvilket naturligvis ikke kan undgå at indvirke på skolens vilkår og gøre den udsat for de politiske kastevinde. At det faktisk forholder sig således, fremgår jo iøvrigt bl. a. af, at der dukker partier op, der har undergravning af skolens og dens medarbejders arbejdsbetingelser som klart formuleret programpunkt, - samt af, at der gang på gang gennem medierne kan køres hetzkampagner mod skolen, for tiden specielt den skole, som i lykkeligste fald kan blive resultatet af den nye folkeskolelov.

I en 1. maj-kronik i "Aarhus Stiftstidende" manede undervisningsministeren i troskab mod Socialdemokratiets hovedparole til kamp mod egoismen i folkeskolen. Hun gjorde det klart, at den skole, som kræfterne bag den aktuelle hetz ønsker (gen)indført, er "en skole, der er præget af megen viden hos eleverne, af kontrol gennem hyppige prøver og af udelukkelse af alle aspekter, der i mindste måde kan anfægte de holdninger, som disse kræfter repræsenterer. Det er en skole for de stærke, en skole, der nok skal give resultat for børn og unge med god forstand, pålidelig hukommelse, frisk mod til at styrte sig ud i konkurrencen og med den hjemlige baggrund i orden. Kort sagt en skole for de veltilpassede og privilegerede".

Hvad ministeren her fremholder som et skræmmebillede af folkeskolen i fremskridtsfolkenes og centrumdemokraternes iscenesættelse, kunne meget vel have været et billede af gymnasieskolen, som den vil komme til at tage sig ud, om karakterspøgelset ikke holdes på afstand, - og det er lige netop, hvad gymnasieskolens lærere og elever får ganske overordentlig svært ved, når adgangsbegrænsningen baseres på karakterer. Derfor har vi behov for en bred forståelse for vore synspunkter, for en erkendelse hos folkeskolens lærere af, at vi står over for et fælles problem af meget stort omfang.

Iøvrigt har vi i forbindelse med aktionen også beflittet os på at introducere vore synspunkter i andre uddannelsesmæssige sammenhænge. F. eks. kan det nævnes, at "Handelsskolen", som ved adskillige lejligheder har beskæftiget sig ganske indgående med adgangsbegrænsningsproblematikken, har bragt en større artikel. Desuden har universitetsaviserne vist betydelig interesse for synspunkterne. Således har Aarhus Universitets "Information og Debat" bragt basisteksten uforkortet, - med det gur.stige resul-

Rektorer om adgangsbegrænsning:

Jens Aggebo, Marselisborg Gymnasium: Adgangsreguleringen til de videregående uddannelser er absolut nødvendig, men det er beklageligt, at eksamenskvoteienterne får så afgørende en indflydelse på, hvem der optages hvor. Karakterer er meddelelser både indadtil, til eleven, og udadtil, til samfundet. Som sådan er det en både taktfuld og passende nøjagtig meddelelsesform. Men karakterer er ikke objektive størrelser, og at bruge karakterer, oven i købet med decimaler, som grundlag for en adgangsbegrænsning, er en meget betænkelig sag.

Thomas Rasch, Århus Akademi: Den nye adgangsbegrænsning vil gribe dybt ind i skolens hverdag, og som lærere vil vi blive stillet i en fortvivlet samvittighedskonflikt, der ikke kan undgå at indvirke på vores pædagogiske arbejde. Spørgsmålet er, hvad vi som lærere skal prioritere højest: kursisters individuelle udvikling af evner og anlæg, - eller skal vi gøre dem til pointsautomater.

tat, at debatterne rundt omkring på de dengang besatte institutter i vidt omfang kom til at inkludere stillingtagen til "tilbagevirkningen".

Den pædagogiske kredtcirkel

Om fremtidens danske gymnasieskole bliver lige så sort som fortidens, er nutidens politikere ikke alene om at bestemme. Men at adgangsbegrænsningen i den udformning, den har fået i første omgang, vil have en hårdtslående rekyleffekt og måske i realiteten bombe den et par årtier tilbage i udvikling, kan næppe betvivles. Formentlig vil det glæde de få endnu levende repræsentanter for den lærertype, som Hans Scherfig så fantastisk præcist har taget på kornet i "Det forsømte forår" i gymnastiklærer Ejbys skikkelse:

"Han tegner en stor cirkel med kridt på gymnastiksalens gulv. Og så skal alle drengene gå ind i cirklen og prøve på at smide hinanden ud. Den, der så bliver alene tilbage, har vundet. Det bliver et mageløst slagsmål. (..) De meget forsigtige lader sig skubbe ud af cirklen på et nogenlunde tidligt tidspunkt. Men der bliver til sidst et par halsstarrige tilbage, som vælter rundt på gulvet over hinanden og brydes og maser. Det er hr. Ejbys lille private gladiator-forestilling. En sindbilledlig leg. Ikke uden forbindelse med skolens plan og bestræbelser og samfundets tarv".

UTRADITIONELLE ÅRSPRØVER

Af Aage Jørgensen

"Eksamen eller projekt" stod der over en artikel, hvori Helle Blach den 12.6.1977 gav "Aarhus Stiftstidende"s læsere en orientering om Langkær Gymnasiums benyttelse af årsprøverne til "spæde forsøg med andre former for eksamen" end den traditionelle, - den, som vi på adgangsbeholdningsaktionsdagen den 26.4.1977 parodierede så godt, at den blev aftenens store nummer i lokalradioen. Hos Helle Blach blev oplevelsen af denne eksamen-form udmalet således: "Eksamen. Nervøsitet og spænding. Lange dage og nætter med tykke bøger. Yde alt på 20 minutter ved det grønne bord. Bagefter færdig. Kun karakteren står tilbage. God eller dårlig".

Artiklen stod på en temaside med overskriften "Kan det gøres bedre?" Desuden blev sagen kommenteret i en leder, som mest drejede sig om, i hvor høj grad folkeskolen har distanceret sig fra den traditionelle vidensindlæring gennem opprioritering af arbejdsmetoder, samarbejde og planlægning. Men selvfølgelig uden at eksamen af den grund er blevet afskaffet, endsige ændret. Der er ikke engang nogen forsøgsvirksomhed i gang, - således som der dog trods alt er det på gymnasierne: "Her afdramatiseres årsprøverne. Det psykiske pres i eksamenstiden erstattes af en tryghedsfølelse hos eleverne". (Ordene er Vor Mors, ingen tvivl om den ting! De står da iøvrigt at læse som direkte tale i Helle Blachs artikel.)

Dette skal ikke være en fyldestgørende systematisk beskrivelse og erfaringsformidling vedrørende vore utraditionelle årsprøver, blot nogle greb ned i bunken. Iøvrigt bør det måske anføres, at årsprøverne, traditionelle som utraditionelle, arrangeredes i henhold til lærerrådets vedtagelse d. 22.3.1977 af følgende indstilling fra årsprøveudvalget: "Hver elev i 1.g. og 2.g. skal op i tre mundtlige fag enten som årsprøve eller eksamen. Eleven afgør selv i samråd med sin lærer og evt. sin klasse, hvilke(t) fag vedkommende ønsker at aflægge årsprøve i, og hvilken prøveform der ønskes anvendt".

Kurt Oppenhagen Jensen rapporterer om årsprøverne i engelsk i lb: "Eleverne fik 24 timer før eksaminationen udleveret en ulæst tekst på ca. 10 sider. De fleste fik tekster inden for et emne, vi har arbejdet med i årets løb, nemlig raceproblemer.

Så har man en baggrund af viden at trække på og en begrebsramme at anvende på det ukendte materiale. En elev fik efter eget ønske to tekster med henblik på sammenligning af forskellige holdninger til raceproblemet udtrykt i dem. Andre elever ønskede helt andre emner. (...) Formålet med denne form, som med andre utraditionelle prøveformer, er at give eleverne mulighed for større fordybelse i stoffet og at højne kvaliteten af samtalen ved eksamensbordet. Og det må siges at være lykkedes i meget høj grad".

Karen Ratzert meddeler, at 13 elever fra 1z var oppe til utraditionel årsprøve i fransk. De havde alle valgt at lave skuespil. Der blev dannet 3 grupper, som fik frit spillerum. Grupperne fik de hjælpemidler, de havde behov for, og arbejdede med spillene 4-5 timer på skolen dagen før de skulle op. Fantasien blev brugt meget, og der blev skelet rimeligt til, hvad klassen havde været igennem i årets løb. I den efterfølgende evaluering deltog både lærer, censor, skuespillere og publikum. Prøveformen giver rige muligheder for selvstændig udførelse på fremmedsproget og appellerer måske specielt til de mere passive om at komme ud af buskene.

KR havde også en 2z-elev oppe til utraditionel årsprøve. Hun fik udleveret et supplerende materiale om franske skoleforhold, et emne, som klassen havde beskæftiget sig med, og som hun havde fået lyst til at sætte sig nøjere ind i. Resultatet blev et foredrag, som efter oplæsningen blev gennemrettet af lærer og elev i fællig, hvorefter hele præstationen evalueredes på samme vis.

Endelig havde KR en 2a-elev og en 2x-elev oppe til utraditionel prøve sammen. De foreslog, at emnet skulle være "Maj 1968". KR gav dem råd vedrørende præsentationen samt tekstmateriale med tilhørende bånd. Efter en dags forberedelse fremlagde eleverne resultatet som en blanding af tekstreferat og båndafspilning, sluttende med en meget selvstændig, sprogligt fremragende kritik af kilden. KR finder, at formen virkelig er værd at dyrke, og gerne på tværs af klasserne, - hvilket kan tjene til at understrege, at der, hvad fransk angår, ikke er forskel på matematikere og sproglige.

Kurt Finsten og Ole Straarup meddeler, at 15 elever fra 1z til årsprøven har arbejdet med et tværfagligt projekt omkring årets Melodi Grand Prix. De implicerede fag var dansk, musik og form-

ning, og der var afsat en dag til projektet. Efter en indledende diskussion om arbejdsformer blev der etableret 3 grupper, som arbejdede med hver sin sekvens fra Grand Prix'et. Analysen, hvis formål var at afdække udsendelsens værdinormer og perspektivere til andre tilsvarende fænomener i tiden, faldt i 3 hovedpunkter: kommunikationsanalyse, billedanalyse, samt tekst- og musikanalyse. På det afsluttende plenum forsøgte man dels at nå frem til en samlet karakteristik af udsendelsens ideologi, dels at evaluere selve projektet. Der var enighed om, at såvel emnet som den tværfaglige projektform åbnede muligheder for en fordybelse og et engagement, som den daglige undervisningssituation normalt blokerer for. Til gengæld var der udpræget utilfredshed med, at der var afsat så kort tid til projektet - tre dage ville have været mere passende.

Thorkild Boas har ikke haft utraditionelle årsprøver i år, men minder mig om, at han sidste år sammen med lz afviklede dansk-årsprøven som et projekt, der gik ud på at underkaste den amerikanske film "Gøgereden" en omfattende analyse. Projektet startede en formiddag med, at eleverne blev delt i 3 grupper, der hver fik stillet et sæt spørgsmål til filmen. Desuden fik de udleveret et arbejdsmateriale omfattende et katalog over filmiske virkemidler, nogle brudstykker af den roman, som er filmens litterære udgangspunkt, samt en artikel af psykologen R. D. Laing. Om aftenen så hele holdet filmen, og dagen efter blev der udarbejdet grupperapporter til aflevering om morgenen den tredje dag. Selve "eksaminationen", som gik i gang, efter at lærer og censor havde gennemlæst rapporterne, formede sig som en ca. 5 timer lang plenumdiskussion med udgangspunkt i enkeltpersoners oplæg efter lærers anmodning. Projektets overordnede målsætning var at gøre det klart for eleverne, at der findes andre/bedre måder at arbejde på end "den daglige atomistiske doseringsmetode". Den formidling lykkedes, hvorimod selve det afsluttende plenum nok burde have været anderledes struktureret og orienteret mindre mod det formelt filmiske, end tilfældet blev.

Ole Straarup og Frede Storborg rapporterer om et utraditionelt årsprøveprojekt i fysik og musik, hvori 14 naturfaglige 2.g.'ere var deltagere. Udgangspunktet var bl. a. et af de matematiske og fysiske målelige felter inden for musikken, nemlig forskellige såkaldte stemninger: pythagoræisk, ren og tempereret. Efter en teoretisk gennemgang fik eleverne, der var

inddelt i 3 grupper, til opgave at beregne frekvenser til en musikalsk komposition og dernæst ved hjælp af sinustonegeneratore, frekvenstæller og båndoptager (herunder saks, tape og centimetermål) at realisere kompositionen. Der var 3 forskellige kompositioner: en allerede foreliggende, en frit komponeret og en tilfældighedskomponeret. Man beskæftigede sig ud over det direkte manuelle klippe- og klistrearbejde også med pauseberegninger, partialtonerækker m. m., samt med mere filosofisk orienterede emner, bl. a. spørgsmålet om, hvornår fysikken holder op og æstetikken "tager over" i forbindelse med elektronisk produceret musik. Projektet var tænkt som et tredagesforløb, men afsluttedes efter to dage. Deltagernes holdning til projektet var yderst positiv, men der var enighed om, at "der var for lidt fysik i det". Samarbejde mellem de to fag er ikke almindeligt forekommende, men de indhøstede erfaringer giver blod på tanden til fortsættelse.

Erling Baastrup og Søren Halse rapporterer om en utraditionel kombineret matematik/fysik-årsprøve over 4 dage, hvori deltog 14 elever fra 1y. Eleverne arbejdede i 4 grupper, som indledningsvis fordelte de af lærerne udvalgte emner mellem sig (det drejede sig om bevægelse i homogent kraftfelt, geometrisk optik, bølger og stød/impuls/energi). Når emnerne, som indeholdt stof fra årets arbejde, stof fra 2.g.'s pensum, samt stof, der ligger uden for pensum, var valgt af lærerne, hænger det sammen med, at to kriterier skulle være opfyldt: der skulle indgå væsentlige aspekter fra både matematik og fysik i dem, og det skulle være muligt at udføre eksperimenter med det til rådighed værende apparatur. Formen gav eleverne mulighed for at fordybe sig i et forholdsvis snævert afgrænset emne og for at opbygge teori og eksperiment på egen hånd, hvor de til daglig får stoffet serveret i veltyggede mundfulde. Nogle af dem fik tillige lejlighed til at beskæftige sig med ting, som havde deres interesse, men som ikke kan tages op i undervisningen. Og de fik alle lejlighed til at opleve, hvordan de to fag kan samarbejde i en "forskningslignende situation". Forløbet blev vellykket, når bortses fra, at det gik skævt en dag, hvor lærerne var optaget andetsteds, - materialet viste sig at være uegnet til helt selvstændigt elevarbejde. Iøvrigt er ideen til projektet ældre end årsprøveudvalgets overvejelser, idet den ene lærer allerede i januar sagde til den anden: "Kunne det ikke være sjovt at...?" Det blev det, både for lærere og elever.

- "Hvor fandt du den fra?"
- "Den fra: I midterstet..."
- "Naa: I midterstet..."
- "I midterstet gjorde I vendt Trestkrog idelig
I midterstet: Norge, forgyde Landet, og..."
- "Forgyde Landet forgyde nar det
fandt forgyde Landet?"
- "Kaa det I midterstet, og forgyde af
den oggyde I midterstet, lad fand
I midterstet Adelsteen midterstet med forgyde
Drabomond!"

Aage Jørgensen lod årsprøven i dansk med 13 elever fra 2a forme sig som et kursus over 4 dage, hvor man i forlængelse af et undervisningsforløb over 1930'erne arbejdede grundigt med et forholdsvis omfattende tekstmateriale, som tildels føjede nye aspekter til det indtryk af perioden, undervisningen havde givet eleverne. Inddelt i 3 grupper, som fra tid til anden mødtes til plenumdiskussioner, beskæftigede man sig med flipproletariatets samfundsmæssige betydning for nazificeringsprocessen, forskellige religiøse bevægelers ideologiske bagage, den marxistiske religions- og kirkekritik, den kulturradikale venstrefløjs forsøg på at etablere en kulturfront imod fascismen/nazismen, den borgerligt-individualistiske romans omskrivning af den ideologiske forvirring til identitetskriser osv. Kurset gav mulighed for den tekstfordybelse, som skolehverdagen med dens "timer" ofte afskærer (de ca. 20 timer, der var til rådighed, svarer til 7-8 ugers dansktimer). Svagheden lå nok i, at forløbet kun i ringe grad var produktorienteret. Der blev afholdt plenum, når grupperne følte behov derfor, men nærmest for at "samle trådene", - hvor det måske havde været bedre, om et medlem fra hver gruppe indledningsvis havde præsenteret et oplæg om det forudgående arbejde. Der var dog betydelig tilfredshed med denne helt afslappede, men jo ikke fordringsløse måde at afslutte et længerevarende undervisningsforløb på.

Under sit besøg på skolen havde Helle Blach lejlighed til at diskutere traditionelle/utraditionelle eksamens- og årsprøveformer med 1930'r-projektets deltagere. Hun noterede sig bl. a. følgende udtalelser:

"I folkeskolen har vi ikke haft lejlighed til at prøve andre eksamensformer. Når man så får lejlighed til at prøve noget nyt, griber man chancen".

"Den normale eksamensform giver ingenting og slet ikke noget nyt. Man sidder hjemme og repeterer, og det eneste, man får ud af det, er en karakter".

"Ved dette projekt har vi beskæftiget os med noget nyt stof. Vi har kunnet arbejde med det i 4 dage uden det sædvanlige tidspres, at vi skal være færdige med at behandle et emne på 45 minutter. Her har vi rigtig fået lejlighed til at gå i dybden med et emne".

"Der er heller ikke det tidspres, som der er ved eksamen, hvor man skal nå at have det hele med på 20 minutter".

"Når man arbejder så meget med en tekst, opdager man lige pludselig, at den er spændende. Det er en helt anden oplevelse, end vi er vant til. Til daglig er det læreren, der kommer med oplægget. Det er det hurtigste, og vi skal jo være færdige, inden timen er gået. Her kan vi selv bestemme tempoet og komme med oplæg".

"Vi holder os ikke kun til emnet. I diskussionen kommer vi langt omkring, og vi lærer hele tiden noget af hinanden. Det gør man ikke ved selv at sidde og repetere pensumet".

På lærerværelset diskuterede man bl. a. perspektiverne i de u-traditionelle årsprøveformer. En lærer formulerede det på følgende vis: "Det vil være meget værd, hvis vi kunne få mere af denne arbejdsform ind i den daglige undervisning. Jeg kunne godt tænke mig et uddannelsesforløb, hvor skemaet blev lagt sådan, at der til hvert fag blev afsat uger i stedet for timer. Hvert fag skulle da have tildelt et par sammenhængende uger et par gange i løbet af skoleåret".

Helle Blach: "Kan eksamensformen bruges ved den afsluttende studentereksamen?"

Læreren: "Så længe den afsluttende eksamen har til formål at vurdere elevernes kunnen, kan det ikke lade sig gøre med denne form".

Således er vi nået tilbage til et af udgangspunkterne, - som jo var, at skolen så småt har ændret målsætning, men uden at tage den mest nærliggende konsekvens: en omtænkning af eksamensbegrebet. Adgangsbegrænsningen skal nok udvirke, at der snart atter kommer orden i sagerne, - ikke ved at give bolden op til omtænkningen, men ved at dementere målsætningsændringen.

Et par utraditionelle årsprøver på Langkær Gymnasium gør ingen sommer. Den Fritz Jürgensen-tegning, som akkompagnerer denne opsats, bevarer såmænd nok sin aktualitet nogle år endnu!

Om det så var årsafslutningen, var den utraditionel! Sidst på eftermiddagen d. 16.6. mødtes lærere og HF-dimittender, skolens første, over et par kasser øl på lærerværelset. Derefter var der fest for hele skolen. Skolens scenetusindkunstnere havde sammenbrygget et floor-show indledt med en adgangs begrænsningsgospel og iøvrigt bestående af samba SAM-BAS med dansekonkurrence, Langkærvise -77 af og ved hillbillierne Frede og Poul Aage, "Dejlige drømmende øjne" i suveræn syvstemmig udførelse af Barbershop-kvartetten, samt en afslutningsaria sunget solo for versenes vedkommende, mens koret og Barbershop i fællig og hjulpet af forsamlingen crooned sig igennem omkvædene til led-sagelse af det udsøgte middagskoncert-orkester.

Derefter var der blomster til skolenævnsformanden Johannes Honoré i anledning af hans udnævnelse til rektor for Haslev Seminarium og til konst. rektor Henny Mejer Jensen som tak for hendes fortrinlige ledelse af skolen under Jens Ahms sygdom. Iøvrigt holdt Henny tale til HF'erne, som kvitterede for hendes studievejlederindsats med en smuk gave. Også Erik Lauridsen, skolens geografilærer i 1975-76, havde ordet for at komplimentere HF'erne for kvaliteten af det skolepolitiske arbejde, de havde præsteret. Under alt dette blev der hentet og konsumeret mad. Og hele resten af aftenen sørgede et indforskrevet orkester for, at det var umuligt at føre fornuftig samtale ved bordene.

Ved årsafslutningen den 16.6.1977 kvitterede Birgitte Grosen på HF-afgangsklassernes vegne for den megen lærdom med Carl Scharnbergs digt "Dette lærte jeg" fra "Proletar-digte" 1975:

* Også jeg fik den lærdom de gir for at bevare det bestående.
På mine papirer står der skrevet, at jeg var noget urolig.
De talende skønnede, at jeg spurgte for meget.

Den belærende og dømmende myndigheds motto stod fast:

En cirkel er en cirkel!

* Ved at lære det, de sagde, jeg skulle lære (og det gjorde jeg),
så jeg tilstandene, som de ønskede det.

Men omkring mig så jeg tilstandene, som de var.

(Også forundring kan være begyndelsen til lærdom).

Ved at lytte til det, de forkyndte (også det gjorde jeg),

så jeg menneskene, som de ønskede det.

Men ustandselig gik jeg blandt mennesker!

(Hverdagen kan virke forvirrende i den periode

hvor man får den lærdom de gir for at bevare det bestående).

* Således tydede alt på en god borger eller en splittet natur
i overensstemmelse med det, der er det normale,

indtil kvarterets postbud småsmilende spurgte,

om jeg nu nøje lagde mærke til, hvad de ikke sagde,

når jeg fik den lærdom de gir for at bevare det bestående.

(Takket være dette råd har jeg altid hørt nøje efter

hvad der ikke bliir sagt, når nogen taler til mig).

* Ved at veje det gamle postbuds ord op mod den belærende myndighed,

ved at sammenligne det, der blev sagt, og det, man undlod at sige,

ved at se tilstandene, som de ønskede det, og tilstandene, som de er,

fik jeg omsider bekræftet mine bedste anelser:

Cirklen kan brydes!

* Også mine børn får den lærdom de gir for at bevare det bestående.

Jeg er ikke urolig. En cirkel er højst en cirkel

i en overgangsperiode.

Af Ruth Jensen

Det nye skoleår hilser os velkommen tilbage med en stor udfordring: fagintegrationsprojektet på LHF første semester. I studieugen i december 1976 arbejdede en gruppe studerende og lærere med de praktiske og teoretiske overvejelser, der er forbundet med et fagintegrationsprojekt, dvs. et undervisningsforløb hvor emnet overordnes de enkelte fags snævre, traditionelle rammer. Efter at have indhentet og analyseret materiale fra uddannelsessteder, hvor man havde erfaring med fagintegrerede forløb, specielt forløb med fælles problematisering inden for to eller tre fag (som regel samfundsfag, geografi og historie), dvs. delvis integration, nåede vi i gruppen til den overbevisning, at den fulde integration ville være den mest ønskelige og ligeledes det bedste og mest banebrydende alternativ til den nuværende undervisning. Denne fulde integration ville omfatte alle fag, og det vil sige, at alle fag arbejder sammen på det samme projekt og underordner deres materialevalg og deres fags specifikke krav projektets overordnede krav og mål, dog forstået således at de officielle bekendtgørelsers pensumkrav til de enkelte fag altid skal kunne overholdes.

Målgruppe

Efter disse helt generelle overvejelser begyndte vi den nærmere indkredsning af et konkret projekt, idet vi som mål for vort arbejde satte et ret så detaljeret oplæg til et integreret undervisningsforløb, der skulle kunne løbe af stabelen i august 1977. Først mente vi, det var hensigtsmæssigt at definere en målgruppe for projektet, det vil sige, til hvilket uddannelsesforløb og hvilken årgang skulle forløbet udarbejdes?

Gruppen nåede frem til LHF første semester som den bedst egnede målgruppe ud fra den betragtning, at HF-studerende må anses for at være på forhånd motiverede for en undervisning, der er anderledes end den traditionelle og derfor vil indebære en større udfordring til den enkelte. De studerende i gruppen pointerede kraftigt, at en i høj grad motivationsskabende arbejdssituation allerede fra begyndelsen af første semester ville fremelske en selvstændig studieholdning og en arbejdsdisciplin, som er af uvurderlig værdi i det videre HF-forløb.

Desuden undgår man ved valget af første semester at kollidere

med tilvalgsproblemer, det første års eksamenslæsning samt allerede gennemgået pensum.

Integrationsgruppen mente desuden, at projektet skulle omfatte hele årgangen, altså to HF-klasser, idet det ikke skulle være noget man tilbød de få udvalgte. Ligeledes ansås det for at være særdeles frugtbart med henblik på den senere blanding på tilvalgsholdene af de to klassers studerende, at de på forhånd var sammenarbejdede gennem projektet og derfor ville kunne undgå de problemer, der ofte opstår ved etableringen af nye grupper.

Emnedefinition

Da vi jo ikke havde ønsket at sprænge de eksisterende rammer for undervisningen, hvilket ville have indebåret en forsøgsansøgning fra vores side, måtte emnedefinitionen indordnes de faglige muligheder, der er til stede på IMF. Det betød, at fagene dansk, engelsk, tysk, matematik, geografi, samfundsfag, historie, formning/musik, biologi og idræt skulle kunne tilgodese deres faglige krav indenfor det valgte område.

Det blev hurtigt klart efter en gennemgang af fagenes bekendtgørelser, at emnet skulle være samtidigt med mulighed for historisk perspektivering. Endvidere måtte det give rammerne for både en litterær, sproglig, matematisk, naturfaglig etc. analyse og bearbejdning.

Hvis det herudover skulle indeholde muligheden for at anskueliggøre teori med praksis, mentes emnet at ligge indenfor et område, der er vedkommende for den enkelte og samtidig påvirkende både vores daglige tilværelse og vores samfundspolitiske overordnede styringsmekanismer. Vi valgte da et for os alle væsentligt emne, nemlig De Europæiske Fællesskaber (EF).

Delemner

Under dette overordnede emne udvalgte vi tre delemner, som blev skitseret til at have en varighed hver på ca. 5 uger. Disse blev ligeledes defineret ud fra den anskuelse, at man skulle tage udgangspunkt i en for deltagerne relevant situation, og at man skulle kunne formulere en generel problemstilling i forbindelse med dem.

Delemnerne blev da: uddannelse, arbejde, fødevarer.

Små grupper arbejdede med at skitsere indholdet af delemnerne, og de fandt frem til følgende forslag, som naturligvis bliver underkastet justeringer og ændringer, alt som tekstmaterialet samles, og den endelige struktur fastlægges:

1. Uddannelse: Arbejde, uddannelse, baggrund.

- a. social undersøgelse af HF-klasserne selv.
- b. sociale strukturer, rekruttering.
- c. uddannelsesøkonomi.
- d. kønsroller.
- e. historisk overblik.
- f. EF uddannelsespolitik.

2. Arbejde:

- a. HF-ernes egen baggrund på arbejdsmarkedet, evt. kombineret med virksomhedsbesøg og interviews.
- b. det økonomiske fællesskab: historisk aspekt, traktater etc. (Hvis fællesskab er det?)
- c. arbejdsorganisationer.
- d. kvindens stilling.
- e. humangeografi og industri, f. eks. fødevarerindustri.

3. Fødevarer:

- a. landbrug som industri: besøg industrialiseret landbrug og se på udviklingen.
- b. historisk og samfundsmæssigt aspekt.
- c. produktion, produktundersøgelse, kontrol, konsum.
(Dette punkt leder tilbage til 2 og kan føre til en videre analyse af vækstsamfundet, forbrugersamfundet.)

Endnu en gennemgang af de enkelte fag i forbindelse med det valgte emne viste hurtigt, at alle fag uden store vanskeligheder kunne indplaceres i projektet med undtagelse af matematik og idræt. For matematikkens vedkommende besluttede gruppen udfra faglærernes ekspertudsagn at lade matematik indgå i projektet med 2 ugentlige timer og lade de resterende 3 ligge udenfor; med hensyn til idræt betragtedes det som et uhyre væsentligt bidrag til almenvellet, og det kan derfor placeres frit i skemaet mellem projektets timeblokke.

Disse overvejelser vedrørende fagenes integrationsmuligheder var nødvendiggjort af hensynet til den nuværende stramme fag- og skemastruktur samt de ministerielle bekendtgørelser om fagenes pensakrav, som vi ikke ønskede at fravige på grund af førnævnte bestemmelse om en forsøgsansøgning i slige tilfælde. Gruppen var netop enig om, at projektet skulle kunne ligge indenfor de nu gældende rammer.

Skemalægning

Udover de officielle bekendtgørelsens begrænsninger mødte vi også skemamæssige: lærerne er bundet af et traditionelt skema i andre klasser end de i projektet involverede, og derfor anså vi det for urealistisk at udarbejde et forløb, der indebar fuld skema-frihed. Vi måtte altså udforme projektets skema inden for det normale skemas rammer, sådan at skemaerne for de to LHF klasser, der indgår i fagintegrationsforløbet, fremstår med ganske normale time/fag/lærerfordelinger.

For dog at tilgodese projektets behov for altid at have forløbsledere til stede med forskellig faglig kompetence fandt vi frem til et skemasystem, der sikrede tilstedeværelsen af i det mindste to ret så forskelligt kvalificerede lærere: fagene inddeltes følgelig i en A-gruppe og en B-gruppe med skyldig hensyntagen til en ligelig timefordeling de to grupper imellem, samt en nogenlunde fordeling af fagene på en naturvidenskabelig og en humaniora-orienteret gruppe.

Der er herefter altid en A-gruppe lærer og en B-gruppe lærer i aktivitet ved projektet.

Eksempel på en vilkårlig dags skemablokke:

1.time	lp eng.(A)	lq mat. (B)
2.time	mat.(B)	eng. (A)
3.time	bio.(B)	ty. (A)
4.time	ty. (A)	bio. (B)
5.time	geo.(B)	da. (A)
6.time	da. (A)	geo. (B)

Dette blokskema er meget smidigt, idet timeblokkene kan flyttes frem og tilbage på dagen, og dagene kan rokeres, samtidig med at A og B gruppe variationerne er utallige; især da det blev klart, at næsten alle fag er repræsenteret med 2 lærere, hvor idealskemaet var lagt med henblik på kun 1 lærer pr. fag med undtagelse af matematik, hvor vi beregnede 2 lærere. Projektskemaet skulle derfor ikke være en uoverskuelig hindring for den normale skemalægning, idet detail-udformningen ligger i skemalæggerens hænder.

Det praktiske arbejde

I skrivende stund er de i projektet involverede lærere, repræsentanter for de to HF-klasser, der berøres, samt arbejdsgruppens oprindelige HF-studerende gået kraftigt i gang med den endelige opbygning i detaljer af delforløbene. Materialeindsamlingen og sorteringen er organiseret, og de indkomne resultater

diskuteres på de hyppige møder, vi nødvendigvis må holde i denne fase af projektopbygningen.

Vi imødeser naturligvis visse vanskeligheder i forbindelse med den praktiske gennemførelse af et så omfattende og for os så skelsættende projekt. Især må vi jo nok erkende, at de store problemer sandsynligvis vil vise sig i ko-ordineringen af så mange fags traditionelle holdninger og metoder. Andre integrationsforsøg viser netop, at det er her, de største vanskeligheder ligger. Dog håber vi, at erkendelsen af problemets eksistens vil hjælpe os igennem det.

Selve arbejdsmetoderne vil blive aftalt mellem alle deltagerne og vil blive afpasset efter teksternes art og forløbsfasen. Alle arbejdsformer kan blive aktuelle: forskellige former for gruppearbejde, individuelle arbejdsformer, "klasseundervisning", evt. forelæsninger, interviews etc.

Endelig skal det bemærkes, at selve forløbet vil blive holdt i stramme tøjler. Alle faser skal være stærkt målrettede mod et produkt, således at alle arbejdsresultater altid forefindes i en let tilgængelig og informativ form. Til dette selvdisciplinerende arbejde kunne man tænkes at nedsætte et ko-ordinationsudvalg bestående af en fast gruppe mennesker, der til enhver tid kunne supplere sig med andre evt. efter en fast turnusordning. Måske kunne vort færdige resultat derved fremstå som en tekstantologi med analyser, der kunne bruges af andre mennesker i anden sammenhæng.

Kort sagt - for at få integrationsforsøget til at lykkes må vi påregne en rimelig mødeaktivitet - en stor arbejdsiver - og en allerstørst begejstring og tro på og vilje til, at det skal lykkes.

Med tillidsfuld ildhu og forventning på fagintegrationsgruppens vegne -

Ruth Jensen

LANGKÆRS LYKSALIGHEDER

Af Aage Jørgensen

Til yderligere uddybning af et og andet i lærerrådsberetningen tillader jeg mig i al sædvanlig ubeskedenhed at aftrykke den tale, som jeg på vort formidable konsumudvalgs opfordring holdt, da "vi gamle" den 17. juni 1977 mødtes med "de nye kolleger" ("den tale, du ve' nok"). Den er sluppet nogenlunde uskadt gennem censuren:

Beatus ille, qui procul negotiis! Således indleder Horats sit bekendte digt om landlivets lyksalighed, - som iøvrigt, hvad jeg i denne situation måske tør se bort fra, har noget med mådehold at gøre. "Beatus ille" kan man i vore dage vistnok sige til enhver, som får et ben eller to til jorden i den kongelige danske gymnasieskole. Denne sjældne lykke er på det sidste overgået de af jer, som vi hidtil noget uspecificeret har kaldt "de nye kolleger". Og hvis det ikke er gået op for jer allerede, så vil jeg gerne klippe det ud med papsaks nu: I er under ingen omstændigheder gået ind til den evige hvile!

Så rejser sig naturligvis spørgsmålet, hvad det er for en landlivets lyksalighed, I har fået en enestående mulighed for at blive delagtige i. Når man sidder her, omkring konsumudvalgets bugnende bord, på en skole for enden af en blind vej, som kiler sig ind mellem ligusterhække, på en skole anbragt i passende reglementeret afstand fra Viborgvejs nordre støjlinie og omgivet af smukt friserede plæner, - ja, så kan man godt få en følelse af at befinde sig i en lille verden for sig, en verden ganske vist, som har fødelinier bagud til store klassiske dannelsesstraditioner og forfatningsmæssigt til den oplyste enevælde. Det er altsammen Schein, og dette her skulle gerne dreje sig om Sein. I den retning adskilte skolen sig for to år siden ikke så afgørende fra det sted, som mormonerne standsede op ved på deres færd mod vest. Som bekendt udbrød de, da de fra et bjergpas skuede ud over det alt andet end forjættede land: "This is the place!" Anderledes forholder det sig jo i dag, ved jeres ankomst til skolen: pionererne har sat deres umiskendelige spor! Ikke desto mindre kan jeg forsikre jer om, at Langkær Gymnasium er stedet, og at det hele netop drejer sig om at holde fast ved dette, at "This is the place!"

Hvordan vi så nøjere skal karakterisere dette sted, er en an-

den, men vigtig sag. Vi vil vistnok gerne på en eller anden underfundig måde være bemeldte kongelige danske gymnasieskoles flagskib, for på et flagskib har man formentlig en mulighed for at sætte kursen således, at flåden kommer ud, hvor det gynger. Andre omtaler stedet her som Bilka-universitetet (tilråb ex auditorio: lavprisgymnasiet). Navnet er dog ikke nok til, at vi kan få ind på gyngerne, hvad folk derovre sætter til på karussellerne, - ellers havde arbejdet i økonomiudvalget været lettere og de pædagogiske rammer en smule videre. Heraf kan man drage den slutning, at det ikke er navnet, der tæller, men indholdet, - og indholdet, det skaber vi, men vi gør det ikke én gang for alle. Vi gør det hver eneste dag. gennem en proces, som i bedste fald er målrettet.

En klog mand har sagt, at Langkær ikke er et gymnasium, men en livsform. Der kan være grund til at filosofere lidt over, hvad den kloge mand mon kan have ment med det. Formentlig i sidste instans noget med, at vi gennem fælles stræben og ved at give hinanden og os selv udfordringer for vort eget vedkommende kan gennembryde skellet mellem arbejde og fritid (vort samfunds eufemisme for modsætningen mellem tvang og frihed). I praksis har Langkær været en livsform på den måde, at vi har tilbragt en ganske stor del af de forløbne to år med at finde løsninger i fællesskab, ikke blot på de små problemer, som vi kunne have fortrængt, hvis vi havde været mere satte og/eller mindre ambitiøse - eller hvis vi måske havde haft mere forskellige grundholdninger til visse fundamentale ting.

Sligt kræver tid, - og da "Langkær som livsform" jo ikke er en trylleformular, bliver der følgerigtigt mindre tid til det, som Candide endte med at betragte som det ene fornødne, at man skulle dyrke sin have. Problemet om hjemmefrontens placering i denne sammenhæng må formentlig tages op til overvejelse, om det skal lykkes os at klare livsformen på længere sigt. Hvadenten vi er mormoner eller noget ganske andet, så kan meningen jo nemlig ikke være, at vi så at sige gifter os med arbejdspladsen, - hvadenten den nu er Danmarks bedste i branchen, eller rygterne om, at vores elskelige rektor og vores korrekte administrative inspektør har været i håndgemæng, har noget på sig. På den anden side kan det næppe heller være meningen, at vores satsning på dette område skal gå ud på at inddrage de ægte og uægte fæller en detail i vores praktisering af Langkær-livsformen. Det

må dreje sig om, at vi gennemanalyserer problemet ud fra en erkendelse af, at de ikke i egentlig og dyb forstand kan komme indenfor i livsformen. - Med dette har jeg "blot" villet antyde én mulig, men dog ikke uomgængelig og uoverkommelig omkostning ved at tage hyre på et flagskib.

Ellers drejer det sig som antydnet om, at vi i fællesskab forsøger at endevende problemstillinger og finde løsninger, men vel at mærke ikke for at slå os til tåls med dem. Det drejer sig også (og ikke mindst) om i disse processer at fastholde det princip, at så mange som muligt skal inddrages aktivt og konstruktivt i så meget som muligt. Endelig drejer det sig om at forbinde, hvad der måske ved en umiddelbar betragtning synes adskilt, samt - hvad jeg betragter som en opgave, vi efterhånden bør kunne gå frontalt i clinch med - at få en målsætning for, hvad vi på lidt længere sigt vil med denne her skole, op at stå.

Hvad jeg her har talt om i forholdsvis abstrakte vendinger, har I allerede hørt et og andet mere konkret om. Fagintegrationsprojektet for 1.HF er én konkret udmøntning, formentlig den væsentligste. Lærerrådsbeslutningen om at arbejde frem imod en forsøgsansøgning vedrørende udelt l.g. er udtryk for et ønske om ikke at lade det blive ved det. Lærerrådets holdningsmarkering om, at administrative hverv bør opdeles og cirkulere på rimelig vis, hører også hjemme i denne sammenhæng. I alle tilfælde er der tale om systemimmanente opdrag, men med perspektiver, som måske vil vise sig at være systemtranscendente.

Jeg vender så småt tilbage til mit udgangspunkt, - i smuk over-

ensstemmelse med den klassiske dansklærerfordom, at en stil skal bestå af et hoved, en krop og en hale, og at den skal bide sig selv i halen. Søren Kierkegaard har sagt, at lykken er et spøgelse, som først er, når det har været. Den tyske variant af den samme tankegang kan passende lyde noget hen i retning af, at "wo du nicht bist, ist das Glück". Sådant romantisk tågesnak kan vi imidlertid ikke tage os af! Vi vil i stedet med Nuser folde vore hænder og i al stilfærdighed mene, at lykken er, når det lykkes. Og så vil vi gamle vist også godt have med, at det til Langkærs lyksaligheder hører, at der forsøges, samtales og krammes. Skal vi engang have et langkærligt motto, bør det ikke være "Cave canem", men "Carpe diem".

Også en lyksalighed: Erna som netop udeksamineret HF-kursist, Langkærs første af slagsen!

Af Keld Belert

Dengang jeg gik i gymnasiet, var jeg ikke særlig dygtig til latin. I dag plejer jeg skæmtende at sige til mine egne elever (jeg er dansklærer), at var jeg kommet op i latin til studentereksamen, så var jeg dumpet. Og så havde jeg ikke siddet her, men var blevet lykkelig på anden vis.

Min latinlærer var sikkert udmærket, men det eneste jeg fik ud af undervisningen var en række bevingede citater, som jeg kan udenad den dag i dag, og hvoraf jeg endnu kan oversætte de fleste. Han brugte dem i tide og utide til at udtrykke sin uforgribelige mening om tidens dårlighed og ungdommens samme. Et af dem handlede om, at lediggang er djævelens hovedpude, og næsten det samme sagde med jævne mellemrum min fransklærer: gymnasiet er ingen sovepude! (når vi havde glemt at læse på dagens verbum), så ingen skal komme her og sige, at det tværfaglige samarbejde ikke allerede var opfundet dengang.

Nå, men tilbage til latinen. Et af citaterne lød således: Bene vixit, qui bene latuit! Det betyder, at den har levet godt, som har skjult sig godt, og oversat til nudansk bliver meningen: den som lader være med at stikke hovedet frem, får heller ikke ørerne i maskinen!

Og det er måske en praktisk leveregel her i verden, eller i alt fald må det have været det på cæsarernes tid, da det ikke var nogen spøg at have været på den forkerte kejserkandidats parti. Så meget fik jeg da ud af latinundervisningen.

Men det jeg gerne vil sige er følgende: Hvad lærer vi egentlig selv vore børn i skolen i dag?

Og anledningen er helt enkelt den, at jeg nu på midten af mit livs bane er sat som dommer over den fremvoksende generations åndelige formåen, eller helt korrekt - jeg sidder i min have og retter en større stak af årets studentereksamensstile.

Og så er det jeg synker sammen i stolen og spørger mig selv: Hvad pokker er det egentlig, vi har lært dem? Og svaret bliver i sin gribende enkelhed: den som lader være med at stikke hovedet for langt frem, får heller ikke ørerne i maskinen!

Så kedelige, så konforme, så kastrerede er de studentereksamensstile, og det har de været i alle de år, hvor jeg har været med til at rette dem. Det er en lidelse at læse dem, langt de fle-

ste i alt fald, og man må anstændigvis spørge sig selv, hvordan i alverden der kan komme et så elendigt produkt ud af tolv års skolegang.

Den forklaring tør jeg faktisk godt byde på, men lad mig lige først fortælle, hvad sagen drejer sig om:

Når eleverne i dag skriver dansk stil til studentereksamen, foregår det på den måde, at de får udleveret et lille hæfte på 16-18 sider. I dette hæfte befinder sig en fem-seks korte tekster eller brudstykker af tekster, og dertil er der et par billeder. Tekster og billeder handler alle om det samme, og på grundlag heraf skal de unge mennesker nu skrive deres stil.

I forbindelse med materialet er der udformet seks eller syv opgaver, hvoraf eleverne skal vælge én. Opgaveformuleringerne strækker sig fra helt bundne opgaver (analyser af bestemte af de udleverede tekster) og til de helt frie opgaver, hvor eleverne selv kan bestemme indhold og udformning.

Teksterne i år handler alle om "det at forbruge". Der er først en populærvidenskabelig tekst om i-landenes overforbrug og u-landenes sult. Så er der en helsidesannonce for et stort københavnsk varehus. Derpå to statistikker over forbrugsudviklingen i Danmark fra 1910 til 1972, og så et digt af Erik Knudsen og et af Ivan Malinovski, og de handler begge om forbrug. Videre en erindringstekst, der fortæller om kårene for en arbejderfamilie i 1890'erne, og endelig er der et digt af Thomas Kingo: "Far, Verden, far vel" fra 1681. Og så er der altså de to billeder, et der viser en dansk gennemsnitsfamilie der fylder bilen med et større indkøb fra et lavprisvarehus, og et kobberstik af Pieter Bruegel fra 1568 med titlen: "Det fede køkken". Det viser en masse fede mennesker, der æder og drikker, samtidig med at en mager person bliver jaget på porten. Der er altså nok at vælge imellem, og herudover kan eleverne endda supplere med deres egen viden om det at forbruge. Man skulle tro, at der kunne komme nogle spændende besvarelser ud af et så spændende - og vidtspændende - materiale.

Det gør der bare ikke. De fleste elever nøjes med mekanisk at referere en eller tre af de udleverede tekster, eller de giver en overfladisk beskrivelse af billederne eller af annoncen. Så knytter de et par ord hertil, om at det jo ikke er så godt, at vi forbruger så meget, især ikke når vi samtidig forurener så meget. De siger osse, at det er synd for dem i u-landene, for-

di de sulter, og at det er forfærdeligt, at befolkningerne i u-landene vokser så voldsomt, men det er desværre umuligt at gøre noget ved det, for de er så uvidende.

Så følger elevernes stillingtagen til problemet, og de går næsten alle på, at nu må vi "håbe", at de rige lande kommer til fornuft, men der skal nok en mentalitetsændring til, før vi får overvundet vores naturlige "egoisme". En dag vil vi dog nok få øjnene op, og så vil der blive fred i verden.

Kærlig hilsen. Lise.

Det sidste skriver de ikke, men det skulle de såmænd gøre, for de er så velmenende.

Selvfølgelig er der elever, der hæver sig op over den gennemsnitlige grød. Nogle få. Man støder for eksempel på en sætning som denne: "Det er et spørgsmål, om større forbrug giver bedre levestandard?!" Her er tænkt en tanke. Almindeligvis sætter besvarelsenerne nemlig lighedstegn mellem "forbrug" og "levestandard", helt kritikløst, og så kører jeremiaden ellers bare derudad om, hvor forfærdeligt det er, at vi forbruger så meget.

En anden elev konkluderer, efter at have beskrevet de økonomiske mekanismer der gør u-landene afmægtige over for i-landenes overforbrug: "Netop derfor virker det grotesk for en dansk arbejder med minimalløn, når han får besked om at holde igen i sine krav og i sit forbrug af hensyn til u-landene, idet han jo fra sin plads i det danske samfund har betydeligt nemmere ved at iagttage de indre sociale skævheder end den skæve verdensorden". Også her er der tale om indsigt i nogle sammenhænge og ikke om en fortvivlet bøn til en fremtidig "mentalitetsændring", og her er der frem for alt tale om at forstå lønmodtagerens situation, i stedet for bevidstløst at beskyldte ham for "egoisme".

Sådan burde alle studentereksamenstilene være: udtryk for tankevirksomhed, udtryk for indsigt i samfundenes realiteter, osse de økonomiske, og fulde af kritisk stillingtagen til de tekster der danner grundlaget for årets stilemne.

Det er jo osse det vi vil med skolen: gøre eleverne vidende, bevidste og kritiske, så de bliver egnede til "medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund".

Og så er den sørgelige virkelighed, at hvis de elever, der får studentereksamen i år, skal være medbestemmende i Danmark en

dag - og det skal de jo faktisk - så er de aldeles inkompetente på grund af almindelig uvidenhed og angst for at tænke tanker. Måske undtagen nogle få, der så til gengæld vil få let ved at manipulere med de andre. Sikken en fremtid!

Alligevel kan jeg ikke få mig selv til at tro, at de danske gymnasieelever - eller andre unge - er så uintelligente og uvidende, som disse eksamensstile lader ane. Tværtimod, det er min erfaring at de i al almindelighed er ganske godt begavede, og at de i daglig handel og vandel både taler og tænker som fornuftige mennesker.

Det er nemlig slet ikke dem, der er noget i vejen med. Det er skolen.

Når et barn - et ungt menneske - har gået i den danske skole 10-12 år, er hun så angst og uselvstændiggjort, at hun ikke tør tænke en eneste selvstændig tanke, for hun ved, at hun vil få på hattepulden for det. (Bene vixit, qui bene latuit! - kan du det snart, dit fæ!)

Vi kan blive ved studentereksamen som eksempel: Der er otte "fag", der skal kunnes udenad, hvis man vil bestå. (I dag er det forøvrigt ikke nok at bestå, man skal også have et ordentligt gennemsnit.) Hvert fag har sit specielle "stof", og det er stort, og det er kompliceret. Hvert fag har desuden sine arbejdsmetoder, og hvert fag har sin måde at anskue tilværelsen på. De må holdes ude fra hinanden for enhver pris, for ellers går det galt. Hvis du kalder et hensynsled (dansk-timens udtryk) for et indirekte objekt (det hedder det i fransk-timen) i en tysktime, så vé dig, for der hedder det et dativ-objekt. Hvis du begynder at spekulere i historietimen (hvorfor har vi egentlig demokrati?), så bliver du bedt om at lade være med at forstyrre undervisningen, for vi skal se at komme igennem kildematerialet.

Og lad være med at spørge, hvad en ingeniør egentlig gør, hvis hans beregninger ender i et helt håbløst tal, når alle opgaverne i matematikbogen ender i "smukke" tal. Og lad for Guds skyld være med at spørge ud om ejerlejlighedslovgivningen (hvis den ejendom du og din familie bor i lige er blevet købt op af en spekulant), eller om palæstinenserne (fordi du har mødt en arabere på et værtshus), eller EF's landbrugsordning (fordi smørret er steget, og din mor insisterer på at smøre margarine på dine madder), - den slags undervises der slet ikke i.

Lad være med at tænke, lad være med at stille ("dumme") spørgs-

mål, det er det eleverne hurtigst lærer i skolen. Hold ørerne stive, svar på det du bliver spurgt om, tænk de tanker der står i bogen, så skal det nok gå dig godt. Enhver afvigelse fra "stoffet" er en fejl, for den sinker indlæringen. Og til eksamen skal du jo bare vise, hvad du har lært, det er det hele.

Og eleverne er som sagt slet ikke så dumme, de lærer hurtigt at følge spillets regler, og resultatet har vi så - for eksempel - i studentereksamensstilene.

Her kan jeg fortælle en morsom historie. Når censorerne mødes og sammen skal vurdere disse studentereksamensstile, så siger den ene f. eks.: "Det er da skrækeligt så tåbelig den stil er! Vi burde give den 03!" Og den anden censor nikker og svarer: "Javist burde vi det, men det kan vi jo ikke". Og så giver de to værdige embedsmænd karakteren 8, for der er jo egentlig ingen fejl i stilen, den er bare tanketom og tåbelig.

Og når eleverne mødes, så siger én: "Gudfaderbevares noget bræk jeg skrev. Men jeg gav den sgu hele armen, det er jo det de vil ha'". Og en anden samtykker: "Ja, de er sgu ikke for kloge. Det er det samme hver gang".

Sådan er elever og lærere til grin for hinanden. Lærerne ved at eleverne er ganske fornuftige, når man sådan snakker med dem på tomandshånd. Og eleverne har erfaret at læreren ham kan man egentlig godt diskutere verdensproblemerne med - efter skoletid. Men udadtil, og især i eksamenssituationen, ved begge parter udmærket at holde skæg for sig og snot for sig.

Denne dobbeltbevidsthed er mere udbredt, end man tror, og den er alvorlig i sin konsekvens. Den medfører nemlig, at eleverne ved, at det de lærer i skolen, det kan de slet ikke bruge til ret meget bagefter, og da slet ikke til at orientere sig i den verden, de skal klare sig i uden for skolen. Derfor opbygger de en alternativ viden, sammenstykket alle mulige og især umulige steder fra: fra uge- og pornoblade, fra aviser og film, fra forældre, fra sære bøger de henter på biblioteket, fra vennerne, fra deres egne erfaringer.

De diskuterer deres opdagelser indbyrdes, de lever deres egentlige åndelige såvel som fysiske liv uden for og under skolen og de officielle normer for viden og adfærd. De ved, at de er overladt til sig selv, hvis de vil klare sig. Derfor er mange af dem osse lette ofre for fejlfortolkninger og forførelse og kommer ud i de særeste spor i deres omgang med sig selv og det samfund,

der omgiver dem. Deres eget liv er den hårde realitet, mens skolen er fuld af løgn og latin.

Hvem tør gentage efter mig: "...skolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsninger af fælles opgaver"? (Lov om folkeskolen, kap. 1, § 2, stk. 3).

En elev afslutter sin studentereksamensstil (om fødevaremangelen i u-landene) således:

"Alt i alt tror jeg, at der kun findes en acceptabel løsning på problemet, og jeg synes, at man bør tage det, at man i visse lande i dag prøver at opdrage de unge til at være samfundskritiske, som et positivt skridt på vejen. Dog tror jeg ikke, at det lykkes at finde en løsning, før man kan arbejde sammen på tværs af grænser, hudfarve og religioner, men den stadig svindende nationalitetsfølelse, der er blandt unge, tager jeg som et tegn på, at det går i den rigtige retning, nemlig at gøre hele Jordens befolkning til ét folk".

(Information 6.6.1977)

INDHOLDSFORTEGNELSE (2. DEL)

- Projektgruppen: Langkær Gymnasium . 49
Ole Jellingsø: Langkær Gymnasium . 51
Frede Storborg: Solvarmeanlægget på Langkær
Gymnasium . 54
Aage Jørgensen: Indvielsen . 59
Peter Møller Nielsen: Nekrolog over Langkær-
forsøget? . 66
Ole Straarup: Studieugen 1976 . 73
Electronic Baby . 76
Karsten Møller . 79
Monna Deleuran . 80
Aage Jørgensen: Langkær-aktionen mod adgangsbegrænsning
baseret på karakterer . 82
Aage Jørgensen: Utraditionelle årsprøver . 105
Årsafslutningen 1977 . 112
Ruth Jensen: Fagintegration/Projekt for undervisningen
på LHF efterår 1977 . 114
Aage Jørgensen: Langkærs lyksaligheder . 119
Keld Belert: ... mens skolen er fuld af løgn og la-
tin . 123

Der er benyttet fotografier af følgende:

- Erik Strandgaard Andersen (97)
Klaus Gottfredsen (50, 56-57)
Ib Hansen (95)
Preben Hupfeld (63, 64)
Leo Odgaard (96)
Bent Petersen (54, 59)
Ole Straarup (7-13, 112, 122)
Børge Venge (48, 77, 78, 81)
m. fl.

